

Obrana

apríl 2007

Vydavateľ:

Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:

Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinc@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:

Ing. Eleonora BUJÁKOVÁ,
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:

Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:

Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:

kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Lýdia Ševčíková
Ivana Miškolciová
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:

Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:

Podacie stanice MO SR

Tlač:

5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane záber
z Vojenského činu roka
Foto **npor. Mário PAŽICKÝ**

Nevyžiadany obrazový materiál
a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Ženy pod Zoborom

str. 18 – 19

Budúci pyrotechnici

str. 22

Úlohy vyzbrojovania

str. 28 – 29

Obrana v minulosti

str. 38 – 39

Editoriál

Ak si pozriete minulé Obranu, sú v nej smutné články o výbuchu delabračnej haly vo Vojenskom opravárenskom podniku v Novákoch, aj pozitívnu energiou nabitú nomináciu na Vojenský čin roka. Sú v ňom spomienky našich vojakov na púštny Sudán, no aj zimný výcvik žilinských „gabčíkovcov“ v záľahách snehu na Martinských holiach. Písali sme o vojenskej histórii Varšavskej zmluvy, no tiež o inováciách vo výcviku smerujúcich do budúcnosti aj v rámci nášho členstva v NATO. V tej Obrane bolo peko aj príslub raja, pot aj mráz, zlyhania aj hrdinstvá, včera aj zajtra.

Áno, tá posledná veta bola príliš patetická, takže opäť vecnejšie: Uviedli sme príklad znechuteného vojaka, ktorý dal armáde zbohom, predstavili sme slobodníčku, ktorá si uniformu zamilovala. Písali sme o vojenských kynológoch, o zdravotníkoch odchádzajúcich do Libanonu, o športovcoch pripravujúcich sa na olympiády, o problémoch veteránov. O spolupráci so študentmi, dôchodcami, výsadkármi, novínarmi, Čechmi, Írmi aj Američanmi... Náš rezort sa mi niekedy javí fascinujúci. Šírkou svojho záberu, presahom do všetkých možných činností, nárokmi na profesionalitu, schopnosťou veliť aj riadiť, ochotu riskovať aj podriaďovať sa, ale aj na schopnosti empatie, vyrovnávania sa so sklamaniami či obvyčajnej ľudskosti a kamarátsťva. Nuž - a aj napriek tomu všetkému - ponad nás všetkých celkom hravo preskočil aj taký drobec, akým je Janko Hraško. O Matkovi, Kubkovi či Gašparkovi ani nehovorím.

Nie, nič proti Jankovi Hraškovi. Aj všetci ostatní vyššie menovaní sú fajn sympatáci. Napokon, naše mamky by nám vedeli najlepšie povedať, ako im, keď sme boli malí, pomáhali s našim zaspávaním. Vlastne - ani oni proti nám nič nemajú. Tak čo je teda vo veci? Nuž, po predloženej uzávierke minulej Obrany som si zobral pár dní voľna, aby som si ju trochu vyvetral z hlavy počas XXX. majstrovstiev Slovenska novinárov lyžiarov. Naším hlavným sponzorom majstrovstiev bola Slovenská pošta. Keď s nami mali jej predstavitelia tlačovku, košatý obsah Obrany sa mi opäť zjavil pred očami a nedalo mi, aby som sa nespýtal, či už konečne bude mať svoju symbolickú poštovú známku aj slovenský vojak. Trebárs v postavení mierotvorcu. Nie, neboli by sme prví. Okolité krajiny majú na vojenské motívy aj celé série. Je to o úcte štátu k tým, ktorí majú svoj štát v úcte a slúžia mu. A keď sú už na našich známkach aj hokejisti, tenisti, cyklisti či slovenské lipicany aj čuvače...

Známková edičná rada s vojakmi nateraz nerátala. S týmto nápadom sa začne zaoberať až po impulzoch, ktoré k nej už z nášho ministerstva dorazili. V každom prípade - Jankovi Hraškovi miesto na známke iste doprajeme. Okrem toho - aj my máme aj svoj priestor, v rámci ktorého sa známkuje ľudskosť, statočnosť a dobroprajnosť. Vojenský čin roka. Bol skvelý. A pred tými, čo predstavili pred nás - klobúk dolu.

Matko a Kubko už vyhnali na pašu - takže všetkým peknú sviežu jar.

MAĎARSKÍ PRIATELIA

odlišná iná nielen tým, že išlo o jej jubilejný desiaty ročník. Mala tiež o jednu kategóriu viac. Laureátom Zvláštnej ceny sa stali obyvatelia obce Hejce, ktorých zástupcovia si ocenenie prišli prevziať do Bratislavy osobne. Získali ju za nezištnú pomoc slovenským vojakom, záchranárom aj novinárom, ktorú im poskytli po tragickej havárii lietadla, v ktorom sa do vlasti vracali slovenskí príslušníci KFOR. Po prijatí štátnym tajomníkom Ministerstva obrany SR Jaroslavom Baškom čakala našich maďarských priateľov prehliadka metropoly Slovenska a účasť na slávnostnom galaprograme. Po poďakovaní ministra obrany Františka Kašického a vystúpení starostu Hejcov Gejzu Rohályho nasledoval v koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu niekoľkominútový potlesk postojáčky. Po slávnostnom večeri podpísali minister a starosta zmluvu o refundácii nákladov, ktoré má obec s úpravou okolia pamätníka obetiam leteckého nešťastia a prípravou jeho odhalenia. Časť z peňazí bude venovaná na letné sústredenie výtvarníkov, ktoré sa v obci koná každý rok. Ústrednou témou tohtoročného stretnutia bude práve letecká tragédia lietadla An 24.

Vladislav VAVRINEC

Foto Peter DOVINA a Mário PAŽICKÝ

Hlavný polygón Slovenska

Vojenský výcvikový priestor Lešť je v mysli každého profesionálneho vojaka už dlhé roky spojený s najvýznamnejšími cvičeniami. Domácimi i s medzinárodnou účasťou. Priestor je určený predovšetkým pre výcvik od stupňa rota, pre prápor, práporne skupiny, v spoločnom bojovom výcvikovom centre pre brigády.

Na Lešti sa môžu uskutočniť streľby s plným kalibrom z tankov, bojových vozidiel a delostrelectva. Organizovať cvičenia s bojovou streľbou za súčinnosti všetkých druhov vojsk, výcvik vo vedení tankov a bojových vozidiel, streľby z palubných zbraní lietadiel a vrtulníkov, streľby neriadenými strelami z vrtulníkov,

bombardovanie cvičnými bombami, trhanie a mínovanie, ale aj výcvik v sprevádzaní konvojov či činnosť na kontrolných bodoch pri zahraničných operáciách.

Veliteľ Vojenského výcvikového priestoru Lešť podplukovník Ján Durmis v súčasnosti bezprostredne riadi aj dva zvyšné výcvikové priestory našich ozbrojených síl: Kamenicu nad Cirochou a Turecký vrch. Prvý je z Lešte 360 kilometrov na východ vo Vihorlatských vrchoch, druhý 230 na západ v Malých Karpatoch.

MODERNIZÁCIA STRELNÍČ

Väčšina vojenských cvičení na Lešti sa odohráva predovšetkým na súčinnosťnej strelnici (taktickom poli).

Umožňuje uskutočňovať bojové streľby družstva, čaty, rotné a práporne taktické cvičenia s bojovou streľbou, ale napríklad aj výcvik v sprevádzaní konvojov. Celé taktické pole má hĺbku šesť kilometrov a šírku štyri kilometre. Na taktickom smere sú vybudované tri betónové nekryté pozorovateľne: Kamenný vrch, Horné Dlhé Diely a Kobola. „Cvičisko pre nás predstavuje hlavný výcvikový priestor. Okrem taktiky sa tu cvičia vojská aj v streľbe delostrelectva, tankov a bojových vozidiel. Súčasný terčový zariadenie bolo nainštalované v roku 2001 a dnes už neumožňuje splniť všetky požiadavky cvičiacich jednotiek. Týka sa to najmä vyhodnocovacej činnosti. Je potrebné zmodernizovať systém riadenia a vyhodnocovania paľby, doplniť stav terčového materiálu. Chýbajú hlavne zdviháky, ktoré sa celkom prirodzene poškodzujú pri streľbách. V minulom roku sme na tieto účely nedostali ani korunu. Nie je to dobrá situácia, keď sa materiál priebežne nedopĺňa. Nič sa takýmto spôsobom neušetrí. Naopak, potom treba vynaložiť ešte väčšie finančné prostriedky, ako keby sa pravidelne vyčleňovali peniaze na údržbu a dopĺňovanie materiálu. V konečnom dôsledku takýto prístup môže ohroziť plnohodnotné využívanie

INFORMÁCIE O LEŠTI

Náš najrozsiahlejší a najdôležitejší vojenský výcvikový priestor sa nachádza asi 20 kilometrov južne od Zvolena, v oblasti pohoria Javorie a Krupinskej planiny na ploche 145,8 kilometrov štvorcových. Z toho takmer polovica je využiteľná priamo na výcvik vojsk a druhá časť na hospodársku činnosť, ktorú zabezpečujú vojenské lesy. Najvyšší bod predstavuje vrch Javorie s nadmorskou výškou 1 043,7 metra v severnej časti výcvikového priestoru. Väčšiu časť VVP tvorí náhorná planina s nadmorskou výškou 450 až 800 metrov nad morom. Priemerná ročná teplota je v rozmedzí 6 až 8 stupňov.

MEDZINÁRODNÁ LEŠŤ

Vo VVP Lešť sa uskutočnili mnohé medzinárodné cvičenia.

Medzi najvýznamnejšie patrili:

- 1984 Štít 84
- 1995 Rozhodnosť 95
- 1996 Cooperative Dragon 96
- 1997 Cooperative Key 97
- 2000 Cooperative Chance 2000
- 2001 Modrá línia 2001

Na Lešti sa cvičili aj vojenské jednotky niektorých štátov:

- 1994 – Pakistan
- 1995 – Pakistan, Bangladéš
- 1998 – Francúzsko
- 1999 – Francúzsko
- 2000 – Veľká Británia (Slovak Express 00)
- 2001 – Veľká Británia (Slovak Express 01)
- 2003 – Veľká Británia (Slovak Express 03)
- 2004 – Veľká Británia (Green Ptarmigan 04)
- 2004 – Taliansko (Slovit 04)
- 2005 – Rakúsko (Kooperativa 05)
- 2005 – Irak (MP Support 05)

jednotlivých výcvikových zariadení. Dnes máme z potrebných 66 veľkých zdvihákov len 39 a iba 83 zo 600 malých zdvihákov. Na dobudovanie súčinnostnej strelnice sú naplánované financie vo výške vyše 28 miliónov korún. Dúfam, že ich aj skutočne dostaneme,” konštatuje podplukovník Durmis. Dvakrát sa zúčastnil zahraničnej misie na Balkáne (UNPROFOR, UNTAES) a raz v Afganistane. Rodáka z Banskej Bystrice, ktorý svoju vojenskú kariéru začína v jhlavskom prápore opráv techniky preto teší, že sa podarilo dobudovať na súčinnostnej strelnici priestor, kde možno plnohodnotne cvičiť vojakov pred ich odchodom do zahraničia v sprevádzaní a ochrane konvojov.

UMELÉ VLNÝ

Podľa neho chcú v tomto roku dokončiť aj druhú etapu výstavby pechotnej strelnice. Pred dvoma rokmi sa uskutočnila rekonštrukcia terčového poľa. Môže sa využívať rádiové ovládané terčové zariadenie AIRTEC. Strelnica v súčasnosti umožňuje plniť cvičenia strelieb a kontrolných cvičení strelieb jednotlivca z ručných zbraní na pevné a miznúce ciele cez deň na vzdialenosť 200 metrov. Po dobudovaní strelnice by sa jej hĺbka zvýšila až na 500 metrov.

Modernizácia čaká aj vodné cvičisko. Vododrom dnes disponuje dvoma dráhami. Prvá betónová je určená pre výcvik v jazde pod vodou. Jej hĺbka je 4,1 metra a dĺžka 160 metrov. Druhá dráha je určená pre hlboké brodenie. Má hĺbku 2,2 metra a dĺžku 140 metrov. Súčasťou cvičiska je aj rampa pre výcvik v nakladaní techniky na prepravné prostriedky a súlodia, riadiaca veža a chata Dolina. Vodné cvičisko má maximálnu hĺbku 7,2 metra pri hrádzi. Umožňuje výcvik v hlbokom brodení bojových vozidiel, jazdu tankov pod vodou,

plávanie obrnených transportérov a bojových vozidiel, zriaďovanie prievozných prepravísk, ako aj potápačskú prípravu. Malo by pribudnúť zariadenie, ktoré by vytváralo umelé vlny a simulovalo tak pri výcviku reálnu situáciu.

Ďalším významným výcvikovým zariadením je strelnica bojových vozidiel (bývalá tanková). Jej bojová časť disponuje 6 streleckými dráhami, dvomi návratovými, tromi čelnými terčovými dráhami a dvoma bočnými terčovými dráhami. Terčové pole má hĺbku 300 až 1400 metrov pre bojové vozidlá a 25 až 600 metrov pre ručné zbrane. „Strelnica umožňuje streľby plným kalibrom z tankov, bojových vozidiel pechoty a obrnených transportérov na pevné, miznúce a pohyblivé ciele cez deň aj v noci. Pred tromi rokmi bolo zrekonštruované terčové pole, tylové priestory i riadiaca veža. Bude sa pracovať na ďalšom skvalitnení terčového manévru tejto strelnice,” hovorí zástupca veliteľa VVP major Peter Zubaj.

STRELNICA I RAMBODRÁHA

Zemplínčan pochádzajúci z Tibavy zakotvil na Lešti pred 15 rokmi po pôsobení v spojovacej brigáde v českých Strašiciach. Veľký pokrok vidieť podľa neho práve na súčinnostnej strelnici a strelnici bojových vozidiel. „Vtedy boli ešte postavené na ruskej súčiastkovej báze. Stačilo zlé počasie a už boli problémy s káblami, funkčnosťou strelníc. Dnes sme už chvalobu trochu inde. Treba ale pokračovať v modernizácii. V súčasnosti sa na strelnici bojových vozidiel budujú ochranné valy pre uloženie zdvihákov,” poznamenáva major Zubaj. Na okraji strelnice je aj bojová dráha, ktorá slúži ku komplexnému výcviku príslušníkov pozemných síl. Dráha je dlhá 800 metrov a predstavuje ju 18 prekážok, ktoré dokážu preveriť pripravenosť vojaka. Kvalitu jeho telesnej, streleckej, taktickej i psychologickej úrovne. Do výcviku na tejto dráhe je možné vhodne zakomponovať i prvky prípravy v radiačnej, chemickej a biologickej ochrane.

Dôležitou súčasťou Lešte je aj delostrelecká strelnica. Umožňuje streľby z odkrytých i zakrytých palebných postavení, priamu i nepriamu streľbu na pevné a pohyblivé ciele. Dva palebné smery zabezpečujú, že je možné viesť paľbu súčasne a nezávisle na sebe. Využívajú sa tri palebné postavenia. Strelnica Ťtlačka je limitovaná pre dĺžky streľby 4,5 až 7,5 kilometra alebo 9 – 10,5 kilometra, Stará Lešť pre streľby na vzdialenosť 5,5 až 7,5 kilometra a Veľký Lom, kde môže byť dĺžka streľby od 4,5 do 7 kilometrov.

Vojenský výcvikový priestor Lešť disponuje aj cvičiskom vodenia bojových vozidiel. Tankové cesty v dĺžke vyše šesť kilometrov zabezpečujú výcvik vodičov vo vodení tankov a bojových vozidiel, ako aj ich činnosť na kontrolnom bode. Vodiči musia zvládnuť napríklad prechod cez protitankový priekop, jazdu po mostovke, priechod v mýnovom zátarase, ale i úsek závalov a zátarasov. Na Lešti nechýba ani cvičisko trhaní a mýnovania.

VÝCVIKOVÉ ZARIADENIA

- súčinnostná strelnica (taktické pole)
- strelnica bojových vozidiel (bývalá tanková)
- pechotná strelnica
- delostrelecká strelnica
- bojová dráha
- vodné cvičisko (vododrom)
- vrtníkový - výsadkový tréner Jakub Koloseum
- cvičisko vodenia bojových vozidiel
- cvičisko trhaní a mýnovania

LEŠŤ BY MALA MAŤ JEDNÉHO PÁNA

Cvičiaci vojská sa môžu ubytovať v zrubovom tábore Slávia, na Brožkovom prameni a tábore Riečky. Ubytovací blok Slávia (tzv. UB 300) prešiel od apríla tohto roku do podriadenosti Ústavu špeciálneho zdravotníctva MO SR. Od prvého januára 2008 by mal spomínaný ústav riadiť aj spoločné bojové výcvikové centrum.

V tomto roku čaká VVP Lešť niekoľko významných cvičení. Koncom apríla to bude medzinárodné cvičenie hasičských a záchranných zborov krajín V-4 za účasti zložiek ozbrojených síl, v júni certifikačné cvičenie martinského mechanizovaného práporu (bývalý prápor okamžitej reakcie). „Koncom júna bude v našom VVP aj týždňový kemp pre záujemcov z radov študentov stredných škôl o službu v ozbrojených silách. Na jeseň, v septembri a októbri sa uskutočnia certifikačné cvičenia nitrianskeho a levického mechanizovaného práporu a v Deň ozbrojených síl sa budeme podieľať v Hornom Tekove na jeho zabezpečení,” vytráňa podplukovník Ján Durmis hlavné výcvikové úlohy, ktoré v tomto roku (84 v jeho histórii) čaká Vojenský výcvikový priestor Lešť. Nezabudne pripomenúť, že pre čo najlepšie využitie potenciálu VVP a modernizáciu jeho jednotlivých častí by prospelo, keby mala Lešť jedného pána...

Dvojstranu pripravil **Jozef ŽIAK**

Foto **Peter DOVINA**

HISTÓRIA

- v roku 1923 vznikol Vojenský výcvikový tábor 10 pech. Divízie Oremov Laz
- v roku 1950 bol vytvorený Vojenský výcvikový priestor Lešť
- v roku 1951 boli vystahovaní obyvatelia obcí Lešť a Turie Pole
- v roku 1969 boli vo VVP dislokované vojská sovietskej armády:
 - tankový pluk
 - protiletadlový raketový pluk
 - samostatný tankový prápor
 - úderný vzdušný prieskumný prápor
- v roku 1991 bola ukončená prítomnosť sovietskej armády
- v roku 1993 prešiel VVP Lešť do podriadenosti najskôr Armády Slovenskej republiky, neskôr Ozbrojených síl Slovenskej republiky

Národný riaditeľ pre vyzbrojovanie Stanislav Szabo:

Aligator, Tatrapan, Munvoz či Morak

• Pán národný riaditeľ, v oblasti vojenskej techniky ste dlhé roky „doma“ takže prvá otázka - ako definujete základné aktuálne potreby slovenských ozbrojených síl v oblasti modernizácie a nákupu nových obranných systémov?

Ozbrojené sily Slovenskej republiky boli doposiaľ určené predovšetkým na obranu teritória štátu. V budúcnosti sa však počíta s rozšírením ich pôsobnosti tak, aby okrem obrany vlastného územia účinne prispievali aj k plneniu medzinárodných záväzkov i mimo územia SR. Tieto vojensko-strategické schopnosti dosiahnu realizáciou cieľov reformy a dlhodobých plánov rozvoja ozbrojených síl. Je preto samozrejmosťou, že aj aktuálne potreby ozbrojených síl v oblasti modernizácie a nákupu nových obranných systémov vychádzajú z týchto požiadaviek. Ich konkrétne zameranie je na zabezpečenie moderných komunikačných a informačných systémov, obnovu dopravných prostriedkov, či postupné modernizovanie výzbroje a skvalitňovanie osobnej výbavy jednotlivca pre pôsobenie v bojových operáciách aj mimo nášho územia.

K zabezpečeniu nasaditeľnosti a mobility jednotiek bude tiež potrebné prezbriť vybrané mechanizované jednotky na kolesovú ľahkú obrnenú techniku a uskutočniť nákup nových dopravných lietadiel s požadovaným operačným dosahom.

• V ktorých oblastiach vyzbrojovania ozbrojených síl, ale aj tendencií v našom zbrojárskom priemysle vidíte v minulosti najväčšie chyby?

Obranný priemysel SR patril v nie tak dávnej minulosti nepochybne k výkladným skriniam nášho priemyslu. Na prelome tisícročí však prešiel zložitým, často protirečivým procesom konverzií a reštrukturalizácií, čo nezriedka viedlo k bankrotu významných podnikov príp. ich výraznej redukcii technologických kapacít a počtu zamestnancov. Významným faktorom redukcie boli i minimalizované armádne zákazky vyplývajúce z nových požiadaviek na rozvoj kľúčových obranných schopností ale i zmenených priorit rozvoja OS SR. Je vylúčené, aby obranný priemysel SR v súčasných podmienkach celosvetovej globalizácie politických a ekonomických vzťahov, a po našom vstupe do NATO a EÚ mohol existovať, resp. hľadať východiská len vo svojom uzatvorenom a autonómnom pôsobení.

Predchádzajúca vláda SR vo svojom programovom vyhlásení z novembra 2002 síce deklarovala, že sa bude usilovať o postupné zapájanie kapacít nášho obranného priemyslu do štruktúr európskeho obranného priemyslu a pri modernizácii OS SR bude prioritne realizovať schválené dlhodobé modernizačné projekty so zameraním na harmonizáciu výzbroje, techniky, systému plánovania

vyzbrojovania a obranného výskumu s členskými štátmi NATO. Avšak zámery spolupráce sa doposiaľ naplňali len sčasti, viac-menej deklaratívne, z dôvodu priorit v rozvoji OS SR pri príprave jednotiek do misií a ich materiálneho vybavenia vo väzbe na požadované schopnosti, do ktorých mohol, a i naďalej môže, domáci priemysel vzhľadom na jeho možnosti vstúpiť len minimálne.

Medzi príčiny brzdiace významnejší rozvoj spolupráce s obranným priemyslom, zo strany MO SR, patrila aj absencia všeobecne záväzného predpisu stanovujúceho podrobnosti obranného plánovania nadrezortnej úrovne, nestabilita systému obranného plánovania, časté zmeny štruktúry programov a projektov, pričom vyzbrojovanie, ako ekonomicky významná plánovacia disciplína NATO, nemala a nemá adekvátne postavenie. Súčasný systém programovania a rozpočtovania v akvizícii novej techniky, výzbroje a materiálu je prakticky zúžený na systém jednoročného obstarávania a nezohľadňuje princípy dlhodobého plánovania. Jedným z významných faktorov majúcich vplyv na túto oblasť je aj, de facto, zrušenie niektorých štruktúr a personálna poddimenzovanosť iných v oblasti obranného výskumu a rozvoja technológií v rámci štruktúry MO SR, čo vzniklo ako negatívny výsledok auditu štruktúry uskutočneného bývalým vedením rezortu obrany.

• **Kde vidíte rezervy, respektive kde sú najväčšie plusy v oblasti spolupráce slovenského obranného priemyslu a ozbrojených síl?**

Existencia domáceho obranného priemyslu je vo všeobecnosti považovaná za znak technicko-ekonomickej vyspelosti štátu a jeho určitej suverenity. Je tiež dôležitou zložkou z hľadiska prevencie voči niektorým potenciálnym vojenským a nevojenským hrozbám. V mierových podmienkach v rámci vyzbrojovania domácich ozbrojených síl môže efektívne absorbovať časť vládnych výdavkov. Vhodne štruktúrovaný obranný priemysel tvorí nezanedbateľný exportný potenciál s priaznivým dopadom na rentabilitu dodávok pre domáce ozbrojené sily a tiež na obchodno-platobnú bilanciu štátu. V prípade krízových situácií a ozbrojeného konfliktu obranný priemysel plní funkciu efektívneho dopĺňovania spotrebovaného materiálu, zabezpečuje opravy poškodenej a náhrady zničenej techniky, v niektorých komoditách ináč nedostupnej nákupom zo zahraničia.

V oblasti vyzbrojovania je všeobecne uplatňovaný princíp, že vyzbrojovanie je národná záležitosť a to nielen v technickej oblasti, ale aj v oblasti aktívneho zapojenia sa domáceho priemyslu pre zabezpečenie potrieb ozbrojených síl. Akvizícia založená na partnerstve medzi ministerstvom obrany a priemyslom prináša efektívnu orientáciu domácich výrobcov na oblasti, kde sa predpokladá budovať budúce materiálové schopnosti ako súčasť obranných schopností. Tieto princípy sú, s rôznou stratégiou, všeobecne uplatňované vo väčšine krajín NATO a tu vidím najväčšie rezervy.

• **Ako sa osvedčili v ozbrojených silách systémy, ktoré sme od slovenských výrobcov nakúpili v posledných rokoch?**

Zrejme najznámejším produktom novodobej slovenskej zbrojnej výroby zavedeným do výzbroje ozbrojených síl SR sú obrnené vozidlá ALIGATOR 4x4. Od roku 2004 do dnešného dňa sme ich obstarali do výzbroje v rôznych modifikáciách takmer 40 kusov pričom svoje uplatnenie našli nielen na domacom teritóriu ale i pod vlajkou mierových misií.

Ďalšími slovenskými výrobkami ktoré našli svoje uplatnenie v OS SR sú produkty textilných, odevných a obuvníckych výrobcov ktoré splňajú tie najnáročnejšie kritériá zo strany našich užívateľov. Žiaľ, slovenská legislatíva svojím zákonom o verejnom obstarávaní bráni možnosti ich uplatnenia sa na výrobe vojenského materiálu. Musia sa zúčastňovať medzinárodných tendrov podľa pravidiel, ktoré platia pre nevojenské materiály, kde je dôležitým faktorom ponúkaná cena, ktorej slovenskí výrobcovia v porovnaní s inými štátmi zvyčajne nemôžu konkurovať.

• **Na akých aktuálnych projektoch spolupracujú ozbrojené sily so slovenským obranným priemyslom v súčasnosti?**

Ako je známe, aj súčasná vláda v programovom vyhlásení deklarovala v pomerne širokom rozsahu podporu domáceho obranného priemyslu, no šťastí bol krátky rozpočet MO SR tiež v oblasti vyzbrojovania. Vzhľadom aj na predchádzajúce sklzy sú v súčasnosti v rámci prác na príprave programového plánu na roky 2008-2013 prehodnocované priority vo všetkých plánovacích disciplínach vrátane vyzbrojovania. Disponibilné zdroje v programe vyzbrojovania a ich stabilita

budú limitujúce pre doprofítovanie nových väčších modernizačných akcií a následne aj spolupráce s obranným priemyslom. Podľa predbežných pracovných návrhov programového plánu bude možné v ďalšom období spolupracovať s priemyslom napr. v projektoch obrnených vozidiel ALIGATOR a TATRAPAN, terénnych a cisternových automobiloch, samohybné kanónovej húfnice ZUZANA a MUNVOZ, príprave modernizácie BVP-2 príp. zapojenia sa do spoločných projektov v rámci NATO a EDA.

• **Ktoré modernizačné projekty sú pre nás najdôležitejšie aj z hľadiska spolupráce so zahraničnými dodávateľmi?**

V súčasnosti medzi najväčší a zároveň najznámejší modernizačný projekt patrí mobilný komunikačný systém – MOKYS. Jeho cieľom je zaviesť do výzbroje OS SR špičkovú techniku, ktorá svojimi technickými a prevádzkovými vlastnosťami uspokojí požiadavky na prenos informácií všetkých druhov vojsk a služieb na operačnej a taktickej úrovni velenia. Cieľovým stavom projektu je vybudovanie komunikačného prostredia pre tzv. globálnu informačnú sieť v priestore bojiska, ktorá poskytne veliteľom, štábom, bojovými zabezpečovacími prvkom možnosti pre adresnú a spoľahlivú distribúciu informácií v reálnom čase.

Medzi ďalšie výzbrojné projekty, pri ktorých spolupracujeme s nemeckou spoločnosťou DIEHL BGT patrí, odbornej verejnosti známy, projekt MORAK – t.j. modernizácia 122 mm raketometu, ktorý už bol verejnosti predstavený na výstave IDEB 2006 v Bratislave.

V budúcnosti sa medzi významné modernizačné projekty určite zaradi aj nákup nových dopravných lietadiel príp. prezbrojenie časti pozemných síl na ľahké kolesové obrnené vozidlá.

• **Kde majú slovenskí výrobcovia šance zapojiť sa do koprodukčných výzbrojových projektov v rámci krajín NATO?**

Zo strany MO SR boli vytvorené podmienky pre stálu účasť predstaviteľa Združenia obranného priemyslu SR v Poradnej skupine NATO pre priemysel (NIAG) pôsobiacej v rámci Konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie (CNAD), ktorá je základným orgánom NATO pre zapojenie obranných priemyslov členských krajín do procesov vyzbrojovania v rámci Aliancie.

Sme nápomocní i v zapájaní predstaviteľov ZOP SR do spolupráce s Európskou obrannou agentúrou (EDA) a výmeny informácií, hlavne v oblasti obranného výskumu, rozvoja európskej obrannej a technologickej základe (EDTIB) a formovania jednotného európskeho trhu s obrannou výzbrojou a technikou (EDEM) ako jedných zo základných oblastí pôsobnosti EDA.

Zapojením sa Slovenskej republiky do dobrovoľného medzivládneho režimu na podporu súťaže v rámci EDEM – Code of Conduct on Defence Procurement - od 1. júla 2007, v rámci ktorého sú tendre na obstarávanie uskutočňované členskými krajinami EDA zverejnené na elektronickej oznamovacej tabuli, ktorá je dostupná na web stránke EDA, sa rozšírila nielen informovanosť subjektov obranného priemyslu o tejto problematike, ale majú možnosť aktívne sa uchádzať v medzinárodných tendroch.

Zvýšila sa taktiež zainteresovanosť obranného priemyslu najmä malých a stredných podnikov na procesoch

obránného obstarávania prijatím dokumentu riaditeľstva EDA č. 2006/04 „Súbor najlepších zásad v dodávateľskom reťazci“, ktorý bol spracovaný na podporu súťaže a zásad v zmysle Code of Conduct.

Participáciu Slovenska v jednom z najdôležitejších a najväčších programov NATO, ktorým je Alliance Ground Surveillance (AGS), boli vytvorené podmienky aj pre prípravu účasti štrnástich výskumno-vývojových a priemyslových subjektov v tomto programe na základe zásady „cost share = work share“ a podpisu Memoranda o porozumení (MOU) s priemyslovým konzorciom NATO, ktoré rieši tento program.

Predstavitelia obranného priemyslu sa na základe iniciatívy MO SR mohli a môžu zúčastňovať celého rokovania národných riaditeľov pre vyzbrojovanie krajín V4, čo vytvára predpoklad k zintenzívneniu spolupráce medzi obrannými priemyslami krajín V4.

• **S čím sa naši výrobcovia predstavia na výstave IDET v Brne?**

V rámci integrovanej národnej expozície SR bude pod vlajkou Združenia obranného priemyslu Slovenskej republiky na 9. ročníku medzinárodného veľtrhu obrannej a bezpečnostnej techniky IDET 2007 v Brne prezentovať svoju produkciu celá rada už tradičných ale i nových výrobných spoločností ako napr. KERAMETAL, a.s., KONŠTRUKTA-Defence, a.s., Q Products s.r.o., Bratislava, ProWeb Consulting, a.s., Košice, VTU, a.s., Liptovský Mikuláš, Way Industry, a.s., Krupina, a ZVS Holding a.s., Dubnica nad Váhom.

Je nepochybné, že uvedené spoločnosti predstavia to najlepšie zo škály svojich produktov, ktorými budú chcieť osloviť početnú odbornú verejnosť, ktorá zavíta na brnianske výstavisko. Nechajme sa prekvapiť a zároveň si želáme, aby táto výstava znamenala aspoň malý krok k opätovnému pozdvihnutiu vlajky slovenského obranného priemyslu v zahraničí. Zároveň sme radi, že svoju expozíciu budú mať v Brne aj Ozbrojené sily SR, a to v jednom pavilóne s Armádou ČR, vrátane stánkov oboch ministerstiev.

Pavol VITKO
Foto **Peter DOVINA**

Doc. Ing. Stanislav SZABO, PhD., pôsobí od 1. 11. 2006 na Ministerstve obrany SR ako národný riaditeľ pre vyzbrojovanie. Po skončení Vysokej vojenskej leteckej školy SNP v Košiciach nastúpil v roku 1993 k službe na 1. leteckej základni Sliač. V roku 1994 bol premiestnený k Vojenskej leteckej akadémii gen. M. R. Štefánika v Košiciach kde začal pedagogickú kariéru v odbore zahraničných armád. Spolupodieľal sa na vybudovaní Centra simulačných technológií na VLA. V roku 2002 úspešne ukončil doktorandské štúdium a v roku 2004 habilitoval za docenta v odbore Operačné a bojové použitie letectva a PVO. V rokoch 2003-04 bol predsedom akademického senátu Vojenskej leteckej akadémie. V roku 2004 odišiel do zálohy. V prechodnom období budovania Leteckej fakulty TU zastával funkciu zástupcu riaditeľa Ústavu aeronautiky a po zriadení LF prodekanu pre rozvoj a informatizáciu. Je autorom viac ako 150 vedeckých a odborných článkov a dvadsiatich odborných publikácií z oblasti výzbroje zahraničných armád a vojenského a civilného letectva.

Britsko-holandsko-slovenská desiatka

Desiaty a zároveň posledný britsko-holandsko-slovenský kurz pre nižších štábných dôstojníkov (JSOC) zo strednej a východnej Európy a strednej Ázie sa slávnostne skončil 9. marca 2007 na pôde Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadika v Liptovskom Mikuláši. Kurz bol doteraz na Slovensku najväčším medzinárodným vzdelávacím projektom v oblasti obrany.

Memorandum o porozumení medzi Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska, Holandským kráľovstvom a Slovenskom o zriadení regionálneho Výcvikového strediska Partnerstva za mier – Kurzu pre nižších štábných dôstojníkov pre Strednú a Východnú Európu (JSOC) bolo podpísané v roku 2002.

ŠTYRI STOVKY ŠTUDENTOV

Prvý kurz sa začal v januári 2004. Najväčšiu zásluhu na jeho iniciácii a plnení študijných programov mali vojenski profesionáli a prednášatelia z ozbrojených síl Veľkej Británie a Holandska, ktorí boli financovaní z rozpočtov svojich armád. Neoddeliteľnou súčasťou JSOC bola plná materiálna súčinnosť Slovenska, vrátane modernizácie ubytovacích a študijných priestorov.

Poslaním trojmesačných kurzov bolo reagovať na meniace sa úlohy a veľkosť ozbrojených síl v strednej a východnej Európe. Ku konkrétnym cieľom JSOC patrilo zabezpečiť veliteľský a štábný výcvik dôstojníkov pozemných síl v hodnostiach nadporučík, kapitán a major tak, aby sa mohli efektívnejšie zúčastňovať na cvičeniach, mierových a humanitárnych a iných vojenských operáciách v mnohonárodnom prostredí a tak prispievať k zvyšovaniu interoperability medzi spojeneckými a partnerskými krajinami z armád nových krajín NATO a štátov Partnerstva za mier. Rovnako bolo poslaním kurzu reagovať na zmenu postavenia nižších dôstojníkov v moderných armádach a v medzinárodných štáboch. V desiatich kurzoch bolo vyškolených 431 nižších štábných dôstojníkov z 22 krajín Strednej a Východnej Európy a strednej Ázie. Kurzu, ktorý bol súčasťou Výcvikových centier PzM, sa zúčastnili po jednom aj vojaci z Juhoafrickej republiky a Iraku.

VETY AKO SYMBOLY

„Mám veľkú radosť z toho, čo sme na Slovensku dosiahli a som presvedčený, že spolupráca našich troch národov bude pokračovať. Chcel by som sa poďakovať našim hostiteľom – boli ste k nám veľmi ústretoví a štedrý,“ povedal pred oficiálnymi hosťami

zhromaždenými v aule akadémie britský brigádny generál John Deverell zastupujúci britské ministerstvo obrany. Počúvali ho veľvyslanci, zástupca parlamentu, predstavitelia ministerstva obrany, vojenského diplomatického zboru, mikulášskych akadémii či hostiteľského mesta.

„Niekoľko stoviek ľudí tu dostalo výborné vzdelanie a vznikli skvelé priateľstvá. JSOC sa končí, ale s jeho prácou môžeme byť spokojní, ocenil zástupca britského veľvyslanca na Slovensku Tom Carter. Tiež dodal, že JSOC bol ďalším pokračovaním britsko-slovenskej spolupráce v oblasti vojenského výcviku a vzdelávania, pričom menovite spomenul hrdinu protifašistického odboja Jozefa Gabčíka vycvičeného cez vojnu v Škótsku a úspešného absolventa Kráľovskej akadémie obranných štúdií Juliusa Demetriána. Brigádny generál Rob Veltman z holandského ministerstva obrany vyslovil veľkú spokojnosť, že Slovensko má zámer nadviazať na JSOC a pokračovať v podobnej národnej verzii už od budúceho roka, pričom Holanďania by mohli byť v tomto smere nápomocní. Holandský veľvyslanec Rob Swatrbol ocenil aj spoluprácu so Slovákmi v misiách, konkrétne v Afganistane.

„JSOC sme chápali ako výbornú základňu spolupráce a vojenského vzdelávania v našom trans-

atlantickom priestore. Sme radi, že sme mohli prispieť k jeho úspešnej existencii a je pre nás prínosom, že sa ho mohlo zúčastniť aj 63 Slovákov,” uviedol generálny riaditeľ Sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy MO SR Jozef Viktorín, ktorý v mene ministra obrany Františka Kašického poďakoval britským aj holandským partnerom. Zároveň zaželel Národnej akadémii obrany veľa energie pri budovaní nového medzinárodného kurzu.

Súčasnou ceremoniou bolo aj odovzdávanie certifikátov posledným absolventom JSOC. Spomedzi vojakov z Bulharska, Kazachstanu, Srbska či Estónska (spolu 14 krajín) bol tradične vyhodnotený dôstojník, ktorý dosiahol najlepší pokrok v angličtine, a ten, ktorý zaznamenal najlepšie študijné výsledky. Tým prvým bol zástupca Iraku, tým druhým dôstojník z Rumunska.

Veliteľ JSOC, britský plukovník Ian Smith predniesol skvelú reč o zástave, ako o symbole a hrdosti. Následne prítomnosti náčelníka Generálneho štábu ozbrojených síl SR generála Ľubomíra Bulíka odovzdal zástavu kurzu veliteľovi Národnej akadémie obrany brigádnemu generálovi Mikulášovi Regulovali.

SKÚSENOSTI SÚSTREDENÉ V NAO

„JSOC bola obrovským prínosom nielen pre Národnú akadémiu obrany, na ktorej pôde sídlil, ale pre celé ozbrojené sily,” zhodnotil pre OBRANU veliteľ NAO brig. gen. Mikuláš Regula. „Kurz bol pre nás veľkým zdrojom skúseností. Mohli sme sa inšpirovať tvorbou študijných programov, dynamikou ich realizácie aj systémom hodnotení. Vo výročnej správe NATO býval JSOC každoročne vyhodnotený ako jeden z najlepších kurzov,” dodal. Generál Regula konštatoval, že NAO by po skončení kurzu nechcela v tomto smere stratiť pozíciu a preto sa rozhodli pripraviť podobný kurz v národnej verzii.

Veliteľ Centra kariérneho rozvoja plukovník Ján Pšida dodal, že kurz plánujú otvoriť budúci rok. Jeho prípravu zastrešuje Sekcia obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy, ktorú riadi práve Jozef Viktorín. „Kurz bude vlastným národným projektom. Bude zameraný na operačné postupy NATO a bude reagovať aj na aktuálne zmeny bezpečnostného prostredia vo svete,” dodal plk. Pšida, ktorý má za sebou spolu s kolegami

z NAO vytvorenie u nás hierarchicky najvyššieho Kurzu národnej bezpečnosti. Mimochodom, v rámci jeho druhého cyklu sa k jeho frekventantom pridá od apríla na 10 týždňov prvý raz aj desiatka civilov z mi-

ktorý bol veliteľom NAO poverený ISOC pripraviť. V prípade realizácie projektu na ňom v NAO očakávajú dôstojníkov z krajín NATO, Partnerstva za mier či Stredomorského dialógu. Jeho pilotná časť, určená slovenským dôstojníkom, by mala mať premiéru budúcoroční jar. V jeseni by už mohol byť prvý kurz s medzinárodnou účasťou.

SKONCENTROVAŤ KVALITU

Brig. gen. Regulu sme sa spýtali, či sa NAO darí aj bez ohľadu na plánovaný ISOC budovať kvalitnú štruktúru veliteľov, lektorov a prednášateľov. Či sa aj pre slovenských dôstojníkov stáva pôsobenie v najvyššej vojenskej vzdelávacej inštitúcii vecou prestíže a vysoko hodnoteným úsekom v ich kariérnom životosise tak, ako je to v krajinách starších členov NATO.

„V rámci rotačného kariérneho systému sa stretávame s čoraz väčším záujmom dôstojníkov, ktorí majú záujem trebárs tri roky odsľúžiť v NAO. Je jasné, že by sme chceli tých najkvalitnejších. Veď kurzami v našej akadémii prešlo v rokoch 2004 – 2006 už 1397 príslušníkov ozbrojených síl od znáborovaných vojakov a poddôstojníkov až po vysoko postavených veliteľov. V súčasnosti máme aj 281 kadetov a kvalitou vzdelávania ich všetkých je podmienená kvalita budúcich ozbrojených síl. Kto teda, ak nie najkvalitnejší ľudia, by mali byť ich školiteľmi?,” kladie si rečnícku otázku generál Regula. Zároveň však pripúšťa, že život je o dosť zložitejší. Kvalitní ľudia sú potrební aj na jednotlivých veliteľstvách, pri jednotkách doma i v zahraničí - a tiež nie všetci ešte doceňujú význam vojenského kariérneho vzdelávania. V každom prípade s kvalitou svojich ľudí je spokojný, hoci 18-percentná nenaplnenosť stavov nie je žiadna veľká výhra. O to viac sa teší zo skutočne vysokej kvality externých prednášateľov. „Prichádzajú k nám veľvyslanci, vysokopostavení generáli a dôstojníci z našej i zo zahraničných armád, vojenský pridelenci či bezpečnostní experti. V ich povedomí už je zafixované, že táto škola čosi znamená a čosi dosiahla. Vráťane toho, že hostila JSOC, z ktorého skúseností chceme čerpať aj do budúcnosti.”

Pavol VITKO
Foto **Peter DOVINA**

nisterstiev obrany, vnútra a z ďalších inštitúcií, ktoré sa zaoberajú problematikou bezpečnosti a obrany.

„Novo vytváraný medzinárodný kurz (International Staff Officers Course – ISOC) by mal trvať 11 týždňov, bude v anglickom jazyku a určený má byť pre hodnosti nadporučík až major,” dodal plukovník Peter Spilý,

L'udia **dobrá**

Koncertné štúdio Slovenského rozhlasu hostilo 22. marca jubilejný, už desiaty ročník prestížnej ankety Vojenský čin roka. „Je to skvelá príležitosť, ako oceniť všetkých tých, ktorých nevidíme na obrazovkách v médiách, ale ktorí si zodpovedne plnia svoje každodenné úlohy. Napriek tomu ale vykonali niečo viac. Niečo navyše, niečo čo nemuseli, čo by v tej chvíli možno neurobili ani niektorí z nás. Počas desiatich rokov existencie tejto ankety bolo ocenených veľa ľudí. Musíme byť ale aj naďalej pozorní a vytvárať priestor na to, aby sme práve o týchto ľuďoch, a ich výnimočných skutkoch vedeli a neostali nepovšimnutými,” povedal vo svojom úvodnom prihovore minister obrany Slovenskej republiky František Kaľický.

Po úvodných slovách si všetci prítomní utili symbolickou minútou ticha pamiatku všetkých padlých vojakov v zahraničných operáciách a zamestnancov Vojenského opravárenského podniku Nováky.

Otom myšlienky vzniku ankety Vojenský čin roka je dlhoročný pracovník ministerstva obrany a vedúci vojenského vysielania Plná poľná v Slovenskom rozhlase Miroslav Minár. „Stále sa hovorilo o tom, že Ozbrojené sily SR majú vysokú dôveru obyvateľov.

Chcel som preto ukázať, čím si vlastne vojaci túto dôveru zasluhujú. S mojimi spolupracovníkmi – Petrou Repkovou a Bercom Rožteckým sme základnú filozofiu ankety predstavili prostredníctvom vtedajšieho hovorcu ministerstva Františka Kašického ministromi obrany Jánovi Sitekovi, ktorý nad podujatím prevzal gestorstvo. Vďaka ústretovosti oboch funkcionárov sa anketa stala zárodkom novodobých tradícií ozbrojených síl,” zdôveril sa autor ankety a moderátor galavečera Miroslav Minár.

JE ŠTASTIE MAŤ PRIATEĽA

Rovnako ako každý z nás potrebuje mať niekoho, na koho sa dá spoľahnúť, kto pomôže a nesklame, tak aj ozbrojené sily potrebujú svojho priateľa. Tým je pre nich napríklad redaktor tlačovej agentúry SITA Juraj Prúša. Problematike obrany sa venuje už viac ako desať rokov a po celý tento čas prináša o rezorte obrany pohotové, objektívne, korektné a profesionálne spravodajstvo. Medzi priateľov armády môžeme zaradiť aj predsedu predstavenstva Komplexnej centrálnej záchrannej služby v Gabčíkove Jána Culku. Ten pri havárii lietadla An-24 okamžite reagoval na poskytnutie pomoci. Neskôr sa zriekol finančnej náhrady, ktorú chceli ozbrojené sily uhradiť za nasadenie záchrannej služby. Všetky náklady boli financované ním a jeho rodinou. „Ľudský život a ľudské

nešťastie sa nedajú zaplatiť. Dajú sa preplatiť služby a náklady spojené s tým. Spomínané sa ale vyčíslieť nedá. A práve preto som odmietol finančnú úhradu za pomoc, ktorú sme pri leteckom nešťastí poskytli,” prezradil Ján Culka.

Ocenenie laureáta kategórie Priateľ armády si z rúk zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR, generálporučíka Petra Gajdoša prevzal plukovník v. v. Nikolaj Tegza. Niekoľkokrát ranený vojnový veterán sa zbieraní vojenských milárií venuje už od skončenia 2. svetovej vojny. Vtedy chcel hlavne mladšej generácii ukázať ťažkosti a strádania vojenského života počas vojny. V súčasnosti venuje každú voľnú chvíľu svojho zaslúženého dôchodku Vojenskému múzeu, ktoré vybudoval v priestoroch Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádika v Liptovskom Mikuláši a ktoré chce venovať ozbrojeným silám. „Aj prostredníctvom múzea chcem zachovať pamäť národa na boje za jeho slobodu a nezávislosť pre ďalšie generácie,” prezradil veterán z Dukly Nikolaj Tegza. Napriek tomu, že v júli oslávi osemdesiatpäť rokov, sa aj naďalej aktívnym spôsobom podieľa na živote a dianí v akadémii. V najbližšom období plánuje napríklad dokončiť novovytváranú Sieň cti a slávy, ktorá bude využívaná tiež na reprezentačné účely.

POMÁHAJÚ AJ KEĎ NEMUSIA

Ako napríklad príslušníci ženijného práporu Sered', ktorí pri príležitosti Dňa detí a počas Vianoc organizujú už pätnásť rokov finančné zbierky a navštevujú obyvateľov Domova sociálnych služieb pre deti a dospelých Šoporňa – Štrkovec. Zo strany ženistov ale nejde ani tak o materiálne darčeka, ako predovšetkým o budovanie priateľstiev s postihnutými kamarátmi.

Pre svoju celoživotnú angažovanosť pri odstraňovaní

nevybuchnutých mín a ďalších výbušnín z obdobia 2. svetovej vojny bol jedným z trojice nominovaných na laureáta v kategórii Pomoc verejnosti aj pplk. v. v. Pavol Šaranič. Dlhé roky pôsobil ako pyrotechnik na východnom Slovensku. Osobne zlikvidoval stovky mín, granátov a tisíce kusov ďalšej munície. „Za svoj najväčší úspech považujem hlavne to, že som zničením munície možno zachránil množstvo životov,“ zdôveril sa sedemdesiatšesťročný pyrotechnik, ktorý pri záchrane človeka a následkom výbuchu granátu prišiel o jedno oko.

Titul laureát kategórie Pomoc verejnosti tento rok putoval na východné Slovensko. Za obetavý prístup a plnenie úloh počas povodňovej situácie v apríli 2006 si ho z rúk náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulíka prevzali príslušníci raketometného oddielu Rožňava. Stodevätnásť príslušníkov oddielu bolo pod velením mjr. Ondreja Bagačku a kpt. Ľubomíra Bodnára nasadených na riešenie situácie pre povodňový úsek Čierna voda, Malý Dunaj a obec Trstice. Vojaci a vojačky pomáhali obyvateľom obce pri budovaní ochranných hrádzí, čím značnou mierou prispeli k zmierneniu následkov povodní. Svoju úlohu plnili aj v nočných hodinách. „Zlá viditeľnosť, problémová orientácia a všadeprítomná voda kládli vysoké nároky na fyzickú a psychickú odolnosť zasahujúcich vojakov. Na nebezpečnosti situácie pridávali tiež drôty elektrického vedenia, ktoré mohli kedykoľvek spadnúť do vody a spôsobiť zranenia,“ spomínal zástupca veliteľa raketometného oddielu major Ondrej Bagačka, ktorý si na svojich vojakoch cení hlavne vytrvalosť a preukázanú statočnosť.

MIMORIADNA CENA

Príslušník žilinského 5. pluku špeciálneho určenia, čatár Roman Kysela bol do tejto kategórie nominovaný za prekazenie pokusu odcudzenia osobného motorového vozidla. Sám jedného z páchatelov zadržal, zneškodnil a privolať policíu. Nomináciu si právom zaslúžil tiež kapitán Otakar Hrabák z 5. kartoreprodukčnej základne Nemšová. Pred poslednou rozlúčkou s obeťami leteckého nešťastia z januára 2006 pripravoval veľkoformátové fotografie každého z tragicky zahynutých. Táto psychicky náročná práca trvala celkovo tridsať päť hodín. „Osobne som poznal niekoľkých z nich. Musel som si dávať pol hodinové prestávky aby som bol vôbec schopný pokračovať v práci,“ zdôveril sa so smútkom v hlase Otakar Hrabák.

Ocenenie najvyššie v tejto kategórii, získali syn - rotmajster In memoriam Rastislav Neplech a otec - podplukovník v. v. Jaroslav Neplech. Odovzdal ho štátny tajomník Ministerstva obrany SR Jaroslav Baška. Rastislavova pomoc chorým a raneným obyvateľom Iraku či vojakom bola prerušená teroristickým útokom 11. novembra minulého roku, pri ktorom zahynul. Otec Jaroslav napriek obrovskému bólu v srdci po strate syna vyhlásil, že táto strata nebola zbytočná, pretože jeho syn zahynul pri poskytovaní pomoci tým, ktorí to najviac potrebovali. „Toto ocenenie beriem hlavne ako poctu pre môjho syna. Je to jeho ocenenie, ktoré je zároveň vyjadrením toho, že nezomrel zbytočne,“ povedal otec Jaroslav.

CENA NAJVYŠŠIA

Napriek tomu, že všetky spomínané skutky sú výnimočné, tými najvzácnějšími sú ale isto tie, pri ktorých sa zachráni to najcennejšie – ľudský život. Členovia poroty – podpredseda vlády SR a minister vnútra SR Robert Kaliňák, minister obrany SR František Kašícký,

vojaci, tak aj záchranári či novinári občerstvili a odpočinúť si. Teplé nápoje vyvážali záchranárom v treskúcej zime aj do lesov. O občerstvenie sa nonstop staralo tridsať miestnych dobrovoľníkov. „Som nesmierne rád, že nám obec Hejce pomohla vtedy, kedy nám bolo najhoršie. Ďakujeme za rýchlu, nezištnú a ľudskú pomoc,“ vyjadril vďaku minister Kašický všetkým obyvateľom obce. Starosta G. Rohály daroval všetkým pozostalým obraz s názvom Hejce v žiari slnka. Má symbolizovať uctievanie si všetkých tých, ktorí v ten osudný deň zahynuli. Podľa slov ministra Kašického bude obraz visieť v Sieni tradícií Ministerstva obrany SR a bude pripomínať pamiatku tých, ktorí si splnili svoje náročné úlohy, ale už nemali možnosť vrátiť sa do vlasti.

Na dôstojnom priebehu jubilejného Vojenského činu roka sa svojou hudobnou produkciou pričínili skupiny Desmod, Afrodite, Hudba Ozbrojených síl SR a Vojenský folklórny súbor Jánošík. O tom, že táto udalosť ani zďaleka nepatrila iba k „spoločenským povinnostiam“ svedčili aj dojatím sa lesknúce oči nielen prítomných žien, ale aj niektorých mužov.

Vladislav VAVRINEC

Foto **Peter DOVINA** a **Mário PAŽICKÝ**

štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška, náčelník GŠ OS SR generál Bulík, vedúci Služobného úradu MO SR Miroslav Šim, poradkyňa predsedu vlády SR Ľubica Mižičková a generálna riaditeľka Slovenského rozhlasu Miloslava Zemková vyberali v kategórii Záchrana života z troch nominovaných. Prvými boli vojnoví veteráni misie Iracká sloboda - pplk. MUDr. Miron Bzik, rtm. Ivan Fekete, des. Marcel Cigáň, čat. Peter Bednárík a des. Miroslav Král.

Pri útoku na konvoj Koaličných síl dňa 11. novembra 2006 v meste Al-Kut v provincii Wasit v Iraku, pri ktorom zahynul rtm. In memoriam Rastislav Neplech, preukázali veľkú mieru odvahy, statočnosti a profesionality. Bez najmenšieho zaváhania vo veľmi nebezpečných podmienkach bezprostredne ohrozujúcich život nakladali ranených a mŕtvych vojakov koaličných síl a asistovali aj pri ďalších záchranných prácach.

Druhým nominovaným tímom boli lekári a zdravotné sestry Fakultnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach. Tí zachránili život npor. Martina Farkaša, ktorý ako jediný prežil tragickú haváriu vojenského lietadla An-24 dňa 19. januára 2006. Pri nešťastí zahynulo 42 profesionálnych vojakov, vojačiek a zamestnancov rezortu obrany, ktorí sa vracali z mierovej misie v Kosove.

Titul laureát kategórie Záchrana života odovzdal minister obrany František Kašický nadrotmajstrovi Petrovi Palákovi z Útvaru vojenskej polície Topoľčany. Ten pri návrate z plnenia služobných povinností spozoroval na križovatke v obci Nadlice dve havarované vozidlá. Obom vodičom okamžite poskytol prvú pomoc a až do príchodu záchrannej služby monitoroval stav oboch zranených. Neskôr aktívne pomáhal pri vyslobodzovaní osôb, zabezpečovaní miesta dopravnej nehody a odstraňovaní jej následkov.

„Snažil som sa spraviť iba to, čo bolo treba. Keď idete do takejto situácie, nerátate s tým že sa môže stať niečo vám. Prvoradé je poskytnutie pomoci tomu, kto to potrebuje,“ zhodnotil skromne svoj čin, pri ktorom zachránil ľudské životy Peter Palák.

OCENENIE NAVYŠE

Oproti minulým ročným ankety Vojenský čin roka mala tá tohtoročná o jednu kategóriu viac – Zvláštnu cenu. Bol v nej iba jeden nominant - obyvatelia obce Hejce.

Pri leteckej tragédii 19. januára minulého roka, keď sa na kopci Borsó na severovýchode Maďarska zrútilo vojenské lietadlo An-24, zahynulo 42 príslušníkov rezortu obrany. Nešťastie sa priamo dotklo tiež obyvateľov obce Hejce, neďaleko ktorej sa katastrofa udiala. Tí pod vedením starostu Gejzu Rohályho bezprostredne po udalosti vytvorili v obci optimálne podmienky pre činnosť záchranných tímov a vyšetrovacej komisie. V kultúrnom dome zriadili priestory, v ktorých sa mohli ako

Ako pritiahnuť vojakov?

Vrcholná profesijná stavovská organizácia profesionálnych vojakov, poberateľov vojenských výsluhových dôchodkov zo sociálneho zabezpečenia vojakov, vojnových veteránov, manželiek, manželov a zamestnancov vojenskej správy Zväz vojakov Slovenskej republiky je občianskym združením s celoštátnou pôsobnosťou. Svoje sídlo má v Trenčíne a od roku 1993 je členom organizácie európskych vojenských zväzov EUROMIL.

Prezident Zväzu plukovník gšt. v.v. Michal Bohunický zdôrazňuje, že ich organizácia je jediná z vojenských profesijných združení, ktorá vo svojom programe presadzuje všeobecné, sociálne, pracovné, profesijné, ekonomické, kultúrne a bytové záujmy svojich členov. Podľa neho v uplynulom období zástupcovia Zväzu nemali na ministerstve obrany veľmi otvorené dvere. Situácia sa zmenila po nástupe ministra obrany Františka Kašického.

SPOLOČNÁ REČ S MINISTROM

„Obrátili sme sa na neho a poukázali na problémy, ktoré hatia našu činnosť a nevytvárajú najlepšie podmienky ani pre spoluprácu veliteľov s klubmi vojenských dôchodcov. Veľmi si ceníme prítomnosť pána ministra na trenčianskej porade s predsedami našich klubov. Očakávame, že sa v dohľadnej dobe uskutoční spoločné rokovanie s ministrom a náš Zväz si postupne vydobyje podobné postavenie, ako organizácie EUROMIL-u v okolitých krajinách,“ hovorí prezident Zväzu vojakov SR.

Podľa neho by sa mali stavovské organizácie čím skôr združiť, aby mali lepšiu vyjednávaciu pozíciu pri obhajobe práv vojakov. Za posledné roky sa zloženie členskej základne obrátilo. V prvých rokoch po vzniku Slovenskej republiky tvorili drvivú väčšinu členov profesionálni vojaci. V rámci reorganizácie ozbrojených síl väčšina členov Zväzu odišla do zálohy a dnes tvoria takmer 95 percent členskej základne bývalí profesionálni

vojaci. Hovorca Zväzu plukovník v. v. Tomáš Švec hovorí, že ich cieľom je postupne priviesť do organizácie aj väčšie množstvo profesionálnych vojakov.

„Niektorí si myslia, že nemá zmysel vstupovať do našej organizácie, lebo aj tak budú v ozbrojených silách len pár rokov a ona im nemôže nič priniesť. Je to však veľký omyl. Práve náš zväz poukazoval už od začiatku, že zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov v nedostatočnej miere motivuje práve vojakov v najnižších hodnotniach. Zasadzovali sme sa o zavedenie príspevkov na bývanie i za vyvedenie. Pravdou je, že o týchto našich aktivitách mnohí mladí profesionálni vojaci nevedia. Bolo by dobré, keby informácie o našej organizácii získavali noví vojenski profesionáli už v procese regrutácie. Na oplátku zasa ponúkame pomoc svojich členov pri propagácii ozbrojených síl a regrutácii, ktorá sa v poslednom období nie veľmi darí. Takýchto námetov na obojstranne výhodnú spoluprácu je viac,“ konštatuje Tomáš Švec.

ZATRAKTÍVNI ČINNOSTI KLUBOV

Výkonný tajomník Zväzu plukovník v. v. Jozef Košík poznamenáva, že pozývajú na rokovania ústrednej rady i porady s predsedami klubov profesionálnych vojakov, zástupcov útvarov. Aby videli, že neriešia žiadne veci, ktoré sa týkajú len vojenských dôchodcov, ale všetkých vojakov. V poslednom období sa zintenzívnila činnosť mnohých klubov a majú signály z niekoľkých posádok, kde by chceli založiť nové kluby.

Viceprezident Zväzu generálplukovník v. v. Jozef Tuchyňa prízvukuje, že sa aj naďalej budú snažiť o riešenie zodpovedajúcej úrovne kultúry života svojich členov. „Budeme presviedčať profesionálnych vojakov, aby sa stali našimi členmi, pretože aj oni v budúcnosti budú na našom mieste. Je v našom záujme a v záujme všetkých bývalých i súčasných vojakov, aby sme presviedčali aj ostatné občianske združenia, aby v oblastiach spoločných záujmov postupovali spoločne,“ pripomína generál Tuchyňa.

Veľkou inšpiráciou sú pre členov Zväzu skúsenosti susedných armád. Napríklad aj poľského systému volených zástupcov do vojenských konventov v jednotlivých útvaroch, ako spomína podpredseda žilinského klubu plukovník v. v. Jozef Drotár. V každom prípade by bola škoda nevyužiť cenné skúsenosti členov Zväzu, ktoré nadobudli počas dlhoročnej práce v ozbrojených silách. Podľa generála Tuchyňu ich v mnohých armádach členských štátov NATO využívajú oveľa viac ako u nás pri podpore i propagácii armády.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Švajčiarske Kodiaky

Švajčiarsky parlament vlni schválil nákup 12 ženijných tankov Kodiak na podvozku nadbytočných tankov Leopard 2. Tento rok definitívne podpísali kontrakt za dve miliardy korún v prepočte, ktorý zahŕňa 12 tankových podvozkov, 12 ženijných modulov a 6 odminovacích modulov. Vozidlá tak budú viacúčelové a oba moduly možno v krátkom čase vymeniť. Švajčiarska firma RUAG a nemecká Rheinmetall dodajú Kodiaky v rokoch 2010 až 2011.

Vďaka veľkému výpredaju nemeckých nadbytkov používa tanky Leopard 2 a ich varianty 16 krajín. Nemecko a šesť ďalších používa ženijnú verziu Büffel. Kodiak sa na prvý pohľad líši zvýšenou prednou časťou nástavby. Má buldozérkovú radlicu, ktorá sa dá vymeniť za odminovací pluh. Na ramene má rýpadlo uchytené rýchlospojku, takže ho možno vymeniť za iné zariadenia, napríklad pneumatické kladivo. Vozidlo je vybavené dvoma výkonnými navijakmi, ktoré spoločne dokážu utiahnuť až 62 ton.

Kodiak má rovnakú ochranu proti pozemným minám ako posledné generácie tanku Leopard 2. Na vlastnú obranu vozidla slúži guľomet kalibru 12,7 mm a vrhače dymových granátov.

Fíni dostanú švédske protiletadlové rakety

Fínska armáda objednala od švédskej firmy Saab Bofors Dynamics protiletadlové systémy krátkeho dosahu. Súčasťou kontraktu za 2,2 miliardy korún v prepočte sú aj rakety a vybavenie na údržbu. Prvé dodávky by mali prísť koncom roku 2008.

RBS-70 vstúpil do služby v roku 1977 a používal rakety RB-70. Odvtedy viackrát prešiel modernizáciou. Najnovšie rakety Bolide dosahujú rýchlosť Mach 2 a doletia do výšky 4 km a vzdialenosti 8 km. Letiaci cieľ ničia výbušnou hlavou obloženou 3000 volfrámovými guľôčkami. Bolide možno použiť aj proti povrchovým cieľom, napríklad na lodiach proti rýchlym člnom. Austrália svoje RBS-70 skutočne nasadila aj na plavidlách (na snímke).

Strelu navádza operátor laserovým lúčom. Trysky raketového motora sú v strednej časti strely a navádzací systém tak môže byť vzadu, čo výrazne sťažuje jeho rušenie.

Systém je priťažký na odpaľovanie z pleca, preto sa ovláda z trojnožkového podstavca. Jednotlivé komponenty môžu prenášať traja vojaci. Systém RBS-70 používa alebo používalo 20 krajín. Medzi nimi je aj Česká republika, ktorá kúpila 16 odpaľovacích zariadení a 200 rakiet. Fínsko už v roku 2002 nakúpilo RBS-70 za 780 miliónov korún v prepočte.

Tepelná zbraň

Americká armáda prvýkrát verejne predstavila nesmrtiacu tepelnú zbraň, ktorá je určená na zastavenie nepriateľských vojakov či rozohnanie davu demonštrantov.

Systém ADS (Active Denial System) vyvinula firma Raytheon. Revolučnú zbraň nazývajú aj Silent Guardian – Tichý strážca. Prototyp je namontovaný na podvozku vozidla Humvee. Veľká tanierová anténa na streche vysiela neviditeľný energetický lúč s dosahom 500 metrov. Pôsobí podobne ako mikrovlnná rúra, ale je menej intenzívny. Kožu zahreje na 50 stupňov Celzia, no nepreniká pod ňu. Pociť pália vyvoláva bolesť, podľa výrobcu je však lúč fyzicky neškodný a aby vznikli popáleniny, musel by pôsobiť najmenej štyri minúty. Aby sa tomu zabránilo, obsahuje systém aj infračervené senzory, ktoré operátora upozornia, ak sa zameraná osoba začne príliš zahrievať.

Podľa predstáv výrobcu nikto nevydrží pociť pália a radšej utečie, alebo sa hodí k zemi, aby tomu unikol. Armádni predstavitelia tvrdia, že stráže citlivých objektov doteraz nemali na výber - ak niekto neposlúchol výzvu na zastavenie, museli strieľať. Tepelná zbraň by mohla byť nesmrtiacou alternatívou. Ak ju schvália, do bežnej služby by ju mohli zaradiť o tri roky.

Veliteľské vozidlá

Od začiatku 90. rokov používalo švajčiarska armáda viac ako 300 stíhačov tankov Piranha-I Panzerjager. Šesťkolesové obrnené vozidlá boli vyzbrojené raketami TOW. V januári minulého roka Švajčiarsko oznámilo ich modifikáciu na iné úlohy. Štyridsať vozidiel prerobili na obrnené ambulancie. Teraz pokračuje druhá fáza programu – 160 stíhačov tankov konvertujú na veliteľské vozidlá. Takto upravené ich dodajú v rokoch 2008 až 2010.

Vozidlá Piranha 6x6 môžu podľa výrobcu MOWAG slúžiť ešte 25 rokov. Nová veliteľská verzia má slúžiť na úrovni práporu a roty. Nebude mať zvýšenú strechu tak, ako ju majú brigádne veliteľské vozidlá Piranha IIIC 8x8. Dôvodom je snaha nezvyšovať ich hmotnosť. V zadnej časti budú štyri sedadlá pre posádku a počítačové vybavenie. Vozidlo bude mať senzory pre denné pozorovanie i nočné videnie. Okrem veliteľskej úlohy tak bude slúžiť i na prieskum a pozorovanie. Na vlastnú obranu bude mať na streche diaľkovo ovládaný zbraňový post Kongsberg Protector.

Simulátory F/A-18 pre Švajčiarov

Spoločnosť L-3 Link dodá švajčiarskemu letectvu štyri zosieťované taktické simulátory pre F/A-18. Každý simulátor má displeje s 360-stupňovým videním a okrem vzájomného prepojenia sú spojené s operačným centrom, ktoré ovláda ďalšie vlastné či nepriateľské lietadlá v simulácii. Systém bude stáť 41 miliónov dolárov, švajčiarskym pilotom však umožní aj na zemi nacvičovať operácie v skupine. Na základni Payerne by ho mali začať montovať v druhej polovici roku 2008, výcvik na ňom sa začne v roku 2009. Posádky sa pred „letom“ na simulátore budú pripravovať v reálnej brífingovej miestnosti ako na skutočnú misiu. Po skončení simulácie zas v miestnosti prejdú všetky zaznamenané údaje.

Švajčiarsko sa však stará aj o skutočné lietadlá. Spoločnosť McDonnell Douglas, ktorá patrí pod Boeing, dostala ďalších šesť miliónov dolárov na úpravu viacerých systémov v 24 švajčiarskych lietadlách F/A-18C a v šiestich F/A-18D Hornet. Práce prebehnú v St. Louis a mali by ich dokončiť do marca 2009.

India kúpi ďalšie Suchoje

Indické letectvo chce ďalšie ťažké stíhačky Suchoj Su-30. Dohodu mali podpísať do konca marca. Veliteľ indického letectva očakáva, že stroje dodajú v priebehu troch rokov. Jeden by mal stáť okolo 40 miliónov dolárov.

Su-30 vychádza z úspešného typu Su-27. India už používa približne 50 lietadiel Su-30 rôznych verzií. Najnovšia dodávka má byť kompletne vo verzii Su-30 MKI, ktorá obsahuje aj avioniku francúzskeho a izraelského pôvodu. Lietadlá nahradia staré stroje MiG-21 a Jaguar. Spolu chce mať India v budúcnosti až 230 kusov Su-30.

Lietadlo má dvojmiestnu posádku (pilot/zbraňový operátor) a na 12 závesníkoch unesie osem ton protiletadlovej i protizemnej výzbroje.

Dvojstranu pripravil Miroslav BARIČ
Foto US Navy, USA

Krátko

Portorická spoločnosť Propper získala kontrakt za 7,1 milióna dolárov na dodávku uniforiem pre iracké bezpečnostné zložky. Kontrakt sa skončí 4. augusta 2007. Firma Propper je jedným z najväčších dodávateľov uniforiem pre americké vojsko. Od roku 1967 ich vyrobila viac ako 60 miliónov.

Švédsko pokračuje v programe ľahkého samohybného delostreleckého programu Archer. Firma BAE Systems Bofors dostala v prepočte vyše 360 miliónov korún na ďalší vývoj 155 mm húfnice, ale i muničného vozidla. Spoločnosť BAE Bofors doteraz dodala dve vozidlá, ktoré intenzívne testuje švédská armáda. V rokoch 2009 až 2011 by mala vyrobiť 24 Archerov pre dva prápory.

Firma Elbit vyzbrojí časť zo 138 belgických kolesových obrnených vozidiel Piranha III. Za 45 miliónov eur dodá diaľkovo ovládané zbraňové posty ORCWS-30 pre 32 vozidiel. Ten má viacero spoločných prvkov so systémom RAFAEL RCWS-30, ktorý dostanú české transportéry Pandur. Vďaka stabilizátoru môžu zbrane presne strieľať aj za jazdy, pri leteckej preprave sa dá sklopiť a okrem kanónu a guľometu naň možno namontovať i riadené strely. Súčasťou kontraktu je i dodávka elektroniky a elektro-optických zameriavacích systémov pre všetky belgické vozidlá Piranha.

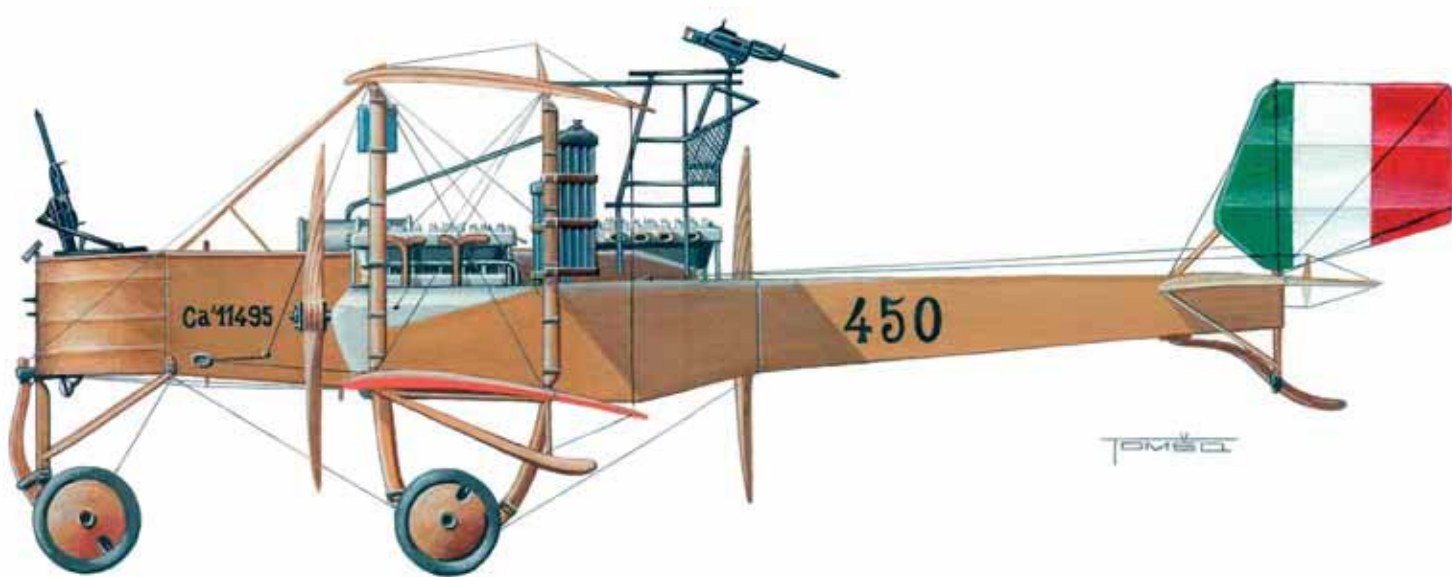
Spojené štáty americké dajú Pakistanu osem bojových vrtulníkov AH-1F. V americkej armáde ich kompletne nahradili stroje AH-64, posledná záložná jednotka vyradila AH-1 v roku 2005. Helikoptéry tohto typu už v USA používa iba námorná pechota. AH-1F nesie 20 mm kanón so 750 nábojmi, štyri rakety TOW alebo osem Hellfire. Okrem toho môže niesť neriadené strely alebo protiletadlové rakety Sidewinder.

Pentagon schválil nákup 171 lietadiel V-22 pre námornú pechotu a 31 pre letectvo. Podľa plánu by mali jednotky v rokoch 2008 až 2013 dostávať okolo 35 strojov ročne. Lietadlo V-22 so sklopnými rotormi dokáže pristávať kolmo ako helikoptéra, ale je rýchlejšie a má dlhší dolet. Námorná pechota dostane transportné MV-22, letectvo dostane CV-22 s bohatou elektronickou výbavou určené na spoluprácu so špeciálnymi jednotkami. Zaradenie stroja do služby je v niekoľkoročnom sklze za pôvodným plánom.

India má záľusť na šesť amerických transportných lietadiel C-130J Hercules s opciami na ďalších šesť. Je to vôbec prvýkrát, čo India kupuje americké vojenské lietadlá. V súčasnosti používa ako transportné ruské stroje An-32 a Il-76. Herculesy majú pravdepodobne slúžiť pre indické špeciálne jednotky. Cena jedného stroja sa pohybuje okolo 90 miliónov dolárov.

Nemecko kupuje päť amerických bezpilotných prostriedkov RQ-4B. Nahradia stroje Atlantic 1150, ktoré vyradila zo služby v roku 2008. Američania predvádzali RQ-4A Global Hawk v Nemecku pred štyrmi rokmi. Nemci navrhli vlastné modifikácie s elektronikou od európskych výrobcov. Výsledkom je verzia prezývaná Eurohawk. Nemci dostanú stroje RQ-4B, ktoré sú o niečo väčšie ako verzia A. Prieskumné lietadlo bez posádky vydrží vo vzduchu 36 hodín.

Spoločnosť BAE Systems získala kontrakt na vývoj a výrobu súprav na modernizáciu pásových obrnených transportérov M113 nórskej armády. Kontrakt za takmer 30 miliónov dolárov zahŕňa úpravu pohonných systémov, podvozku, pásov a klimatizácie 72 transportérov. Súčasťou je aj opcia na modernizačné súpravy pre ďalších 34 vozidiel a náhradné diely. Práce majú dokončiť do konca roku 2008.

Krídla generála spod Bradla

Dnešným číslom mesačníka OBRANA sa otvára veľká galéria slovenských dôstojníkov, ktorí dosiahli generálske hodnosti a zapísali sa do našich, ale aj európskych a svetových vojenských dejín. Na doplnenie ich medailónov a priblíženie doby, v ktorej žili, využijeme aj rubriku Technika minulosti. Predstavíme v nej zbrane, ktoré používali, alebo s ktorými počas svojej kariéry prišli, resp. mohli prísť do styku.

K menu M. R. Štefánika sa najviac viažu prívlastky vedec, diplomat a vojak. V každej z týchto činností sa vyšvihol vysoko nad priemer a ako vojak doslova až nad oblaky. V čase, keď lietanie bolo ešte v plienkach a mimoriadne riskantné, sa vo francúzskom vojenskom letectve osvedčil ako výborný pilot – prieskumník a krídla ho sprevádzali i na jeho poslednej ceste. Pripomeňme si dva lietajúce stroje, úzko späté s jeho životom i smrťou.

FARMAN M.F.11 SHORTHORN

Pri zrode francúzskeho letectva začiatkom 20. storočia stáli i bratia Henry a Maurice Farmanovci. Maurice v roku 1913 skonštruoval prvé lietadlo M.F.7 Longhorn a onedlho nato vytvoril typ M.F.11 Shorthorn (ČB fotografia) – dvojmiestny viacúčelový dvojplášnik. Bol určený najmä na prieskum a pozorovanie, ale čoskoro sa uplatnil aj pri bombardovaní. V noci z 21. na 22. decembra 1914 na ňom pilot britskej Royal Naval Air Service C. R. Samson podnikol prvý nočný letecký útok v 1. svetovej vojne a bombardoval Nemcov pri Ostende.

Prieskumný Farman, s ktorým Štefánik na západnom fronte uskutočnil 38 bojových letov, bol krehký a pomalý stroj – ľahká korisť pre nepriateľských stíhačov. Zatiaľ čo však väčšina vtedajších stíhačiek mala rozpätie okolo 8 m a nosnú plochu do 25 m², rozpätie M.F.11 bolo 16,15 m a nosná plocha až 57 m², čo mu umožňovalo udržať sa vo vzduchu až 3 hodiny a 45 minút. Otvorená gondola osádky bola zavesená medzi krídlami a vpredu sediaci pozorovateľ obsluhoval jeden pohyblivý 7,7 mm guľomet, prípadne guľometné dvojča typu Vickers alebo Lewis. Mohol tiež použiť až 18 ručných 7,3 kg bômb. Niektoré Shorthorny mali na listách medzi krídlami upevnených 8 – 10 zápalných rakiet Le-Prieur na boj proti upútaným balónom.

CAPRONI CA.3

Všeobecne nie je príliš známe, že k významným priekopníkom vojenského letectva patrilo i Taliansko. Už v roku 1884 Taliani ako prví vytvorili vojenskú balónovú jednotku, v roku 1911 taliansky pilot v Líbyi prvýkrát zhodil z lietadla bombu, taliansky letecký priemysel patril k prvým výrobcom viacmotorových lietadiel a práve Taliani a Rusi na začiatku 1. svetovej vojny vlastnili najlepšie ťažké bombardéry. Špičkou medzi nimi boli stroje Gianniho Caproniho. Jeho prvým lietadlom bol jednomotorový jednoplošník Ca.14 z roku 1913. Už v roku 1914 však vyvinul veľký trojmotorový dvojplášník Ca.30, ktorý sa po

viacerých zdokonaleniach ako Caproni Ca.33, resp. Ca.3 stal jedným z najlepších bombardérov 1. svetovej vojny.

Bol to ťažký dvojplášňový bombardér s úctyhodným rozpätím 22,2 m, dĺžkou 10,9 m a nosnou plochou takmer 100 m². Mal tri motory Isotta-Fraschini V4B, pričom stredný na konci centrálnej trupovej gondoly poháňal tlačnú vrtuľu a dva bočné na čelách dvoch nosníkov chvostových plôch točili rovnako veľké ťažné vrtule. V otvorenej gondole upevnenej na spodnom krídle sedela štvorčlenná osádka – v čele predný strelec, za ním vedľa seba dvaja piloti a napokon zadný strelec - mechanik, ktorý v bojovej situácii vystupoval do ochrannej kľetky nad stredným motorom a strieľal dozadu ponad tlačnú vrtuľu (pozri farebnú kresbu).

Práve na Caproni Ca.3 s imatrikulačným číslom 11.495 absolvoval M. R. Štefánik 4. mája 1919 svoj posledný let. Sprevádzali ho pilot-poručik G. Mancinelli -Scoti, pilot-seržant U. Merlino a strelec-mechanik-rádiotelegrafista vojak G. Aggiunti. O tom, kde sedel Štefánik v čase tragédie, dodnes panujú dohady. Isté je len, že stroj pri pristávaní manévri vo výške asi 100 m zrazu prudko sklonil nos, prevrátil sa na chrbát a dopadol na plochu letiska vo Vajnorchoch pri Bratislave, kde začal horieť. Všetci členovia osádky zahynuli...

PhDr. Ján DOLINAY

Kresba Rudolf TOMŠA

Foto archív autora

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

Farman M.F.11 Shorthorn: typ – dvojmiestny prieskumný a viacúčelový dvojplášnik; pohon – 8-alcový motor Renault V s výkonom 52 HP (38,26 kW); max. rýchlosť – 100 km/h; dostup – 3 800 m; max. vzletová hmotnosť – 840 kg; rozpätie – 16,15 m; dĺžka – 9,50 m; výška – 3,90 m; výzbroj – 7,7 mm guľomet, resp. guľometné dvojča Vickers alebo Lewis na pohyblivej lafete, 18 bômb po 7,3 kg, 8 až 10 rakiet Le-Prieur.

Caproni (Ca.33) Ca.3: typ – ťažký štvormiestny dvojplášňový bombardér s dvojítm trupom a trojitým smerovým kormidlom; pohon – tri motory Isotta-Fraschini V4B s výkonom po 150 HP (po 110,37 kW); max. rýchlosť – 140 km/h; dostup – 4 800 m; max. vzletová hmotnosť – 3 810 kg; rozpätie – 22,20 m; dĺžka – 10,90 m; výška – 3,70 m; výzbroj – dva guľomety, resp. dve guľometné dvojčatá Revelli kalibru 6,5 mm alebo 7,7 mm, 450 kg bômb.

Generál

PhDr. Milan Rastislav ŠTEFÁNIK

Narodil sa 21. júla 1880 v Košariskách ako šiesty syn z 12 detí tamajšieho evanjelického farára Pavla Štefánika. Rodičovská výchova a prostredie, v ktorom vyrastal, mu vštepili neobyčajne pevné citové základy národného povedomia. Stredoškolské štúdiá absolvoval na evanjelických lýceách v Bratislave, Šoproni a Sarvaši. Roky 1898 – 1904 s polročným intermezzom pobytu v Zürichu prežil Štefánik v Prahe, kde dva roky študoval na technike stavebné inžinierstvo a od roku 1900 matematiku a astronómiu na Karlovej univerzite. Pôsobil v akademickom spolku slovenskej mládeže Detvan. Po slávnostnej promócii 12. októbra 1904 v aule Karolína zamieril do Francúzska.

Po polroku života v Paríži sa Štefánikovi podarilo uplatniť v slávnom observatóriu Meudon, kde pod vedením známeho astrofyzika J. Janssena pracoval ako asistent. Až do prvej svetovej vojny sa venoval vedeckému bádaniu. Na pôde Francúzskej akadémie vied predniesol sedem vedeckých prác týkajúcich sa osobitne výskumu slnečnej korony. Trikrát vystúpil na Mont Blanc, kde v malom Janssenovom observatóriu robil meteorologické a astronomické pozorovania. Štefánik sa 30. augusta 1905 zúčastnil na pozorovaní zatmenia Slnka v Alcosebre v Španielsku a 13. januára 1907 v turkestanskom Ura Tjube. Od jesene 1911 francúzsky občan. 18. októbra 1910 sledoval prechod Halleyho kométy na Tahiti, 28. apríla 1911 zatmenie Slnka na ostrove Vavau a 10. októbra 1912 v Passa Quatro v Brazílii. O rok neskôr pôsobil s vedecko-diplomatickým poslaním v Ekvádore a v roku 1914 v Marakeši v Maroku. Zasluhou svojej zberateľskej vášne a cieľavedomým úsilím o získanie najhodnotnejších predmetov vytvoril zbierku tzv. exotickej etnografie. Nazrieť do najosobnejšieho života M. R. Štefánika nám umožňujú dochované fotografie z interiéru jeho parížskeho bytu na Rue Leclerc 6. Ide napríklad o predmety jeho osobnej potreby, dokumentujúce život na istej spoločenskej úrovni, ale aj o zbierku iluzionistických rekvizít, ktorá je zasa dokladom trochu excentrickej záľuby.

PRVÁ SVETOVÁ VOJNA

Štefánikovu ďalšiu kariéru vedca a diplomata prerušilo vypuknutie prvej svetovej vojny. V auguste 1914 bol menovaný za rytiera Radu čestnej légie. Napriek zlému zdravotnému stavu sa prihlásil do francúzskej armády a po absolvovaní leteckého výcviku bojoval v hodnosti podporučíka v rámci stíhacej leteckej skupiny MF-54 na západnom fronte; vyznamenal sa

najmä v „druhej bitke artoiskej“. Vo francúzskej armáde zorganizoval aj meteorologickú službu. Od jesene 1915 pôsobil na vlastnú žiadosť v zostave leteckej skupiny MFS-99 na exponovanom srbskom fronte. Po návrate zo Srbska sa Štefánik 13. decembra 1915 stretol v Paríži s E. Benešom a ohromil ho koncepciou i detailmi svojho plánu na oslobodenie slovenského a českého národa spod nemecko-maďarského útlaku. Prof. T. G. Masarykovi sprostredkoval významné audiencie u francúzskych štátnikov a bol zakladajúcim členom Národnej rady českých krajín, od jari 1917 podpredseda Československej národnej rady (ČSNR) v Paríži. Otázka vytvorenia autonómneho čs. zahraničného vojska – légii ako rozhodujúceho prejavu vôle Slovákov a Čechov po národnej slobode a prvého kroku uznania budúceho samostatného Česko-Slovenského štátu, bola od začiatku jedným z najdôležitejších cieľov ČSNR.

V jeho prospech sa M. R. Štefánik výrazne angažoval v Taliansku, Rumunsku, Rusku, Veľkej Británii a USA. Od apríla 1916 pôsobil v Taliansku a dal výrazný impulz k letáckej akcii, v ktorej nabádal slovanských vojakov rakúsko-uhorskej armády k prebehnutiu na taliansku stranu. Podarilo sa mu získať významné kontakty medzi talianskou politickou elitou. V júli 1916 bol francúzskou vládou poslaný do Ruska a Rumunska, kde rokoval v rámci tzv. „zajateckej akcie“ o nábore čs. dobrovoľníkov z radov zajatcov pre francúzsky front. Presadil vylúčenie J. Düricha z ČSNR, inicioval tzv. Kyjevský zápis a po februárovej revolúcii 1917 v Rusku dosiahol uznanie ČSNR za jedinú predstaviteľku čs. odboja v zahraničí.

LÉGIE

V máji 1917 odcestoval major Štefánik do USA, kde organizoval nábor čs. dobrovoľníkov medzi americkými krajanmi do čs. légii vo Francúzsku.

Na základe dekrétu o čs. armáde, ktorý spracovali M. R. Štefánik a E. Beneš a podpísal francúzsky prezident R. Poincaré 19. decembra 1917 sa de facto konštituovali čs. légie vo Francúzsku, politicky podriadené ČSNR v Paríži a vojensky hlavnému veleniu francúzskej armády. Po dlhých a náročných rokovaníach sa plukovníkovi Štefánikovi podarilo zlomiť aj postoj talianskej vlády a 21. apríla 1918 podpísal s talianskym ministerským predsedom V. E. Orlando a ministrom vojny V. Zupellim dohodu o konštituovaní politicky a právne samostatných čs. légii v Taliansku a osobne sa podieľal na ich výstavbe. Mnohí spojeneckí činitelia hodnotili zmluvu ako fakticky prvé uznanie budúceho Česko-Slovenského štátu niektorou z dohodových mocností. V júni 1918 bol Štefánik menovaný do hod-

nosti francúzskeho brigádneho generála. Spolu s generálom M. Janinom odišiel v auguste cez USA a Japonsko k čs. légii na Sibir, kde vykonal ich reorganizáciu vo velení a zrušil zvyšky dobrovoľníckej samosprávy.

MIER A SMŔŤ

Vo februári 1919 sa čs. minister vojny gen. Štefánik vrátil do Európy, krátko sa zúčastnil na mierových rokovaníach v Paríži. Vynaložil maximálne úsilie, aby sa urýchlil návrat čs. légii z Ruska do vlasti. Zároveň ho prezident Masaryk poveril riešením napätých vzťahov medzi francúzskou a talianskou vojenskou misiou v ČSR. 20. apríla 1919 pricestoval Štefánik na rokovanie do Talianska, kde vykonal aj prehliadku čs. domobranecých praporov v Gallarate. 4. mája 1919 nastúpil na letisku Campo Formido pri Udine do dvojplôšnika typu Caproni Ca.33, aby sa vrátil do vlasti. Pri pristávaní manévri sa však lietadlo zrútilo neďaleko Ivanky pri Dunaji. Celá posádka našla v troskách lietadla okamžitú smrť. Štefánikov život sa skončil náhle, na prahu nového života v oslobodenej vlasti, o ktorej vznik sa tak mimoriadne zaslúžil. Smútočné obrady sa konali 10. mája v Bratislave a 11. mája 1919 v Košariskách. Spolu s dvomi talianskymi letcami je pochovaný v mohyle na vrchu Bradlo.

V roku 1993 bola Vysoká vojenská letecká škola SNP v Košiciach premenovaná na Vysokú vojenskú školu letectva gen. M. R. Štefánika. S platnosťou od 20. novembra 1996, na základe novely zákona č. 172/1990 Zb. o vysokých školách, sa zmenil názov na Vojenskú leteckú akadémiu generála M. R. Štefánika v Košiciach. Po jej zániku bola zákonom č. 455/2004 Z. z. k 1. septembru 2004 zriadená Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši ako štátna vysoká škola. Prezident Slovenskej republiky vymenoval 7. mája 2004 Štefánika do hodnosti generála in memoriam.

mjr. Mgr. Miloslav ČAPLOVIČ, PhD.
Vojenský historický ústav

Ženy pod Zoborom

Takmer každý ôsmy profesionálny vojak nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády je žena. Týmto ukazovateľom sa útvar pod Zoborom zaraďuje medzi tie súčasti ozbrojených síl, v ktorých majú ženy najväčšie zastúpenie. Okrem vojačiek v brigáde pôsobia aj ďalšie desiatky civilných zamestnankýň. V útvere je bežné stretnúť ženu takmer na každom pracovisku. Od kancelárií štábu až po palebné jednotky.

Náčelník skupiny personálneho manažmentu kapitán Róbert Hradický priznáva, že v jeho skupine ženy dominujú. Nedá dopustiť na svoju zástupkyňu nadporučíčku Ľubomíru Švecovú a na ostatné pracovníčky.

SÚ PRECÍZNEJŠIE A TRPEZLIVEJŠIE

„Dost dobre si neviem predstaviť pracovisko bez nich. Na túto prácu, ktorá je väčšinou administratívna sú doslova predurčené. Sú precíznejšie, trpezlivejšie ako muži. V brigáde ale pôsobia na rôznych pozíciách. Najvyššie zastáva kapitánka Miriam Tkáčiková, ktorá je náčelníčka finančno – ekonomickej služby a kapitánka Jana Turčeková. Tá je náčelníčka skupiny bezpečnosti, ochrany informácií a komunikačno-informačných

systémov. Máme však aj veliteľky čiat, ako napríklad poručíčku Ľubicu Grossmanovú, vodičku vojačku Zuzanu Kováčikovú i operátorku nabíjacieho prepravníka rakiet vojačku Danielu Lindovskú,” spomína kapitán Hradický rôzne prípady funkčného zaradenia žien v brigáde.

Neskôr dodáva, že najväčší boom príchodu žien zažíval útvar v rokoch 2002 – 2005. Podľa neho práve to, že ich prišlo také množstvo radikálne zmenilo aj nazeranie mužov na uplatnenie žien. Stačilo vraj, keď prišla len jedna žena do čisto mužského kolektívu a už bolo cítiť zmenu. „Napríklad aj v tom že sa menej začali používať hrubšie výrazy, vojaci začali viac dbať o svoju hygienu a zovňajšok. Tým nechcem povedať, že by sa dovtedy nejako zanedbávali, ale predsa len, keď mali vo svojej blízkosti ženu, snažili sa viac. Niektoré pracovné vzťahy postupne prerástli tento rámec. Dnes máme mnoho manželských párov profesionálnych vojakov, ktorí sa zoznámili práve u nás,” hodnotí kapitán Hradický prínos žien.

SVADBA V LURDOCH

Jeho slová potvrdzuje aj nadporučíčka Švecová, ktorá si tiež našla svojho životného druha v brigáde. Svadbu spoločne uzavreli pred dvoma rokmi počas

medzinárodnej vojenskej púte v Lurdoch pred jaskyňou zjavenia panny Márie. „Keď som prišla pred piatimi rokmi k útvaru po skončení vojenskej akadémie, nebolo nás tu ešte veľa. Muži sa na nás pozerali, čakali, ako si budeme počínať. Vtedy nechýbali ani odsudzujúce hlasy. Dnes je už situácia úplne iná. Berú nás ako samozrejmu súčasť brigády. Pred pol rokom si prvá žena urobila céčko vodičák. Zatiaľ síce jazdí na UAZ-e, ale dúfam, že čoskoro si trúfne aj na nákladné auto,” hovorí nadporučíčka Ľubomíra Švecová.

Také množstvo žien si vyžiadalo aj špeciálny prístup k služobnému telocviku. Telocvikár má pomocníčku, čatárku Martinu Václavíkovú. Rodáčka z Nitry najskôr v útvere pracovala ako civilná zamestnankyňa. Vyše štyroch rokov je už profesionálna vojačka. „Pre ženy sme pripravili v čase služobnej telovýchovy cvičenie aerobiku, ktoré veľmi dobre precvičuje vojačka Daniela Lindovská. Medzi ženami je o cvičenie veľký záujem. Takmer nám nestačí ani naša malá improvizovaná telocvičňa, ktorú nám vedenie útvaru zariadilo na prízemí budovy štábu. Snažíme sa rozvíjať silu, vytrvalosť a pohyblivosť žien. Aj vďaka tomu nemajú vojačky žiadne problémy pri každoročnom preskúšaní telesnej zdatnosti. Dosahujú vo svojich kategóriách lepšie výsledky ako muži. Napríklad poručíčka Katarína Horečná má o vyše štvrtinu lepšie výsledky, ako by mala mať,” s hrdosťou v hlase konštatuje čatárka Václavíková. Chce v nadchádzajúcom období v Bratislave absolvovať odborný kurz, aby mohla aj ona precvičovať so ženami napríklad strečing. V roku 2009 ju čaká

konkurenčný výber. Potrebné kurzy E-5 a E-6 má už úspešne za sebou, takže prípadnému povýšeniu by nemalo nič brániť...

VELITEĽKA

Poručíčka Ľubica Grossmanová prišla pred necelými tromi rokmi k útvoru po ukončení vojenskej akadémie. Velí čate zabezpečenia velenia 4. palebnej batérie. Všetci jej podriadení sú muži.

„Prvé týždne neboli bohvie čo. Chlapi pozerali a niektorí aj dudrali prečo by práve oni mali slúžiť v jednotke, ktorej velí žena. Presvedčiť som ich mohla len svojou prácou. Ale nebolo to zo dňa na deň. Na ceste bolo aj pár zákrut. Dnes je to už lepšie. Aj preto, že sa ženy objavili na mnohých pozíciách v brigáde. Na druhej strane sa o dosť zhoršila kvalita zregutovaných ľudí, ktorí k nám prichádzajú po absolvovaní základnej a odbornej výcvikovej školy. S takým kuchárom –čaišnikom, ktorý techniku nerozumie je naozaj ťažká práca. A najhoršie na tom je, že sa veľakrát ani nesnaží, nemá chuť sa niečo naučiť. Len čaká, že ho aj tak prevelia niekam inam. To je potom takmer neriešiteľný problém. Nechcem nikomu siahnuť do svedomia, ale pri výbere ľudí by sa malo viac prihliadať na ich vzdelanie a odborné predpoklady,“ trochu roztrpčene poznamenáva veliteľka čaty.

Slobodníčka Monika Sakinová pochádza z vojenskej rodiny. Profesionálnymi vojakmi bol nielen otec, ale aj mama. Narodila sa v Brne a potom spolu s rodičmi žila na Liptove. Ale spočiatku to vôbec nevyzeralo, že by pokračovala v rodinnej tradícii. Po absolvovaní gymnázia študovala tri roky na pedagogickej fakulte. „Keď som sa rozhodla pre armádu

rodičia na mňa pozerali dosť začudovane. Dnes sa už s mojim rozhodnutím zmierili, dokonca sú celkom radi. Najskôr som si musela zvyknúť na mužský kolektív. Bola som tu sama žena a dovtedy som naopak poznala len ženské prostredie. Navyše som na funkcii staršieho automechanika. Spočiatku som bola dosť odmeraná. Postupne som si zvykla. Zistila som, že medzi mužmi je oveľa menej intríg a faloše ako medzi ženami. Svoju parketu som si našla v jednotke najmä pri vybavovaní papierovej práce, evidencii na počítači,“ hovorí slobodníčka Sakinová. Technik družstva čatár Igor Leckýš na margo jej práce poznamenáva, že je oveľa výhodnejšie, keď takúto činnosť robí žena. „Je pozornejšia a presnejšia ako chlapi. Všetky dokumenty a zoznamy sú vždy precízne spracované. Mám istotu, že keď to robí Monika, je to v poriadku,“ hodnotí jej prácu čatár Leckýš.

ZAŽILA AJ NEPOCHOPENIE

Nepochopenie či dokonca aj určitú závisť zo strany niektorých mužov zažila aj kapitánka Jana Turčeková. Najmä keď pôsobila ako zástupkyňa veliteľa praporu logistiky brigády. Navyše veliteľ odišiel do kurzu a ona ho zastupovala. „Nebolo to ľahké obdobie. Mnohým chlapom to nevoňalo. Niektorí čakali na moje potknutie. Napokon som to zvládla. Aj preto, lebo som nechcela sklamať dôveru veliteľa brigády,“ spomína rodáčka zo Žiaru nad Hronom, ktorá ma za sebou okrem iného aj dve misie na Balkáne na nedávnú minulosť.

Podľa nej ľady nedôvery v ženské schopnosti sa postupne lámu. V nitrianskej protiletadlovej raketovej brigáde v tomto smere urobili v poslednom období

poriadny krok dopredu. Aj pri plnení bojových úloh. Presvedčila o tom pri minuloročných bojových streľbách na polygóne v Poľsku aj vojačka Daniela Lindovská. Vôbec prvá žena, ktorá obsluhovala nabíjajúci prepravník a pomocou žeriavu premiestňovala pred streľbami rakety na odpaľovacie zariadenie. Napriek napätej atmosfére, ktorá na streľbách pre technické problémy vládla v pieskových dunách neďaleko Baltu, sa svojej úlohy zhostila výborne.

Pohyb bol rodáčke zo Slepčian vždy blízky. Aj preto sa dala na cvičenie aerobiku. „Videla som, že ženy by veľmi radi cvičili. Našli sme podporu vo velení, zohnali nám potrebné náčinie, lopty i lavičky a začali sme cvičiť. Vždy sa nás na tie dve hodiny dvakrát do týždňa v našej malej telocvični zide 15 aj 20 žien. Každá sa chce nielen odreagovať po náročnom dni v práci, zvýšiť kondíciu, ale aj urobiť niečo pre seba,“ hovorí spokojná cvičiteľka.

PREKVAPENIE PRE ŽENY

Pre také množstvo žien sa velenie brigády rozhodlo na MDŽ pripraviť menšie preväpnenie. Po slávnostnom nástupe ich čakala návšteva nitrianskeho hradu, zabezpečená bola plaváreň, sauna i perličkový kúpeľ. Potom nasledoval slávnostný obed s veliteľom brigády. Tam každá žena dostala kvietok a napokon ich čakala prednáška ako sa starať o svoje telo, zvládať stres a pôsobiť v mužskom kolektíve. Podľa kapitána Róberta Hradického to bol aspoň malý darček ich ženám v brigáde.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Priatelia: **Vlastimil** a Ľubomír

„Som rád, že prvá návšteva nového náčelníka Generálneho štábu Armády Českej republiky generálporučíka Vlastimil Píčka viedla na Slovensko a rovnako nás teší, že aj do budúcnosti chceme ďalej rozvíjať naše nadštandardné partnerské vzťahy,“ povedal 21. marca náčelník Generálneho štábu ozbrojených síl SR generál Ľubomír Bulík po rokovaní so svojim českým partnerom.

Českého generála prijal štátny tajomník Ministerstva obrany SR Jaroslav Baška, poslanci parlamentného výboru pre obranu a bezpečnosť, ako aj prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič. Predmetom rozhovorov náčelníkov generálnych štábov bolo budovanie deklarovanej spoločnej česko-slovenskej bojovej skupiny rýchlej reakcie Európskej únie. Bojová skupina o počte približne 1500 vojakov bude pripravená na viaceré možnosti nasadenia, pričom slovenské ozbrojené sily do nej prispievajú približne 300 vojakmi mechanizovanej jednotky. Mala by byť pripravená na nasadenie v polovici roku 2009. Generáli hovorili aj o posilnení spolupráce v oblasti vojenského školstva a výcviku. Česká strana by v tomto smere poskytla slovenskej strane svoje znalosti predovšetkým v oblasti protichemickej obrany. Slováci ponúkli bohaté skúsenosti v rámci žienijných prác. Ľ. Bulík aj V. Píček tiež ocenili mimoriadne dobré vzťahy oboch armád v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, a to predovšetkým v KFOR v Kosove.

Predstavitelia slovenských médií, ktorí mali o návštevu veľký záujem, popri ťažisku návštevy informovali aj o tom, že generáli medzi sebou aj pred kamerami komunikovali veľmi srdečne a oslovovali sa krstnými menami. „Medzi náčelníkmi štábov v rámci krajín NATO je takéto oslovanie viac-menej bežné. V našom prípade sú však za tým aj skvelé osobné vzťahy a spoločné korene v bývalej federálnej armáde, ktoré dnes pokračujú v našom priateľstve“ s úsmevom vysvetlil Ľ. Bulík.

Pavol VITKO

Foto Peter DOVINA

Zoran Stankovič ocenil **postoj Slovenska**

Nie je možné podporiť akúkoľvek mieru nezávislosti Kosova bez súhlasu Belehradu. Nie je možné podporiť vývoj, ktorý by vyústil do toho, že nejaká národnostná menšina, ktorá má svoj materský štát by si mohla nárokovať na vznik ďalšieho štátu.

Uviedol to minister obrany František Kašícký po rokovaní so svojím srbským partnerom Zoranom Stankovičom. Srbský minister obrany dodal, že si vysoko váži vyjadrenia predstaviteľov SR o tom, že nanútené riešenie nemôže byť riešenie, ktoré by mohlo byť prijateľné.

Zoran Stankovič prišiel na Slovensko, aby spolu s ministrom Kašíckým pripravili podpis plánu dvojstrannej spolupráce na rok 2007. Ten obsahuje osem konkrétnych aktivít. Ide najmä o odovzdávanie skúseností z výstavby ozbrojených síl a nášho pôsobenia v operáciách medzinárodného krízového manažmentu.

Oboja ministri považujú naše vzťahy za tradične dobré. Zároveň ocenili aj pokojný a zrelý spôsob rozdelenia štátneho zväzku Srbska a Čiernej hory za intenzívnej podpory EÚ a podstatnej časti slovenskej diplomacie. Slovensko podporí aj integráciu Srbska do EÚ a NATO, poskytne jej totiž odborné konzultácie expertných tímov. Ide najmä o odovzdávanie skúseností z výstavby ozbrojených síl a nášho pôsobenia v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Z. Stankovič tiež vyslovil uznanie slovenským vojakom pôsobiacim v Kosove.

(pv)

Foto Peter DOVINA

Belgický minister pochválil Slovákov

Slovenský chirurgický tím pôsobí od začiatku marca v misii OSN UNIFIL na území južného Libanonu. Za prvú polovicu marca uskutočnili naši vojenský lekári pod vedením pplk. MUDr. Františka Nikela už 14 operačných zákrokov, z toho tri závažné. Dvaja chirurgovia, anesteziológ a tri zdravotné sestry sú súčasťou Belgickej zdravotnej nemocnice pri libanonskom Tibnine. Dvadsaťštyri hodín denne zabezpečujú zdravotnú starostlivosť pre jednotky OSN i miestne obyvateľstvo. Prácu slovenských vojenských zdravotníkov ocenil počas svojej návštevy jednotiek UNOIFIL aj minister obrany Belgického kráľovstva Karl De Gucht (na fotografii).

(r)

Kazachstan sa zaujíma o náš obranný priemysel

Spolupráca so slovenským obranným priemyslom a oprava vojenskej techniky bola jednou z hlavných tém spoločných rokovaní ministra obrany Františka Kašického a štátneho tajomníka ministerstva obrany Jaroslava Bašku s námestníkom ministra obrany Kazašskej republiky Nikolajom N. Pospelovom.

Konkrétne má Kazachstan záujem o opravu a modernizáciu svojich stíhačiek MiG-29, ako aj o generálnu reparáciu štyroch Albatrosov L-39 v Leteckých opravovniach Trenčín. Otvorená zostala zatiaľ otázka vybudovania spoločných podnikov v oblasti opráv techniky, táto východoeurópska krajina by chcela totiž od nás kúpiť trénažéry na výcvik v letectve a pozemného vojska. Diskutovalo sa tiež o príprave vzdelávacích aktivít. Minister vyjadril podporu a ústretovosť všetkým spomínaným projektom.

(r)

Foto Peter DOVINA

Generál Salaganič medzi študentmi

Ozbrojené sily Slovenskej republiky - to je názov najnovšieho predmetu pre študentov Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika. Vznikol ako reakcia na požiadavku predstaviteľov pozemných, vzdušných síl a síl výcviku a podpory na zlepšenie informovanosti a pripravenosti budúcich mladých poručíkov pred ich vstupom do dôstojníckej kariéry.

Nový predmet informuje nielen o používanej, ale aj v budúcnosti perspektívnej výzbroji a bojovej technike, objasňuje velenie a riadenie v rôznych situáciách v mieri i v bojových operáciách.

S prezentáciou pozemných síl 6. marca 2007 predstúpil pred študentov 2. a 3. ročníka bakalárskeho štúdia AOS zástupca veliteľa pozemných síl brigádný generál Ján Salaganič. Predstavil štruktúru pozemných síl a dislokáciu podriadených útvarov, štruktúru ich veliteľstva a upozornil na úlohy a medzinárodné záväzky, ktoré v rámci NATO a EÚ plnia. Mladých študentov určite najviac zaujal akčným videozáznamom z výcviku jednotiek pri prekonávaní vodnej prekážky vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť.

Petr VŠETEČKA
Foto Soňa JAROŠOVÁ

Budúci pyrotechnici - prvá etapa

Odovzdávaním certifikátov sa 9. marca 2007 v Bojniciach skončila prvá etapa výcviku budúcich pyrotechnikov Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Úspešné zvládnutie kurzu „Pyrotechnik špecialista EOD na prieskum“ je prvým krokom k profesionálnemu vykonávaniu funkcie operátora EOD tímu.

Jeho absolventi budú predovšetkým plniť úlohy v rámci špecializovaných pyrotechnických tímov, v zahraničných operáciách podľa požiadaviek a štandardov severoatlantickej aliance.

„Hlavnou úlohou týchto odborníkov je detekcia, identifikácia, označovanie munície v nebezpečnom priestore, ako aj poskytovanie prvotných odborných rád riadiacim veliteľom v priestore incidentu,“ spresnil veliteľ kurzu kapitán Alexander Huguár.

PÄTINA NEUSPELA

Výcvik a výučba budúcich špecialistov prebieha v anglickom jazyku. Preto musel každý z frekventantov absolvovať jazykové kurzy anglického jazyka až do úrovne tretieho stupňa štandardov STANAG.

V priebehu výcviku z pôvodného počtu vyradili takmer dvadsať percent účastníkov. Najmä preto, že im chýbali praktické skúsenosti v rozhodovaní sa pri použití prístrojov a špeciálnej EOD techniky v konkrétnych záťažových situáciách, čo je jedným z hlavných kritérií pre získanie pyrotechnického oprávnenia. „Profesionálni vojaci, ktorí neboli pri skúškach úspešní budú mať ešte šancu na opravu v mesiaci júl, kedy sme stanovili náhradný opravný termín,“ uviedol zástupca veliteľa martinskej Zásobovacej základne zásobovacej triedy 5, major Vladimír Kotrus.

POMOC FRANCÚZSKYCH ŠPECIALISTOV

„Nasledujúci výcvik bude pozostávať z absolvovania kurzu Pyrotechnika špecialistu na konvenčnú muníciu, po ktorom budú tí najlepší vybraní do kurzu Špecialistu na improvizované výbušné systémy. Chystáme tiež výcvik v potápaní a nasledujúci rok absolvujú vybraní vojaci špeciálny potápačský pyrotechnický kurz v zahraničí, ktorý ich bude podľa štandardov NATO oprávňovať na ničenie munície a nástražných systémov pod vodou,“ dodal major Vladimír Kotrus.

Na výcviku našich špecialistov úzko participujú odborníci z Francúzskych ozbrojených síl. Vlni vyškoliť našich inštruktorov, ktorí v súčasnosti tento kurz vedú. „V oblasti odbornej spôsobilosti pyrotechnika - prieskumníka prekročila úroveň kurzu požiadavky stanovené alianciou,“ zhodnotil major Christophe Lucazeau, ktorý v slovenských ozbrojených silách pôsobí ako francúzsky poradca pre vojenskú spoluprácu a oblasť EOD.

INFORMAČNÝ SYSTÉM

Francúzski kolegovia v rámci bilaterálnej spolupráce odovzdali slovenskému Centru pre prípravu EOD špecialistov a testovanie munície informačný systém SWEDEC-EOD IS. Ide o databázový systém munície. Jeho súčasťou je napríklad zodolnený počítač, systém GPS či laserový diaľkomer. Výhodou tohto systému je jeho ovládanie na diaľku prostredníctvom technológie Bluetooth.

Komplexný výcvik budúcich špecialistov pyrotechnikov bude završený afirmáciou EOD tímu na jeseň tohto roku.

npor. Vladislav VAVRINEC

Foto autor (2) a npor. Peter BEZDEK

Hostili sme NTG

Vysoké Tatry hostili druhý marcový týždeň pracovnú skupinu NATO pre spoločné vzdelávanie a výcvik. NATO Training Group/Joint Services Sub Group (NTG/JSSG) zasadala na Slovensku po prvýkrát v histórii.

NTG je podriadená Spojeneckému veliteľstvu pre transformáciu HQ SACT (Headquarters Supreme Allied Commander Transformation) v Norfolku, štát Virgínia, USA. Medzi jej hlavné úlohy patrí predovšetkým zdokonaľovanie už existujúcich spôsobov výcviku, tvorba nových trendov a metód vo výcviku armád členských krajín NATO, ich štandardizácia a zjednotenie ako aj integrácia „centier of excelent“. „Zasadenie pracovnej skupiny je organizované dvakrát do roka. Hostiteľom predchádzajúcej konferencie bola Česká republika, jesenná sa uskutoční v tureckom Istanbule. Na Slovensku zasadala po prvýkrát. Na konferencii výraznejšie rezonovali napríklad otázky problematiky jazykovej prípravy príslušníkov ozbrojených síl krajín Severoatlantickej aliancie. Ďalšie sa týkali napríklad tvorby výcvikových doktrín pre mierové operácie a rôznych iných oblastí z okruhu vzdelávania a výcviku vojenských profesionálov,“ objasnil podplukovník Karol Mikloš, ktorý v súčasnosti pôsobí na veliteľstve SACT.

NATO Training Group sa skladá z piatich odborne zameraných skupín: skupiny spoločných druhov síl (JSSG), vzdušných síl (AFSG), pozemných síl (ASG), finančnej podskupiny a námorných síl (NSG). Okrem poslednej, má Slovenská republika zastúpenie v každej

z nich a aktívne sa zapája do ich činností. „V NTG sme možno mladá krajina na to, aby sme už mohli rozdávať rady, aj keď sú oblasti, v ktorých máme skúsených odborníkov a máme čo povedať. V súčasnosti zatiaľ skúsenosti z tejto spolupráce hlavne získavame,“ bilancoval podplukovník Mikloš. Jeho slová potvrdil predseda NTG podplukovník Karsten Vestergaard z Dánska. „Ozbrojené sily Slovenskej republiky majú vo výcviku vojsk veľký potenciál. Je preto dôležité byť otvoreným, aktívnym členom a prichádzať s podnetmi,“ dodal šéf skupiny.

Dôležité rozhodnutie, ktoré vzišlo z činnosti pracovnej skupiny a je pre Slovensko významné a zaväzujúce, sa týka vytvorenia takzvaného „Centra of excelent“. Ide o delegovanie gestorstva zvolenej krajiny nad konkrétnym druhom výcviku vojsk. Armáda ČR zastrešuje výcvik v oblasti RCHBO, Nóri sa špecializujú na výcvik v ťažkých klimatických podmienkach, Turecko zasa na metódy boja s terorizmom. Slovenská republika bude mať v priebehu dvoch až troch rokov vybudované prestížne centrum pre výcvik EOD tímov.

Konferencia sa konala pod záštitou Štábu riadenia operácií Generálneho štábu OS SR (J3). Jej výbornú úroveň, ktorú so svojim tímom garantoval mjr. Ľubomír Kochanský, ocenilo všetkých tridsaťtri účastníkov z 27 krajín. „Slovensko je krásna krajina a jej obyvatelia sú milí a priateľskí. Je príjemné pracovať v takom krásnom prostredí aké Vysoké Tatry poskytujú. Verím, že každý účastník konferencie sa sem rád vráti - či už pracovne, alebo súkromne,“ zhodnotil podplukovník Vestergaard.

Trestná činnosť v roku 2006

V roku 2006 vojenské súdy právoplatne odsúdili celkovo 235 páchatelov (v roku 2005 to bolo 378). Mám pritom na mysli právoplatné rozsudky z hlavného pojednávania, trestné rozkazy, rozsudky o schválení dohody o vine a treste medzi páchatelom a vojenským prokurátorom a napokon aj uznesenia o podmienanom zastavení trestného stíhania a uznesenia o schválení zmieru, pretože v posledných dvoch prípadoch je predpokladom pre takýto postup preukázanie viny a doзнание sa páchatela k trestnej činnosti.

Z celkového počtu 141 páchatelov bolo v postavení vojakov profesionálnej služby. Ďalší páchatelia boli z radov ešte neskončených trestných vecí vojakov povinnej služby z predchádzajúcich období. Od 1. januára 2006 boli páchatelia aj z radov príslušníkov Policajného zboru, ÚZVJS a colníkov.

Celkovo bolo odsúdených 141 vojakov profesionálnej služby (oproti 156 páchatelom v roku 2005). Trestná činnosť u tejto skupiny páchatelov zostala skoro na rovnakej úrovni. Z tohto počtu stálo pred súdom 64 vojakov profesionálov z radov mužstva, 48 z radov pod-

dôstojníkov, 17-ti boli príslušníci v praporčických hodnostiach a 12 páchatelov v dôstojníckych hodnostiach.

Pokiaľ ide o skladbu trestnej činnosti, najviac páchatelov bolo odsúdených pre vojenské trestné činy – 49. Najmä to boli trestné činy súvisiace s vyhýbaním sa riadnemu výkonu vojenskej služby (35 páchatelov), ďalej pre trestné činy súvisiace s výkonom dozornej a strážnej služby (8 páchatelov) a napokon pre trestné činy neuposlušnosti rozkazu (6 páchatelov).

Ďalšiu skupinu tvorili páchatelia, ktorí sa dopustili majetkovej trestnej činnosti – 41 odsúdených. Najzávažnejšie prípady spočívali najmä v predkladaní falošných vysvedčení o skončení stredného vzdelania s maturitou, aby mohli títo páchatelia vykonávať určité funkcie. Ďalej v uvádzaní nepravdivých údajov za účelom získania vyplácania odlučného, prípadne príspevku na bývanie a napokon aj v dokladovaní cudzích bločkov o zaplatení stavebného materiálu stavebným sporiteľniam za účelom vyplatenia stavebných prémiei, ako aj v iných podvodných konaniach.

Pre trestné činy v doprave bolo odsúdených 21 vojakov profesionálov, pričom sa stali aj prípady riadenia motorového vozidla pod vplyvom alkoholu s následným

ublížením na zdraví iným účastníkom cestnej premávky. Pochybenia vodičov spočívali aj v inom závažnom porušení povinností a prišlo aj k smrteľným následkom u poškodených. Odsúdení boli aj tí páchatelia, ktorým bolo na základe rozhodnutia veliteľa odobraté vodičské oprávnenie a napriek tomu riadili svoje osobné motorové vozidlá.

Za ostatnú trestnú činnosť bolo odsúdených celkovo 30 páchatelov. Najviac – 17 bolo odsúdených pre trestnú činnosť násilného charakteru, ako úmyselné ublíženie na zdraví, výtržnictvo, útok na verejného činiteľa, násilie proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi, porušovanie domovej slobody, resp. nebezpečné vyhrážanie. U ostatných páchatelov išlo o rôznu inú trestnú činnosť nenásilného charakteru.

Vojenské súdy uložili páchatelom celkovo 64 trestov odňatia slobody s podmieneným odkladom, 7 nepodmienených trestov odňatia slobody, kde všetci páchatelia boli pre výkon trestu zaradení do prvej právnychovej skupiny, resp. do ústavu s minimálnym stupňom strázenia, 65 páchatelom boli uložené peňažné tresty, v celkovej výške 1.122.000,- Sk, 16 páchatelom bol uložený trest zákazu riadenia motorového vozidla a napokon vojenské súdy uložili aj 4 tresty straty vojenskej hodnosti.

plk. JUDr. František KOVÁČ

podpredseda Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne
Ilustračné foto **npor. Vladislav VAVRINEC**

Vojenský výsluhový dôchodca blízkej budúcnosti

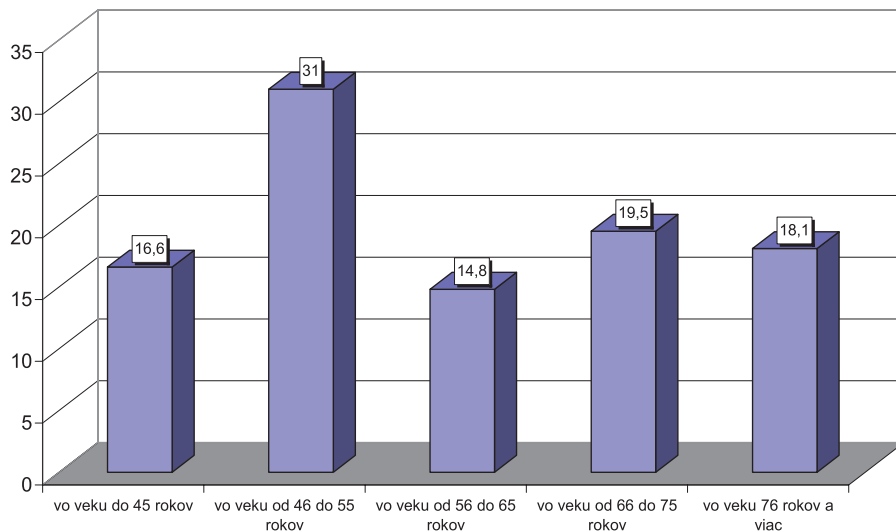
V predchádzajúcich niekoľkých číslach Obrany sme čitateľov pomerne podrobne informovali o výsledkoch sociologického výskumu medzi vojenskými výsluhovými dôchodcami, ktorý sa realizoval v lete 2006. Závety a odporúčania z tohto výskumu boli prerokované na odbornom seminári 7. marca, ktorý sa konal v klube ministerstva obrany. Najväčšiu pozornosť na tomto odbornom podujatí získali úvahy a myšlienky vyplývajúce z výsledkov výskumu, ktoré poukazujú na perspektívu vo vývoji vojenských výsluhových dôchodcov.

Budúcnosť smeruje k tomu, že sa výrazne zmení profil vojenských výsluhových dôchodcov. Profesionalizácia armády, záujem o udržanie si vojakov aj v nižších hodnostných kategóriách, v kategóriách mužstvo a poddôstojníci, súčasný systém výsluhového zabezpečenia, ktorý umožňuje odchod do výsluhového dôchodku už po odslúžení 15 rokov, ako aj ďalšie faktory vo vývoji našej profesionálnej armády, budú mať za následok značné „omladnutie“ vojenských dôchodcov.

Už prezentovaný výskum medzi dôchodcami z leta 2006 ukázal, že sa výrazne rozširuje medzi výsluhovými dôchodcami skupina vo veku do 45 rokov. V súčasnosti tvorí táto skupina niečo menej ako jednu pätinu dôchodcov, zatiaľ čo v roku 2002 tvorila len zhruba 6%. Jej rast za štyri roky je až trojnásobný.

Tento trend vo vývoji zloženia vojenských výsluhových dôchodcov signalizuje, že v neďalekej budúcnosti typickým vojenským dôchodcom prestane byť bývalý dôstojník alebo práporčík, ktorý odišiel do dôchodku vo veku okolo 50 rokov s relatívne vysokým dôchodkom, ale bude to profesionálny vojak, ktorý skončí v armáde v hodnosti

Vekové zloženie respondentov výskumu medzi vojenskými výsluhovými dôchodcami (n = 5150, v%)

mužstva alebo poddôstojníka a jeho dôchodok, ktorý bude odvodený od výšky platu, bude limitovaný. Jeho potreby a nároky vzhľadom na predpokladanú rodinnú situáciu budú vyššie, ako bude možné uspokojiť len dôchodkom. Mnohí sa ocitnú v skupine s nižšími príjmami. Takýto trend sa dá odvodiť aj z údajov z výskumu z leta 2006, podľa ktorého podiel výsluhových dôchodcov vo veku do 40 rokov, ktorých súčasný príjem je do 15 000 Sk, tvorí v súčasnosti až 35%.

Tento fakt spôsobí výrazný tlak a záujem tejto skupiny umiestniť sa na civilnom trhu práce.

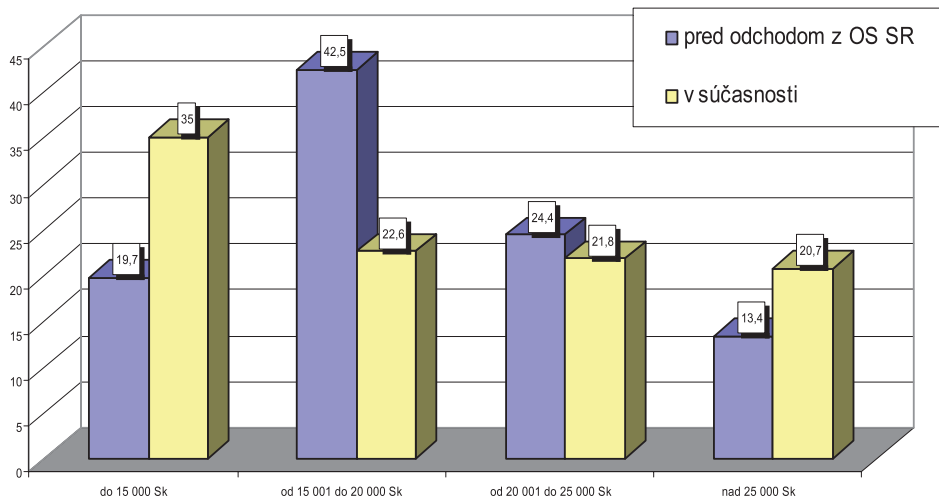
Podľa Ľ. Berkého, sociológa z kancelárie ministra obrany, ktorý problém vývoja vojenských dôchodcov na pre-

zentácii výsledkov výskumu vojenských dôchodcov otvoril, môže byť pre našu armádu v blízkej budúcnosti bežné, že do dôchodku pôjdu profesionálni vojaci v hodnosti desiatnika, pre ktorých bude typické:

- odslúžených 15 rokov služby v OS SR,
- posledná mzda vo výške zhruba 25 000,- Sk, (v prípade schválenia príspevku na bývanie + cca. 5 500,- Sk),
- nárok na odchodné vo výške 6 plátov (cca. 150 000,- Sk),
- nárok na výsluhový dôchodok 30% z platu (cca. 7 500,- Sk),
- možnosť rekvalifikácie (podľa rozhodnutia služobného orgánu) len do výšky približne 10 000,- Sk,
- vek okolo 35 rokov,
- rodinná situácia – ženatý, 1 – 2 deti v predškolskom, alebo školskom veku,
- kvalifikácia – vo väčšine prípadov nepoužiteľná na civilnom trhu práce, čo bude znamenať problémy z hľadáním nového zamestnania,
- zväčša nedoriešená otázka bývania, (splácanie hypotéky, alebo prenajaté bývanie).

Súčasný systém sociálneho zabezpečenia, ktorý v rezorte máme, nezohľadňuje vznik tejto novej kategórie vojenských výsluhových dôchodcov, ktorí sa budú kreovať z hodnostnej kategórie mužstva, resp. poddôstojníkov. Je preto minimálne vhodné zamyslieť sa nad týmto vznikajúcim fenoménom dostatočne včas a začať s prípravou nového systému sociálneho zabezpečenia, prípadne iných krokov v oblasti personálneho manažmentu, ktoré by zohľadnili vývoj v zložení ozbrojených síl, ale aj vývoj v štátnej sociálnej politike a v národnom hospodárstve.

Porovnanie čistých mesačných príjmov výsluhových dôchodcov vo veku do 40 rokov (vrátane výsluhových dôchodkov) (n = 381, v%)

Karol ČUKAN

Velitelia a primátori

Vzťahy samosprávy a príslušných vojenských posádkov v jednotlivých mestách boli vždy veľmi citlivým barometrom správania sa civilnej verejnosti k armáde. Mnohé zbytočné strety vznikali najmä vtedy, keď sa obe zložky málo poznali a mali k sebe ďaleko. Aj preto sa 6. marca v žilinskom pluku Jozefa Gabčíka stretol veliteľ pozemných síl generálmajor Milan Maxim s primátormi miest, v ktorých majú pozemné sily svoje útvary. A tie sú rozmiestnené po celom území Slovenska. Od Michaloviec na východe až po Sereď na západe, od Žiliny na severe po Levice na juhu.

Pre generála Maxima to nebolo prvé stretnutie s primátormi. Podobné stretnutia organizoval ešte ako veliteľ Síl výcviku a podpory a podľa jeho slov sa mu vždy osvedčili. „Úplne inak sa riešia niektoré problémy i celkom bežné otázky každodenného života, keď sa s dotýčným primátorom poznáme, vieme, čo môžeme jeden od druhého čakať. Aj preto je hlavným cieľom tohto stretnutia vzájomne sa poznať, najmä s tými

primátormi, ktorí boli v decembrových komunálnych voľbách zvolení prvý raz. Ďalej aktuálne sa navzájom informovať o dianí v ozbrojených silách i samospráve a vymeniť si názory na možnú spoluprácu v jednotlivých posádkových mestách,“ zdôraznil generálmajor Milan Maxim v úvode stretnutia.

UKÁŽKY ŽILINČANOV ZAUJALI

Okrem neho sa na stretnutí zúčastnil aj jeho zástupca brigádny generál Ján Salaganič, velitelia oboch brigád, brigádni generáli Stanislav Petreňec a Štefan Mečár, ako aj velitelia útvarov. Zástupcovia samosprávy najskôr zhliadli ukážky z výcviku príslušníkov žilinského 5. pluku špeciálneho určenia, prezreli si ich výstroj a výzbroj. Na nádvorí kasárni sa oboznámili aj s niektorými druhmi bojovej techniky, ktorou disponujú útvary pozemných síl. Napríklad s bojovým vozidlom pechoty, kolesovým obrneným transportérom ALIGATOR i odmiňovacím kompletom Božena.

Generálmajor Milan Maxim ich potom zoznámil s poslaním a hlavnými úlohami pozemných síl i súčas-

nosťou a perspektívou ich pôsobenia v jednotlivých posádkových mestách. Primátor Topoľčian Ing. Peter Baláž aj za ostatných zástupcov samosprávy zhrnul svoje pocity po zhliadnutí ukážok týmito slovami: „Mám veľmi dobrý pocit z toho, čo som videl. Vidieť, že peniaze daňových poplatníkov sú dobre využité. Dlhodobá je veľmi dobrá spolupráca s armádou aj v našom meste. Nielen na poli kultúrnych, spoločenských a športových podujatí. Napríklad vojenský ples patrí medzi najvýznamnejšie spoločenské udalosti. Keď sme mali 18. a 19. marca 2005 veľké problémy so záplavami, lebo nám voda, stekajúca z okolitých polí zaplavila sídliská, podali nám práve vojaci pomocnú ruku.“

Veliteľ 1. mechanizovanej brigády brigádny generál Stanislav Petreňec je spokojný, že aj s terajším primátorom mesta Petrom Balážom sa podarilo hneď po jeho zvolení nadviazať na predchádzajúcu dobrú spoluprácu radnice a ozbrojených síl. „V minulom roku sme po prvý raz usporiadali oslavy Dňa Ozbrojených síl na verejnosti, v meste. Veľmi sa nám to osvedčilo a v tejto tradícii chceme pokračovať aj ďalej. Dni otvorených dverí každý rok oslovujú tisíce občanov Topoľčian. S pánom primátorom sme sa rozprávali aj o tom, že potrebujeme v meste doplniť jednotlivé súčasti brigády novými profesionálmi. Ide až o 150 voľných miest. Zároveň som ale vyhlásil, že ich nechceme naplniť za každú cenu, na úkor kvality. To by bolo kontraproduktívne. Máme záujem získať mužov a ženy, ktorí budú mať k vojenskému povolaniu určitý vzťah.

Nebudú v armáde vidieť len momentálne východisko zo zlej sociálnej situácie. Dohodli sme sa s radnicou na spoluorganizovaní propagácie ozbrojených síl na základných a stredných školách, či na streleckej súťaži," so spokojnosťou v hlase hovorí generál Petrenec.

MESTÁ CHCÚ PROPAGOVAŤ ARMÁDU

Dobrá spoluprácu posádkových miest tejto brigády so samosprávou priznal aj primátor Nitrý Doc. Ing. Jozef Dvonč, CSc. Okrem mechanizovaného práporu je v meste dislokovaná aj protiletadlová raketová brigáda. Mesto sa podľa primátora bude snažiť hľadať spoločné riešenia mnohých problémov. „Pre propagáciu vstupu do ozbrojených síl ponúkame využiť aj priestory nášho klientskeho centra, budeme podporovať takéto propagačné akcie na nitríanskych školách. Konečne aj do nášho mesta začínajú prichádzať investori, takže sa zlepši aj situácia v zamestnávaní manželiek profesionálnych vojakov. Na druhej strane má mesto záujem o tie priestory, ktoré už ozbrojené sily nebudú potrebovať. Našu predstavu sme už predložili ministerstvu obrany. Ide najmä o spodnú časť kasární pod Zborom, kde by sme chceli vytvoriť študentské mesto, ale aj zónu pre múzejníctvo a archeológiu. Myslím si, že pri vzájomnom pochopení oboch strán sa nájde riešenie," konštatuje primátor mesta pod Zborom.

Prvý muž mesta Ružomberok Ing. Michal Slašťan hovorí, že pre mesto je vždy prínosom, keď má vojenskú posádku. „Vojaci u nás boli dlhé roky. Po roku 1968 sme si ale poriadne užili viac ako 22-ročnú prítomnosť veľkej, vyše trojtisícovej sovietskej posádky. Chvalabohu je toto obdobie za nami. Boli sme radi keď ich vystriedali slovenskí vojaci. Naše basketbalistky hrávajú v Koniarni v priestore kasární, vojaci nám významne pomohli pri snehových kalamiťach," zdôrazňuje primátor Ružomberka. Generálmajor Milan Maxim ho informoval, že terajší spojovací prápor čaká transformácia na základňu MOKYS. Prvého apríla prechádza do podriadenosti trenčianskeho veliteľstva Síl výcviku a podpory.

KONIEC VOJAKOV NA POVAŽÍ

S najväčšou pravdepodobnosťou sa blíži koniec prítomnosti vojakov v Novom Meste nad Váhom. Jeho primátor Ing. Jozef Trstenský tým nie je nadšený. „Vojaci boli súčasťou nášho mesta od konca prvej svetovej vojny. Dlhé desaťročia to boli spojári. Mám informácie, že v dohľadnom čase sa vráti naspäť do Trenčína prápor podpory velenia a bude ho nasledovať aj spojovacie veliteľstvo. Po ich odchode zostanú prázdne budovy, prakticky celý areál rozsiahlych kasární. Mesto požiadalo o ich bezplatný prevod. Plánujeme ho využiť pre potreby školstva, sociálnych služieb a pozemky by sme radi využili na výstavbu bytov," naznačuje svoje predstavy Ing. Jozef Trstenský.

Mesto Sereď je v povedomí vojenskej verejnosti dlhé roky spojené so ženistami. Sídli v ňom jediný ženijný prápor ozbrojených síl. Jeho veliteľ podplukovník Miroslav Marcin si pochvaľuje spoluprácu s miestnou radnicou. Primátor mesta Mgr. Vladimír Vranovič ponúka vojakom pomoc pri propagácii

ozbrojených síl a regrutácii aj na stránkach Sereďských novín, ktoré dostáva každá domácnosť v meste i v školách. Navrhne združiť finančné prostriedky a vyriešiť problémy kanalizácie rodinných domov oproti kasárniam, má záujem o zámenu pozemkov pri Váhu, kde je ženijné cvičisko. „Vojakom ponúkame aj mestské verejné priestranstvo na organizovanie rôznych akcií. Napríklad rozlúčku pred odchodom do zahraničnej misie. Myslím, že nájde spoločnú reč aj pri poskytovaní priestorov na kultúru a šport," poznamenáva primátor mesta.

ARMÁDA AKO ZAMESTNÁVATEĽ

Viceprimátor Michaloviec MUDr. Benjamín Bančej víta prítomnosť vojakov v meste. „Sídli u nás v dvoch kasárenských objektoch. Problémy, ktoré boli s vojakmi základnej služby profesionalizáciou pominuli. Vnímame to pozitívne. Vojaci sa stali súčasťou každodenného života nášho mesta. Mnohí občania Michaloviec i okolia si našli prácu ako profesionálni vojaci alebo civilní zamestnanci. To je pre náš región Zemplína, kde je stále vysoká nezamestnanosť veľkým prínosom. Niektoré problémy s parkovaním áut okolo priestoru delostreleckého útvaru sa doriešili ich vpustením do kasární. Očakávame, že podobne sa bude riešiť situácia aj v druhých kasárňach. Aby zbytočne nevznikali trecie plochy medzi civilnou a vojenskou verejnosťou. Počul som, že sa pripravuje vyplácanie príspevku na ubytovanie pre všetkých vojakov. Aj tu vidíme priestor pre našich stavebných podnikateľov a prenajímateľov bytových priestorov," hovorí viceprimátor Michaloviec.

Veliteľ 2. mechanizovanej brigády brigádný generál Štefan Mečár hodnotí spoluprácu s vedením troch posádkových miest brigády: v Prešove, Michalovciach a v Trebišove veľmi dobre. V Prešove, kde sídli velenie brigády i niektoré jej zložky je jedna z najväčších posádok na Slovensku. Práve ozbrojené sily sú v tomto krajskom meste jedným z najväčších zamestnávateľov. „S novým primátorom JUDr. Pavlom Hagyarim sme veľmi rýchlo našli spoločnú reč. Mesto nám podáva pomocnú ruku v oblasti propagácie ozbrojených síl i regrutácie. Mám skúsenosť, že veľa závisí od osobných vzťahov. V Prešove navyše cítiť, že v miestnej správe pracujú aj bývalí profesionálni vojaci či zamestnanci vojenskej správy. Vedia, čo jedna i druhá strana potrebuje a môže ponúknuť, nemajú zbytočne nereálne požiadavky. Rady by sme využili potenciál Prešovskej univerzity na školenia a odbornú prípravu vojakov a na oplátku zasa ponú-

kame našich odborníkov. Rysuje sa aj spolupráca s katedrou záchranárov miestnej univerzity," poznamenáva veliteľ brigády.

Hostiteľ celého stretnutia generálmajor Milan Maxim na záver spokojne konštatoval, že velitelia i primátori našli spoločnú reč a celé podujatie prispelo k väčšiemu pochopeniu potrieb ozbrojených síl zástupcami miestnej samosprávy. Najviac si cení ponuku propagovať ozbrojené sily a regrutáciu v miestnych oznamovacích prostriedkoch a na pôde jednotlivých miest.

„Regrutácie však nie sú len záležitosťou týchto stredísk či personálneho úradu, ale všetkých profesionálnych vojakov. Pri tejto príležitosti mi trochu chýba zapojenie starších, skúsenejších profesionálnych vojakov, aj bývalých do práce stredísk. Signály hovoria, že mladí vojaci a vojačky v regrutačných strediskách bez potrebných profesných a životných skúseností nevedia tak presvedčivo osloviť prípadných záujemcov o službu v armáde. Som rád, že novelizáciou sa posúva vek nových vojakov na 30 rokov. Predchádzajúce ustanovenie nám prakticky bránilo získať napríklad skúsených vodičov na ťažkú automobilovú techniku. Rovnako pozitívne vnímam aj skutočnosť, že prešiel náš návrh, aby mohli byť prijímaní aj bývalí vojaci do hodnosti desiatnik (ak pravda ukončili vojenčinu v rokoch 2002- 05), lebo práve takíto vojaci nám dnes najviac chýbajú," vyhlasuje veliteľ trenčianskeho veliteľstva pozemných síl generálmajor Milan Maxim.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Úlohy vyzbrojovania

Aké sú prioritné úlohy orgánov vyzbrojovania z hľadiska zabezpečenia potrieb Ozbrojených síl a spolupráce s NATO? V štruktúre MO SR je táto oblasť v súčasnosti v pôsobnosti sekcie obranného plánovania a manažmentu zdrojov (SEOPMZ) a v jej rámci národného riaditeľa pre vyzbrojovanie (NAD – National Armaments Director). Do jeho pôsobnosti patrí odbor vyzbrojovania a odbor komunikačných a informačných systémov (KIS). Funkcia NAD je inštitucionalizovaná v rámci NATO a je zohľadnená aj v názve najvyššieho orgánu NATO v oblasti vyzbrojovania – Konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie (CNAD – Conference of National Armaments Directors).

K hlavným cieľom vyzbrojovania predovšetkým patrí:

- zabezpečiť, aby OS SR disponovali takou výzbrojou a systémami, pomocou ktorých dosiahnu požadované obranné schopnosti a budú môcť byť použité v súlade s Obrannou stratégiou Slovenskej republiky,
- zabezpečiť plánovanie a programovanie v oblasti výzbroje, techniky a KIS a čo najefektívnejšie využívanie finančných prostriedkov a iných zdrojov pre výskum, vývoj, výrobu a nákup výzbroje, techniky a KIS,
- zdokonaľovať procesy a činnosti v oblasti prípravy a realizácie projektov vyzbrojovania,
- postupne implementovať princípy, postupy a činnosti v oblasti manažmentu životného cyklu systémov,
- zabezpečiť transfer informácií zo skupín NATO v oblasti vyzbrojovania (CNAD) do procesov, činností a postupov v rámci činnosti orgánov vyzbrojovania,

- zvyšovanie úrovne štandardizácie vo výzbrojno - technickej oblasti, prístupovanie k prioritným štandardom NATO v tejto oblasti a ich implementácia,

- zapojenie do spoločných projektov vyzbrojovania v rámci NATO a medzinárodná spolupráca vo vyzbrojovaní.

Významnými oblasťami, ktoré majú zásadný vplyv na vyzbrojovanie sú zmena programovej štruktúry, zavádzanie nových ekonomických pravidiel a projektového riadenia, ale aj neadekvátne zmeny v štruktúre a personálnom zabezpečení v oblasti obranného výskumu a rozvoja technológií, ako výsledok vykonaného auditu v rezorte MO SR.

REALIZÁCIA PROJEKTOV VYZBROJOVANIA

Podprogram 09502 – Rozvoj výzbroje techniky materiálu a komunikačných a informačných systémov je jedným z troch podprogramov programu 095 – Rozvoj obrany. Pozostáva z 23 hlavných projektov (z pohľadu vyzbrojovania ide de facto o skupiny projektov, pozostávajúcich z rôznych druhov výzbroje a techniky). Podprogram 09502 má definované svoje ciele a merateľné ukazovatele (vrátane projektov). Jeho zámerom je zabezpečiť modernú výzbroj, techniku, materiál a komunikačné informačné systémy podľa požiadaviek na budúce spôsobilosti ozbrojených síl. Mimoriadna pozornosť je venovaná nahradeniu prevažne zastaranej techniky, zabezpečeniu zavádzania kompatibilnej výzbroje a techniky v súlade so štandardmi NATO pre splnenie interoperability a prijatých cieľov síl, vyzbrojeniu a vybaveniu deklarovaných jednotiek a budovaniu nových spôsobilostí OS SR ako aj doplneniu techniky a materiálu na tabuľkové počty.

Hlavným problémom je celkový deficit finančných zdrojov vo vyzbrojovaní, čo výrazne ovplyvňuje plnenie plánovaných zámerov a cieľov. Nedostatočné zdroje sú najmä na nákup novej pozemnej techniky, na obmenu techniky a na zabezpečenie požadovaných prepravných, skladovacích, ubytovacích kapacít a poľných služieb. Jednou z prioritných oblastí je zavedenie systému riadenia projektov v rámci obranného plánovania, pričom treba plne zohľadniť špecifiká riadenia projektov vyzbrojovania a synergický efekt pri riadení jednotlivých projektov v oblastiach tvoriacich obranné schopnosti a v oblastiach obranného plánovania. Z hľadiska zavádzania nových zbraňových systémov treba venovať pozornosť predovšetkým tvorbe systémových a funkčných požiadaviek, koncepcnej a analytickej etape, manažmentu rizík, manažmentu konfigurácie a úzkej spolupráci orgánov vyzbrojovania s užívateľom (OS SR) a orgánmi obstarávania, ako aj orgánmi štátneho overovania kvality a Úradom vojenského letectva (pri modernizácii a zavádzaní novej leteckej techniky).

SPOLUPRÁCA S NATO

V rámci plnenia záväzkov a povinností voči Aliancii venujú orgány vyzbrojovania MO SR veľkú pozornosť rozvoju spolupráce s NATO vo vyzbrojovaní. Rozvoj tejto spolupráce je dôležitý z hľadiska zabezpečenia potrebnej úrovne kompatibility a interoperability zbraňových systémov a vojenskej techniky.

Nezastupiteľný význam z hľadiska harmonizácie výzbroje, techniky a systému plánovania vo vyzbrojovaní má plnohodnotná spolupráca s Konferenciou národných riaditeľov pre vyzbrojovanie (CNAD - Conference of National Armaments Directors) a transfer informácií zo skupín v pôsobnosti CNAD, ktorá je najvyšším orgánom NATO v oblasti vyzbrojovania a súčasne hlavným odborným orgánom NATO pre výzbrojno - technickú oblasť

štandardizácie (tzv. TASKING AUTHORITY). Poslaním CNAD je podporovať aliančné vojenské a politické ciele a schopnosti zvýšením úrovne cenovo efektívnej akvizície a spolupráce vo vývoji a výrobe v oblasti vyzbrojovania a to predovšetkým zlepšením interoperability a činnosťami v technologickej a priemyselnej spolupráci medzi spojencami Aliancie. CNAD svojimi činnosťami a rozhodnutiami podporuje proces obranného plánovania a plánovania zdrojov v Aliancii.

Štruktúra CNAD pozostáva z množstva odborných skupín v hierarchickej štruktúre, ktoré sú rozdelené do nasledujúcich kategórií:

hlavné skupiny NATO pre vyzbrojovanie: Skupina NATO pre vyzbrojovanie vzdušných síl - AC/224 NAFAG, Skupina NATO pre vyzbrojovanie pozemných síl - AC/225 NAAG, Skupina NATO pre vyzbrojovanie námorníctva - AC/141 NNAG,

partnerské skupiny CNAD: Skupina národných riaditeľov pre kodifikáciu - AC/135, Skupina CNAD pre bezpečnosť munície - AC/326 CASG, Skupina pre manažment životného cyklu - AC/327 LCMG,

ďalšie skupiny CNAD:

- Poradná skupina NATO pre priemysel (NIAG),
- Skupiny pre oblasť protiraketovej obrany: Riadiaci výbor pre aktívne vrstvenú protiraketovú obranu bojiska - ALTBMD - SC a Projektová skupina pre protiraketovú obranu - MD PG,
- Riadiaci výbor pre schopnosti v oblasti aliančného systému na sledovanie územia - AC/259 AGS CSC.

Nezastupiteľný význam v rámci činnosti CNAD majú predstavitelia národných riaditeľov pre vyzbrojovanie - NADREPs, ktorí sú členmi Delegácií jednotlivých členských štátov pri NATO a sú po odbornej linii riadení národnými riaditeľmi pre vyzbrojovanie.

Odbor vyzbrojovania SEOPMZ MO SR venuje náležitú pozornosť koordinácii činnosti nominovaných predstaviteľov/delegátov do skupín CNAD a transferu informácií z týchto pracovných skupín do procesov a činností vykonávaných v rámci systému vyzbrojovania, rozvoja obranných schopností a procesov v oblasti pristupovania k štandardom NATO vo výbrojno - technickej oblasti. Kvalita činnosti a stabilná účasť nominovaných delegátov na rokovaníach pracovných skupín má z tohto pohľadu zásadný význam.

Všetky hlavné skupiny NATO pre vyzbrojovanie majú novú štruktúru, vychádzajúcu z plánovania založeného na rozvoji obranných schopností (CBP- Capabilities Based Planning). V nadväznosti na nutnosť implementácie CBP v podmienkach rezortu obrany SR, sú informácie a skúsenosti z rokovaní v skupinách CNAD prínosom aj z tohto hľadiska. Orientácia na CBP si vyžiada zmenu národných systémov a štruktúr v oblasti obranného plánovania čo môže byť problém hlavne pre menšie krajiny NATO. Harmonizácia týchto procesov v rámci systému obranného plánovania a plánovania vyzbrojovania bude patriť aj medzi priority orgánov vyzbrojovania MO SR v roku 2007 a v budúcnosti. V kontexte postupnej implementácie plánovania založeného na rozvoji obranných schopností v podmienkach rezortu obrany je kľúčové uplatnenie zásad CBP a procesov a činností v jednotlivých etapách rozvoja schopností (CDP - Capability Development Proceses) a úzka koordinácia a harmonizácia procesov medzi orgánmi obranného plánovania a orgánmi vyzbrojovania.

MANAŽMENT ŽIVOTNÉHO CYKLU SYSTÉMOV

V januári 2006 NAC ako najvyšší orgán NATO schválil dokument „Politika NATO pre manažment životného cyklu systémov (SLCM)“ a v nadväznosti na tento základný dokument boli v decembri minulého roku schválené implementačné smernice pre túto oblasť, vydané ako štandard NATO (spojenecká publikácia AAP-48).

Hlavným cieľom politiky NATO v oblasti manažmentu životného cyklu obranných systémov je optimalizovať obranné schopnosti, so zohľadnením požadovaných parametrov, ceny, časového hľadiska, operačného prostredia, integrovanej logistickej podpory a problematiky zastarávania systémov v priebehu ich životného cyklu. Základom politiky NATO pre uvedenú oblasť je norma ISO/IEC 15288 „Systémové inžinierstvo – procesy životného cyklu systémov“.

Aplikácia manažmentu životného cyklu systémov je založená na záväzku implementovať manažment životného cyklu systémov, spolupráci a interoperabilite, efektívnosti, zaangažovanosti, kvalite.

V súlade s touto politikou a dokumentom prijatým najvyšším orgánom NATO sú členské štáty NATO vyzvané implementovať zásady, princípy, procesy a činnosti v oblasti manažmentu životného cyklu systémov. V rámci zdokonalenia obranných schopností a systému vyzbrojovania ide o mimoriadne aktuálnu úlohu aj pre rezort obrany SR. V súvislosti s prípravou a realizáciou projektov vyzbrojovania treba venovať pozornosť najmä plánovaniu a programovaniu projektov z hľadiska všetkých etáp životného cyklu, manažmentu rizík, informačnému manažmentu, manažmentu konfigurácie, riadeniu projektov (s dôrazom na previazanosť jednotlivých procesov definovaných v ISO/IEC 15288) a hodnoteniu ceny životného cyklu zbraňových systémov. Nový softverový produkt OMEGA PS a OMEGA PS Analyzer, ktorý je široko využívaný členskými štátmi NATO a jeho aplikácia v rezorte obrany priniesie značné finančné úspory.

ŠTANDARDIZÁCIA VO VÝBROJNO-TECHNICKEJ OBLASTI

Zabezpečenie harmonizácie vyzbrojovania s členskými štátmi NATO, zdokonalenie rozvoja obranných schopností v materiálovej oblasti a zabezpečenie potrebnej úrovne interoperability je nemysliteľné bez realizácie úloh, procesov a činností spojených s pristupovaním ku štandardom NATO vo výbrojno - technickej oblasti (v pôsobnosti skupín CNAD) a ich implementácie.

Vlani Slovensko pristúpilo k 40 štandardom v pôsobnosti CNAD. „Plán pristupovania k štandardizačným dokumentom vo výbrojno - technickej oblasti a ich implementácie“ na r. 2007 kladie dôraz na ratifikáciu štandardizačných dokumentov NATO v nadväznosti na stanovené priority predovšetkým v oblasti plnenia cieľov síl, hlavné modernizačné programy OS SR, postupnú implementáciu oblastí manažmentu životného cyklu obranných systémov a štandardov pre skúšky obrannej výzbroje a techniky. Na rokovaníach hlavných skupín CNAD v Bruseli bola SR vysoko hodnotená z hľadiska pristupovania k štandardizačným dokumentom v zodpovednosti NAFAG a NAAG. Z členských krajín, ktoré vstúpili do NATO v druhej vlne rozširovania, SR ratifikovala najviac štandardizačných dokumentov.

ÚLOHA SR AKO LN V OBLASTI EOD

Slovenská republika prijala úlohu vedúcej krajiny v oblasti likvidácie nevybuchnutej munície a následného manažmentu (Lead Nation EOD and Consequent Management). Hlavným cieľom „Programu práce CNAD v oblasti boja proti terorizmu“ (CNAD POW DAT) v oblasti EOD je dosiahnuť reálne výsledky vo forme nových technológií, výzbroje, materiálu, výstroje, metód a pracovných postupov, ktoré môžu eliminovať teroristické aktivity v oblasti EOD.

Najväčším projektom v oblasti EOD, ktorému sa v minulom roku Slovensko v spolupráci s Francúzskom a Nemeckom venovalo, boli prípravy na vytvorenie Centra pre prípravu špecialistov EOD a testovanie munície v štruktúrach Ozbrojených síl SR s perspektívou získania štatútu „Centre of Excellence“ pre EOD. Toto centrum bude zodpovedať potrebám NATO a platným metódam a postupom v súlade so štandardmi Aliancie. Bude poskytovať podporu Aliancii a ostatným spolupracujúcim krajinám v oblasti výučby, výcviku, skúšobných a expertíznych kapacít v oblasti výbušnín a munície.

Slovensko spolupracuje s austrálskymi expertmi na projekte „Vývoj novej technológie na detekciu munície a skladov munície zo vzduchu“. Na podporu rozvoja informačných systémov v oblasti EOD je budovaný informačný systém v oblasti EOD v spolupráci so švédskou stranou. Cieľom je využívať tento systém nielen na účely jeho budúceho využitia pre potreby EOD a následného manažmentu v rámci krajiny, ale aj pri spoločných operáciách pod vedením NATO a OSN. V najbližšom období je hlavným cieľom SR ako Lead Nation v oblasti EOD zabezpečovať úlohy v tejto oblasti, s dôrazom rozvíjať nové technológie. O tejto tematike sa bude hovoriť aj na EOD Demonstrations and Trials a 3. EOD medzinárodná konferencia.

ZÁVEROM

Zabezpečenie potrieb OS SR vo výbrojno - technickej oblasti a zdokonalenie obranných schopností v tejto oblasti, ako aj požiadavky vyplývajúce zo spolupráce s NATO, kladú na orgány vyzbrojovania veľké nároky. Napriek viacerým limitujúcim faktorom, ku ktorým patrí hlavne personálna poddimenzovanosť (najmä v zabezpečení funkcií rozpočtového disponenta 3. stupňa, vo výskume a vývoji určenom na zabezpečenie obrany štátu, vo výbrojno - technickej oblasti štandardizácie a i.), pracovníci orgánov vyzbrojovania vyvíjajú maximálne úsilie pre splnenie náročných úloh, aby Ozbrojené sily SR mali k dispozícii modernú, kvalitnú, spoľahlivú, interoperabilnú a cenovo efektívnu výzbroj, techniku a materiál a potrebné komunikačné a informačné systémy.

V článku nie je uvedená problematika obranného výskumu a rozvoja technológií, ktorý je jednou zo šiestich základných funkcií NATO vo vyzbrojovaní a má nezastupiteľný význam z hľadiska rozvoja obranných schopností a reformy ozbrojených síl. Nevenujeme sa ani problematike spolupráce s Európskou obrannou agentúrou (EDA). Tieto témy rozoberieme v budúcich príspevkoch.

Ing. Ivan KOBLEN, CSC.

riaditeľ odboru vyzbrojovania SEOPMZ MO SR

a poradenstvo pre ministra obrany, štátneho tajomníka, vedúceho služobného úradu, ostatných funkcionárov ministerstva, generálneho štábu, podriadených zložiek a podobne. Ďalej máme na starosti legislatívnu činnosť, spoluprácu s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy, zastupovanie ministerstva pred súdmi, prípravu podkladov za rezort ministerstva obrany na zastupovanie SR v konaní pred Súdnym dvorom Európskych spoločenských štátov. Vypracovávame tiež stanoviská z vnútroštátneho a medzinárodného práva, posudzujeme predkladané materiály, metodicky riadime poskytovanie právnej služby v ozbrojených silách, robíme lektorskú a prednáškovú činnosť a veľa ďalšieho.

• **Kto sa najčastejšie obracia na ÚPS?**

Ako som už spomenula, veľmi úzko spolupracujeme so všetkými zložkami ministerstva a generálneho štábu. Vzhľadom na široké spektrum záberu činnosti nášho úradu je preto veľmi ťažké definovať a konkretizovať okruh problémov. Začať môžeme napríklad pomocou pri riešení problémov súvisiacich s aplikáciou zákona 346/2005 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky, pokračovať spektrom problémov týkajúcich sa obchodného, občianskeho, trestného alebo pracovného práva a skončiť pri analýze problémov vyplývajúcich pre rezort ministerstva obrany z medzinárodného práva.

• **Žiadajú vás o rady, pomoc aj profesionálni vojaci, zamestnanci rezortu či vojenski dôchodcovia?**

Úrad zastrešuje právne poradenstvo pre celý rezort. Nerobíme rozdiel medzi ministerskou časťou a ozbrojenými silami. Snažíme sa poskytovať kvalitné stanoviská v čo možno najširšom rozsahu a čo najskôr. Niekedy sa však dostávame do situácie, že predkladateľ požaduje riešenie prakticky obratom. Túto požiadavku niekedy nemôžeme splniť vzhľadom na čo najväčšiu garanciu kvality nášho stanoviska. Na druhej strane sa občas stretávame aj s prezentovaním nie veľmi kvalitne sformulovaných požiadaviek, neúplným alebo čiastočným poskytnutím podkladov a aj s určitou neodbornosťou. Každý žiadateľ si musí uvedomiť, že nesprávna žiadosť o stanovisko, prípadne neúplné podklady majú za následok právne stanovisko, ktoré nebude relevantne použiteľné.

• **Môže úrad pomôcť aj „radovým“ príslušníkom rezortu? Aký postup majú zvoliť pri žiadosti o radu?**

Máte zrejme na mysli poskytovanie právneho poradenstva v čo možno najširšom význame. Žiaľ, tu musím podotknúť, že sa zaoberáme predovšetkým požiadavkami, ktoré sú predložené patričným služobným postupom, po využití všetkých predchádzajúcich možností o riešenie problému. Nemôžeme, a ani z kapacitných dôvodov úradu bohužiaľ nie je možné, aby zamestnanci úradu - právnici, poskytovali súkromné právne služby pre zamestnancov rezortu, teda istým spôsobom suplovali súkromnú advokátsku kanceláriu. Na takéto činnosti sú určení advokáti z civilného sektoru a bezplatnú právnu pomoc poskytuje občanom ministerstvo spravodlivosti.

Vladislav VAVRINEC

Foto **npor. Mário PAŽICKÝ**

Právna služba rezortu

Úrad právnych služieb ministerstva obrany bol zriadený 1. januára 2006 ako výsledok auditu organizačných štruktúr ministerstva a generálneho štábu OS SR. O jeho zameraní, činnosti a poskytovaných službách sme sa porozprávali s riaditeľkou úradu – JUDr. Dušanou Višňovskou.

• **Pani riaditeľka, aká je štruktúra úradu a aké hlavné úlohy plní?**

Úrad právnych služieb (ÚPS) je organizačne konštituovaný na tri odbory: odbor právnych analýz, odbor právneho poradenstva a odbor právneho zastupovania. Riaditeľ úradu je organizačne priamo podriadený vedúcemu služobného úradu ministerstva. Úrad plní úlohy rezortu obrany najmä v oblasti právnej služby, právneho

poradenstva a právneho zastupovania. Podľa požiadaviek organizačných zložiek MO SR, organizačných zložiek Ozbrojených síl Slovenskej republiky a GŠ OS SR sa podieľa na riešení konkrétnych právnych vecí. Zastupuje záujmy MO SR, Ozbrojených síl Slovenskej republiky a GŠ OS SR pred súdmi, orgánmi prokuratúry, polície, štátnej správy, územnej samosprávy a v konaní s ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami. Musím ale zdôrazniť, že vymedzenie činností neodráža širokú škálu odborného záberu úradu.

• **Do akých okruhov patria problémy ktoré riešite?**

Podieľame sa na riešení prakticky všetkých právnych otázok ministerstva a generálneho štábu, prípadne ich podriadených zložiek. Sú to najmä zásadné stanoviská

RADÍME

Pracovníci Úradu právnych služieb riešia široký okruh otázok a problémov. Mnohé z nich súvisia napríklad s aplikáciou zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov.

• Môže vedúci služobného úradu vyslať profesionálneho vojaka do kurzu na získanie osobitného kvalifikačného predpokladu na funkciu, ktorý nie uvedený v služobnom predpise číslo 6/2006 hlavného služobného úradu pre PVV o osobitných kvalifikačných na funkciu a odborných predpokladoch na hodnosť? Ak áno, je do kurzu vysielaný personálnym, alebo vnútorným rozkazom?

Zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 346/2005 Z. z.“) oproti predchádzajúcej právnej úprave (zákonu č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov) v paragrafe číslo 24 ustanovil kvalifikačné predpoklady, ktoré musí profesionálny vojak spĺňať na výkon štátnej služby. Kvalifikačnými predpokladmi podľa vyššie uvedeného ustanovenia sú vzdelanie a osobitné predpoklady na výkon funkcie a na hodnosť.

Hlavný služobný úrad pre štátnu službu profesionálneho vojaka podľa § 27 ods. 2 zákona č. 346/2005 Z. z. vydal služobný predpis č. 6 zo 6. júna 2006. Ten hovorí o osobitných kvalifikačných predpokladoch na funkciu a odborných predpokladoch na hodnosť, o spôsobe ich získania, o stupňoch znalosti cudzieho jazyka na funkcie. Rieši tiež podmienky uznania osobitných predpokladov na výkon funkcie a na hodnosť dosiahnutých pred účinnosťou zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „služobný predpis“). Uvedený služobný predpis ustanovil v článku č. 1 osobitné kvalifikačné predpoklady na funkciu a v článku č. 2 odborné predpoklady na hodnosť. V článku č. 3 rozoberá spôsob získavania osobitných kvalifikačných predpokladov na funkciu a odborných predpokladov na hodnosť.

Na základe potrieb Ozbrojených síl Slovenskej republiky a výsledkov konkurenčného výberu, vyšle príslušný vedúci služobného úradu profesionálneho vojaka na získanie osobitných predpokladov na výkon funkcie a na hodnosť. Osobitný kvalifikačný predpoklad na výkon funkcie profesionálny vojak získava bezprostredne po vymenovaní, alebo prijatí do dočasnej štátnej služby v odbornom výcviku jednotlivca, alebo vo vstupnom odbornom dôstojníckom kurze. Požadovaný kvalifikačný predpoklad môže profesionálny vojak získať tiež počas trvania dočasnej štátnej služby v rôznych kariérnych kurzoch na hodnosť a odborných kurzoch na funkciu.

Vyslanie profesionálneho vojaka na získanie osobitných predpokladov podľa paragrafu číslo 26 ods. 2 zákona č. 346/2005 Z. z. sa vykonáva len formou rozhodnutia, teda personálnym rozkazom vedúceho služobného úradu (v zmysle paragrafu číslo 82 ods. 3 zákona č. 346/2005 Z. z.).

Vedúci služobného úradu vyšle profesionálneho vojaka len do kurzu, ktorý možno zahrnúť pod článok číslo 1 alebo článku číslo 2 služobného predpisu. Takto vyslanému profesionálnemu vojakovi sa poskytnú náhrady výdavkov v súvislosti so zaradením do prípravy na získanie osobitných predpokladov na výkon funkcie a na hodnosť podľa § 167 ods. 1 zákona č. 346/2005 Z. z.

Prípravil v v

Mesiac po tragédii

Takmer mesiac po ničivom výbuchu v delaboračnej hale nováckeho opravárenského podniku pokračuje odstraňovanie následkov tejto tragédie. Zanechala svoje stopy nielen v materiálnej, ale aj ľudskej rovine. Práve v tej druhej ich odstraňovanie bude dlhodobejšie a náročnejšie.

Vedenie rezortu a osobne minister obrany František Kašický venoval zvýšenú pozornosť zdravotnej a sociálnej starostlivosti o obeť výbuchu a odškodnenie pozostalých. Navštívil ich opakovane v nemocnici. Ich utrpenie sa snažil zmierniť čo najskoršou finančnou pomocou a ďalšími následnými kompenzáciami..

Na pomoc postihnutým bolo zriadené Centrum právnej pomoci. Najskôr pôsobilo v priestoroch mestského úradu v Novákoch, neskôr sa presťahovalo priamo do areálu podniku. Minister Kašický viackrát po výbuchu navštívil podnik a rokoval o jeho ďalšom osude aj s primátorom Novák Dušanom Šimkom. Obaja sa zhodli na tom, že má veľký dosah na sociálnu stabilitu celého regiónu a nie je v záujme ani jedného z nich, aby sa narušila.

Minister obrany odvolal riaditeľa VOP Nováky Jozefa Beráka. Jeho nástupca Ján Lasab sľúbil, že urobí všetko pre to, aby takmer 400 zamestnancov nezostalo bez práce. V tomto smere má plnú podporu z vedenia rezortu obrany. „Chystáme sa podnik reorganizovať. Zároveň s odstraňovaním následkov výbuchu sa znovu

rozbieha civilná výroba. V súčasnosti pracuje asi štvrtina z našich zamestnancov. Podieľajú sa na civilnej výrobe, ale aj na pyrotechnických prácach a upratovaní areálu podniku. Zvyšní zamestnanci sú doma a poberajú 60 percent mzdy. Naším cieľom je postupne zamestnať čo najviac pracovníkov,“ povedal koncom marca riaditeľ podniku.

Po poslednej návšteve ministra obrany F. Kašického 30. 3. (v čase našej uzávierky) riaditeľ podniku oznámil, že od 2. apríla nastúpi do práce 240 zamestnancov. V Novákoch sa okrem iného v rámci civilnej výroby vyrábali plastové dielce do áut, ale aj zariadenia pre stomatologické ambulancie. Aby sa táto výroba mohla naplno rozbehnúť je potrebné zosúladiť postup pyroasanačných prác. Špecialisti stále prehľadávajú miesto výbuchu. Pri odstraňovaní bývalých častí budov a výrobných hál musia postupovať obzvlášť opatrne. Z bezpečnostných dôvodov sa napríklad nemôže používať pri rezaní kovových prútov konštrukcie budov elektrické zariadenie, aby nedošlo k iskreniu. Blízko sú výbušniny...

V priestoroch VOP Nováky stále pracujú tri vyšetrovacie komisie: vyšetrovaco - koordináčna, pyrotechnická a výbušninárska. V čase uzávierky nášho časopisu neboli ešte známe výsledky ich vyšetrovaní.

jož

Foto Pavol VITKO

Zimný výcvik v Alpách

V dňoch 15. 2. – 2. 3. 2007 kadeti Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádika z Liptovského Mikuláša absolvovali alpský zimný výcvik spolu so 60 kadetmi 2. ročníka Tereziánskej vojenskej akadémie (Teresianische Militärakademie) TMA vo Wiener Neustadt (Rakúsko).

Výcvik bol zameraný na presun a prežitie družstva (čaty) v extrémnych klimatických a vysokohorských podmienkach. Výcvik absolvovali des. Marek Jantoš, slob. Ivana Čičmišová, slob. Jozef Karabinoš, slob. Jozef Lipták. Veliteľom kadetov bol npor. Ing. Daniel Macek.

„Prvé tri dni sme strávili v priestoroch akadémie vo Wiener Neustadt, kde sme sa zoznámili so vzdelávacou a výcvikovou štruktúrou. Všetci sme dostali štandardnú výstroj rakúskej armády potrebnej na výcvik. Štvrtý deň sme sa autobusom presunuli do vojenského výcvikového priestoru Walchen (Tirolsko), ktorý je situovaný 2000 m nad morom s rozlohou 10 x 10 km s možnosťou cvičiť do stupňa prápor. V tomto priestore prebiehalo paralelne množstvo rôznych kurzov a cvičení,“ približuje výcvik slob. Ivana Čičmišová, 3. ročník NAO.

Prvé dva dni výcviku boli zamerané na teóriu prežitia v zimných podmienkach. „Každý kadet bol detailne oboznámený s činnosťou pri záchrane osôb zasiahnutých lavínou, so zásadami prvej pomoci pri omrzlinách, transportom zranených a s používaním horolezeckej výstroje. Presúvali sme sa na skialpinistických lyžiach, presuny trvali 7-10 hodín. Súčasťou výcviku bola aj simulovaná záchrana osôb zasiahnutých lavínou. Na záver sme absolvovali nočné cvičenie,“ dodáva.

Dr. Alena HARAGOVÁ

Foto slob. Ivana ČIČMIŠOVÁ

Granátomety na Liptove

Osvedčenie spôsobilosti vykonávať školenie a výcvik obslúh získali účastníci kurzu „Inštruktor – školiteľ granátometu AGS-17“ v dňoch 5. – 9. marca. Garantom kurzu bol Ing. Emil Hrivňák, PhD. z Katedry strojárstva Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika v Liptovskom Mikuláši.

„Granátomet AGS-17 je mimoriadne účinná automatická zbraň mechanizovaného družstva určená na ničenie nepriateľa črepinovým účinkom granátu. Aj týmito zbraňami boli vyzbrojené naše jednotky počas misie v Iraku a rovnako aj teraz na misii v Afganistane. Odborná výcviková škola pozemného vojska v Martine školi ich obsluhu, ale Martinčania v súčasnosti nemali k dispozícii v tejto problematike vyškolených inštruktorov,“ objasňuje dôvody neplánovane zorganizovaného kurzu Emil Hrivňák. A tak už začiatkom marca prví inštruktori získavali teoretické a praktické znalosti a zručnosti z konštrukcie, prevádzky a bojového použitia 30 mm granátometu. Pracovníci z Katedry humanitných a spoločenských vied a Katedry manažmentu frekventantov učili budúcich inštruktorov uplatňovať didaktickú komunikáciu, princípy vojenského vyučovania a výcviku pri vedení zamestnania.

Soňa JAROŠOVÁ

Foto EMIL HRIVŇÁK

Kniha kníh

Výberom 20 obrazov z cyklu Kniha kníh z rokov 1997-2000 prezentoval na prelome marca a apríla svoje umenie vo výstavnej sieni Oddelenia umeleckých činností kultúrneho a metodického centra OS SR v Hurbanových kasárňach na Kollárovom námestí v Bratislave Tomáš Krčméry.

Sú to výtvarné meditácie, výtvarné básne, ktorých konštantou je krajina vnútra. Autor je zaujímavý nielen svojou tvorbou, ale aj hĺbkou svojich myšlienok, šírkou svojich vedomostí, nadhľadom nad vecami, humorom. Cyklom obrazov Kniha kníh stvárnil tie najkomplikovanejšie myšlienky čo najjednoduchšími spôsobmi, teda skratkou zachytil duchovnú podstatu večných tém, a tým dosiahol aj ich nadčasovosť. Práce tohto zaujímavého umelca si budete môcť pozrieť aj v Posádkovom klube v Liptovskom Mikuláši a odtiaľ bude výstava smerovať do Martina.

Text a foto PhDr. Danica JAKUBCOVÁ

Posádková prehliadka talentov

Posádkový klub OS SR Prešov, ako centrum kultúrno-spoločenského života a záujmovej činnosti v posádke, zorganizoval 15. 3. 2007 tradičnú Posádkovú prehliadku talentov ZUČ.

Predstavili sa súbory, skupiny a jednotlivci nielen z PK Prešov, ale aj z útvarov a zariadení posádky. Prehliadku otvoril vedúci klubu Mikuláš Horváth za účasti veliteľa posádky Prešov brig. gen. Štefana Mečára. V pestrom 3 hodinovom programe sa predstavilo celkom 88 účinkujúcich - zamestnancov, rodinných príslušníkov, vojenských dôchodcov i civilnej verejnosti. Divákov i porotu zaujalo najmä vystúpenia skupiny historického šermu COHORS, Prešovského dixielandu, rockovej skupiny Podme do práce, ale aj vystúpenie folklórnej speváckej skupiny z trebišovskej posádky FURMAŇE (na fotografii).

Pavol PAPAČ

Foto Daniela HALUZKOVÁ

Úspešní Michalovčania

V sobotu 3. marca 2007 priestory Mestskej športovej haly v Prešove ožili stovkami nadšencov a zvedavcov. Prišli si vychutnať jedinečnosť atmosféry vzájomného súboja plastických modelárov Slovenska na III. ročníku súťaže Prešov Model show.

So svojimi modelmi sa prezentovalo desať klubov a niekoľko desiatok jednotlivcov. Medzi súťažiacimi nechýbalo ani desaťčlenné družstvo plastických modelárov posádky Michalovce. Zastúpených bolo viac ako päťsto modelov rôznej tematiky, veľkosti či farieb. Hodnotenie umeleckého dojmu, nápaditosti a precíznosti nebolo ľahké, napokon s titulom „umeleckých tvorcov“ odchádzali medailami ovenčení Michalovčania. Klub plastických modelárov Michalovce pod záštitou veliteľa 22. mechanizovaného práporu 2. mechanizovanej brigády PS OS SR pplk. Martina Michalku sa môže v súčasnej dobe pochváliť 25. medailami, 7. trofejami a jedným pohárom veliteľa Odbornej výcvikovej školy letectva Košice.

Za úspešnosťou posádkového klubu stoja príslušníci 22. mechanizovaného práporu Michalovce - rtm. Rastislav Barkasi, šbnrtm. Marek Stretavský, slob. Róbert Popovič, slob. Peter Struk, Rudolf Šveda z radov súkromných modelárov mesta Michalovce ale aj detskí členovia Andrej Zubek, Lukáš Zubek, Martin Dovhun, Marek Hruška, Jaromír Hruška a najmladšia víťazka v kategórii sci-fi modelov Rebeka Stretavská.

npor. Mária SAKÁČOVÁ

Protokol v praxi (16)

Spoločenské podujatia II. časť

KOKTAIL

Ide o formu menšieho spoločenského podniku, ktorý sa môže konať v poludňajších hodinách či večer (otvorenie výstavy, podpis zmluvy, po rokovaní, udelení medailí, do začiatku večerného programu, atď). Rozlišuje sa od recepcie väčšou neformálnosťou ale aj oblečením, t.j. na koktail môžeme ísť aj v oblečení, ktoré nosíme do práce.

Hlavný dôraz pri príprave koktailu sa nekladie na jedlá ale na nápoje, ktoré roznášajú čašníci medzi hosťami počas koktailu. Roznášajú sa však aj rôzne chuťovky, jednohubky, ovocie, kúsky syra, zákusky a pod. Každé takéto jedlo by malo mať svoje napichovátko, ktorým sa jedlo z podnosu zoberie. Použité položíme na vopred určený tanier.

Na koktail môžeme prísť kedykoľvek a rovnako tak odísť. Hostitelia by mali byť neustále v blízkosti dverí, aby mohli hostí vítať a rozlúčiť sa s nimi.

ČAŠA VÍNA

Toto podujatie sa organizuje v ktorúkoľvek hodinu. Čas podujatia je cca 30 minút. Organizuje sa zvyčajne pri formálnych aktoch ako je menovanie do funkcie, podpis zmluvy, uvítanie nového pracovníka vo významnej funkcii.

Je to organizačne najjednoduchšia akcia, finančne nenáročná, jej príprave treba však venovať dostatočnú pozornosť. Podáva sa víno, šampanské, ovocné šťavy, k tomu sa servírujú chlebičky, slané pečivo.

OBED FORMOU BUFETU

Je to menej formálny spôsob ako klasický obed s obsluhou. Organizuje sa pri rôznych príležitostiach (pracovné, spoločenské a politické). Všetky jedlá sú pripravené na stoloch v poradí ako sa zvyčajne podávajú, ale ich počtom nie sú hostia viazaní. Pokrmu si hostia naberajú sami a sami si ich prinášajú k stolom. Nie je určený zasadací poriadok.

ZÁHRADNÁ SLÁVNOSŤ

Organizuje sa v záhrade, v prírode, na zámku a pod. Rovnakou akciou je party na lodi. Na tento účel by mala byť záhrada pripravená (tvrdší a pokosený trávnik), pretože hostia sú slávnostne oblečení - aj keď v dnešnej dobe je to už veľmi často menej formálne oblečenie. Na záhradnej slávnosti sa okrem tradičnej studenej a teplej kuchyne aj griluje.

ČAJ

Ide o spoločenskú udalosť, ktorá sa koná poobede, hostia sú pozývaní aj s manželkami. Organizuje sa často aj pri príležitosti rôznych charitatívnych akcií. Servíruje sa čaj, káva, horká čokoláda, likéry, vína, chuťovky, koláčky, slané pečivo a iné.

VERNISÁŽ

Má tri časti: prejav, prehliadka a raut alebo koktail. Prejavy na vernisáži by mali byť krátke. Po hostiteľovi by mal vystúpiť odborník, ktorý predstaví dielo. Podobný program ako vernisáž má aj krst knihy, kde navyše „krstíme knihu sektorom“.

kpt. Ing. Miloš ARNOLD

príslušník oddelenia protokolu KaMO

Nielen akcia, ale aj komunikácia IV.

Sklony k neangažovanosti, absencia základných informácií, chýbajúci konsenzus v otázkach národnej bezpečnosti či zložité hľadanie prepojení historických skúseností s orientáciou na budúcnosť – to boli niektoré z momentov, ktoré bolo potrebné prekonať v rámci posilnenia podpory verejnosti nášmu vstupu do Severoatlantickej aliance začiatkom tohto desaťročia.

Najmä po bombardovaní Srbska letectvami NATO nebola verejná mienka nášmu členstvu v aliancii príliš naklonená. Nad túto skutočnosť, čo ako pre časť Slovákov ťažko akceptovateľnú, bolo treba postaviť strategicky jednoznačný záujem štátu o naše členstvo ako historicky pozitívnu nevyhnutnosť a bezpečnostnú záruku.

TOUR DE NATO

Vláda rozdelila v tomto smere úlohy medzi väčšinu rezortov (Program PRENAME), no kľúčové postavenie mali rezorty zahraničných vecí a obrany. Hlavné témy, ktoré mal komunikovať rezort obrany boli tri. Prvou boli

pravidlá hry, ktoré nám z členstva v NATO vyplývajú – a to tak povinnosti, ako benefity. Druhou bola oblasť mierových misií ako príklad už existujúcej ústretovej medzinárodnej spolupráce a tretou možná profesionalizácia armády, ktorá z nášho členstva vyplynie. Ministerstvo zahraničných vecí koordinovalo najmä prácu rôznych mimovládnych agentúr.

V našich podmienkach treba v tejto súvislosti opäť vyzdvihnúť prácu kolegov z Armádnej relácie Slovenského rozhlasu. Nielen za to, čo odvedli na vlnách éteru, ale za desiatky a desiatky akcií v mestách a obciach, ktoré organizovali formou prezentačno-zábavných verejných podujatí. Mediálne vystúpenia ďalších profesionálov a zamestnancov, účasti na stovkách besied, školení a ďalších podujatí prispeli k tomu, že podpora nášho vstupu sa postupne dostala nad 50 percent. No aj po vstupe kolísala len tesne nad touto hranicou – v apríli 2004 to bolo 52%, pričom ku koncu roka 2003 sa dostala na 55%. Treba poznamenať, že v rámci vojenskej verejnosti bola podľa interných prieskumov vždy vyššia, ako v civile. V rámci komunikácie rezortu obrany sa v tomto období dostalo sčasti do pozadia nemálo tém, ktoré by mali byť

v bežnej situácii na programe dňa. Sústreďenie sa na cieľ, ktorým bola podpora verejnosti vstupu do aliance, bolo však nevyhnutné a rezort obrany v tomto smere zohral veľmi konkrétnu a možno aj trochu nedocenenú úlohu.

REGRUTÁCIA

Ak sme v minulom čísle konštatovali, že v oblasti komunikácie čakali rezort obrany úlohy predovšetkým v štyroch hlavných oblastiach, tá druhá sa dotýka života armády naozaj bytostne. Je ňou regrutácia. V októbri 2004 sa v tomto smere začala široká mediálna prezentácia. Už vtedy totiž začal počet záujemcov o službu vo vojenskej uniforme klesať a bolo zrejmé, že ak v oslovovaní mladých ľudí nebudeme aktívni, postupne sa dostaneme do personálnych problémov. Možno opäť spomenúť desiatky pútavých „verbungov“ na stredných školách po celom Slovensku, ktoré zorganizovali kolegovia z rozhlasu, nie málo väčších podujatí organizovaných komunikačným odborom ministerstva v mestách, zriadenie bezplatnej infolinky, nákupy prezentačných predmetov (nehovoríme tu o spôsobe nákupu, ale aj takáto forma prezentácie je vo svete

bežná), no aj nie najvydarenejší televízny spot. Rozbehla sa aj práca regrutačných stredísk. Symbolické regrutačné stany sa stali celkom bežnou súčasťou väčších verejných podujatí v miestach svojho pôsobenia. Rezort obrany sa snažil stať súčasťou podujatí organizovaných pre mladých ľudí – spomenúť možno hudobné festivaly v Trenčíne alebo na Domaši. Iné podujatia začal organizovať sám. Literárnej súťaže s tematikou obrany sa dva roky po sebe zúčastnilo po vyše troch stoviek stredoškôľakov a vysokoškôľakov, čo je v tejto oblasti veľmi dobré číslo. Skvelý ohlas zaznamenal výcvikový kemp na Lešti pre stredoškôľakov, za ktorým stojí banskobystrické regrutačné stredisko.

Treba dodať, že nejde iba o regrutáciu ako takú. Pre ozbrojené sily je mimoriadne dôležité udržať kontakt s čo najširším počtom mladých ľudí, ale aj ostatných občanov. Najmä po zrušení povinnej vojenskej služby by totiž mohlo naozaj hroziť, že ozbrojené sily sa dostanú do istej formy spoločenskej izolácie, z čoho by postupne vyplývalo nepochopenie ich cieľov, spochybňovanie, podceňovanie a celkové odmietanie.

Tak či tak, treba si priznať, že v oblasti regrutácie sa rezortu obrany v posledných rokoch nedarilo tak, ako si predstavoval. Nie je to ale zďaleka iba následkom komunikácie. Podmienky, ktoré nastavil Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov najmä pre najnižšie hodnotné kategórie urobili z ozbrojených síl na trhu práce nezaujímavého zamestnávateľa. Regrutačné strediská sa usilujú komunikovať, no skutočné zlepšenie v tejto oblasti môže nastať až po novelizácii tohto zákona, ktorý presadzuje súčasné vedenie rezortu obrany.

Na dôvažok treba dodať ešte niečo. Čo ako ústretovo budeme komunikovať s tými, ktorých chceme do uniformy získať, nesmieme zabúdať na tých, s ktorými sme sa rozlúčili. Organizácie vojenských veteránov a ďalšie občianske združenia spolupracujúce s armádou alebo majúce potenciál na takúto spoluprácu sa v minulých rokoch stretávali s dosť citelným prehliadaním. Súčasné zintenzívňovanie spolupráce so združeniami bývalých vojakov začínajúc až po kluby vojenskej histórie končiac je jedným z predpokladov úspešnej komunikácie s rezortu s verejnosťou, na pozadí ktorej je možno cítiť aj úspech v regrutácii. Týka sa to ale napríklad aj komunikácie s primátormi posádkových miest (pozri strany 26-27) alebo aktuálneho zavedenia rozlúčok a vítaní účastníkov misí na ich námestiach za účasti najvyšších predstaviteľov rezortu.

VZDELÁVANIE

Ani jedna, už aj stredne veľká firma si nedovolí, aby jej predstavitelia neboli vyškolení v oblasti komunikácie s verejnosťou. Nepresvedčivý dojem pred kamerou či zaváhanie v rozhovore pre tlač môže ohroziť dlho budovanú dôveru, v pár sekundách doslova spláchnuť milióny investované do reklamy. Je preto len ťažko pochopiteľné, že v dobe informácií a komunikácie ozbrojené sily a vojenské školstvo v podstate úplne rezignovali na prípravu vojenských profesionálov

v oblasti komunikačných zručností. Tu budem trochu osobný. Na prelome tisícročia som v podstate náhodou navštívil na pár desiatok minút vo Vyškove práve prebiehajúci komunikačný kurz. Viedol ho kapitán Stanislav Balík, ktorý mal k dispozícii kameramana, psychologičku, technika a učil dôstojníkov vystupovať pred kamerou. Po oslovení českej strany a jej súhlase tím kapitána Balíka viackrát zavítal na Slovensko, kde Ľubica Pišútová z komunikačného odboru ministerstva pozvala na tieto týždenné kurzy postupne niekoľko desiatok našich dôstojníkov pre styk s verejnosťou. V Čechách však išli oveľa ďalej. „Balíkovci“ chodili so svojim tímom školiť od posádky k posádke, od útvaru k útvaru. Skvelý príklad.

Keď Národná akadémia vzdelávania koncipovala svoje kariérne kurzy, v predbežných študijných a výcvikových plánoch opäť nebola ani zmienka o vzdelávaní v oblasti komunikácie. Tí vojaci, ktorí absolvovali odborné kurzy a školy v zahraničí pritom vedia, že mediálne školenia boli ich neoddeliteľnou súčasťou. Našťastie – prvý veliteľ Centra kariérneho rozvoja plukovník Anton Balay a následne aj veliteľ Národnej akadémie obrany brigádny generál Mikuláš Regula po našich rokoch akceptovali, že školenia v oblasti mediálnej komunikácie budú súčasťami kurzov. Ich frekvenci sa v nich oboznamujú so základným legislatívnym rámcom v oblasti poskytovaní informácií začínajúc a s praktickými nácvikmi pred kamerou končiac. Prvé kroky, vrátane školení v rétorike, má v tomto smere za sebou aj Akadémia ozbrojených síl.

Aj to je však nateraz málo. Už sme napríklad pisali o tom, že v iných armádach absolvujú viacdňové mediálne kurzy aj vojaci odchádzajúci do misí, dôstojníkmi začínajúc a veliacimi poddôstojníkmi končiac. Uviedli sme aj protiklad, ako sa pred pár mesiacmi dostal pred tucet mikrofónov a kamier náš veliteľ v Afganistane major Tomáš Bobko, ktorý sa s vystúpením pre médiá stretol bez akejkoľvek prípravy prvý raz v živote. Vďaka svojej inteligencii a pohotovosti svoje vystúpenie zvládol, ale mohli by sme uviesť nemálo prípadov, kedy to v takýchto chvíľach dopadlo aj neslávne. Preto je potešiteľné, že v marci prišla na komunikačný odbor ministerstva žiadosť z veliteľstva pozemných síl o poskytnutie informácií v tejto oblasti pre kontingent odchádzajúci do Afganistanu. Bolo to vôbec prvý raz v histórii a žiadosť o prednášku bola limitovaná len jednou hodinou, ale i to je skvelé – je to začiatok ďalšej etapy.

KONCEPCIA

Koncepcia definujúca v našom rezorte pravidlá komunikácie, jej ciele, šírku záberu a jednotlivé kompetencie, bola v našom rezorte v tomto desaťročí pripravovaná už dvakrát. Ani raz neprešla. Tím vedený riaditeľom komunikačného odboru ministerstva obrany Tiborom Demmerom ju na pokyn ministra obrany Františka Kašického pripravuje opäť nanovo a bolo by dobré, keby sa ju podarilo prijať. Nateraz sa v tomto smere dá opierať o všeobecnejšie zákonné normy

(Ústava SR, Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov, Tlačový zákon, Autorský zákon, Zákon o ochrane utajovaných skutočnostiach atď.), ako aj o konkrétnejšie, hoci nie úplne presne vyšpecifikované ciele (programové vyhlásenie vlády).

Hovoriť o konkrétnostiach pri realizácii tohto zámeru by bolo predčasné. Viac ako jednotlivé odseky koncepcie (prípadne interných smerníc), bude dôležitejší jej celkový vnútorný náboj a s ňou spojené očakávania. V podstate sa bude treba rozhodnúť medzi dvoma hlavnými líniami. Tou prvou je výchova profesionálov k maximálnej možnej lojalite k rezortu obrany, pričom vychádzajúc z očakávanej lojality budú mať predovšetkým dôstojníci pri komunikácii s médiami zároveň relatívnu voľnosť. Samozrejme – do úrovne svojho služobného zaradenia a kompetencií. Tá druhá je cesta presného stanovenie komunikátorov a jednoznačne nalinkovaných postupov pri komunikovaní, vrátane predbežných schvaľovacích procesov. Prvý model je časovo oveľa náročnejší. Vychovať armádu tak, aby vernosť a lojalita boli v jej hodnotovom rebríčku na rozhodujúcom mieste a vnímané v podstate na roveň zákona nie je jednoduché. Patrí k tomu aj nevyhnutnosť školení, mediálnych nácvikov a podobne. Druhý model zase pri striktnom ponímaní vzťahu ruky, ochromuje iniciatívu a nie zriedka vyhrávajú tí, čo radšej vegetujú v kúte, ako by išli s kožou na trh.

Na porovnanie dva krátke príbehy o (ne)vnímaní a (ne)vyžadovaní lojality. Prvý mi rozprával náš vysoko-postavený dôstojník. Keď nastúpil do kresla prezidenta USA Bill Clinton, veliteľ školy, kde študoval, sa mal večer v klube vyjadriť v tom zmysle, že mu nie je celkom dobre z toho, ak bude jeho hlavným veliteľom človek, ktorý sa vyhol službe vo Vietname... Podľa tejto historky, ktorá bola samozrejme o niečo košatejšia, už ráno nevelil. Dostal šancu, aby požiadal o penzionovanie. Prístup príslušných veliteľov (zrejme aj toho, čo kauzu oznámil) bol taký, že kto nie je lojálny hlavnému veliteľovi pri barovom pulte, ako mu bude lojálny v poli... Druhý príklad je od nás. Myslím že to bolo v roku 2000, kedy náčelník jednej z bývalých Okresných vojenských správ verejne a dosť negustózne spochybnil v Pravde vedenie ministerstva obrany aj ozbrojených síl za to, že prezentovali zámer redukovať príhustú sieť OVS-iek. Čo sa stalo? Nič! Takýto verejný prejav nelojality, ktorý by si inde vedeli ťažko čo len predstaviť, prešiel mávnutím ruky.

Možno predpokladať, že nastavenie systému komunikácie v rámci komunikačnej stratégie rezortu bude na začiatok kombinované. Výchova profesionálov k tomu, aby vedeli komunikovať s médiami, aby vedeli aj na tomto, mimoriadne dôležitom poli odborne, dôstojne a lojálne reprezentovať rezort obrany, sa bude dopĺňať s relatívne presne stanovenými pravidlami hry. So strategickým cieľom zabezpečiť stabilne vysokú podporu a dôveryhodnosť Ministerstva obrany SR a našich ozbrojených síl v očiach slovenskej verejnosti aj zahraničných partnerov.

Pavol VÍTKO
Foto Mário PAŽICKÝ

Rozhovor s nepriateľom

Nový slovenský film **Rozhovor s nepriateľom** z obdobia 2. svetovej vojny mal premiéru 7. marca 2007. K jeho realizácii prispelo aj ministerstvo obrany.

Scenár filmu vznikol na námet z rovnomennej novely Leopolda Laholu, (Leopold Arje Friedmann, 1918 - 1968). Tento prozaik, dramatik, prekladateľ, filmový scenárista a režisér vydal v roku 1968 zbierku štrnástich noviel pod názvom Posledná vec, v ktorej bol uverejnený aj Rozhovor s nepriateľom.

PARTIZÁN A FAŠISTA

Dvojhodinový film ako svoj režijný debut nakrútil Patrik Laňčarič. Premiéru na poste producenta mal aj Marek Veselický z produkčnej spoločnosti Farbyka. Scenár je dielom Petra Pavlaca. Na plátne sa objavili Boris Farkaš, Alexander Bárta, Monika Hilmerová, Marián Labuda ml., Marko Igonda a v úlohe rozprávača sme počuli po dlhej hereckej odmlke Štefana Kvietika.

Dej filmu sa odohráva v priebehu jediného dňa. Nemecký vojak zajme partizána a má ho popraviť. Tento moment ale odďaľuje rozhovormi so svojim zajatcom. Hovorí o vojne, nenávisti, priateľstve. Partizán vníma pokračovanie rozhovorov predovšetkým ako predĺžovanie utrpenia pred svojou smrťou. Napokon prežije a do zajatia sa dostane Nemec. Partizán je však podozrivý z kolaborácie, pretože jeho veliteľ nechce uveriť, že mu fašista daroval život.

Film sa nakrúcal v krásnych zimných exteriéroch v Terchovej, Štefanovej, Vrátnej doline a v Jánošíkových dierach. Ako predely, ktoré mali symbolizovať po-

kračujúce utrpenie vojen spôsobené aj nedostatkom komunikácie, boli využité autentické zábery či fotografie poskytnuté Komunikačným odborom MO SR. Zobrazovali situáciu v Bosne, Iraku a Afganistane. Ministerstvo obrany poskytlo štábu aj finančnú výpomoc, pričom v tomto zámere bola zrejme kontinuita predchádzajúceho aj súčasného šéfa komunikačného odboru ministerstva. Rezort tak prispel k budovaniu historického povedomia vo vojenskej oblasti. Možno povedať, že podobnými grantovými príspevkami disponujú rezorty obrany aj v iných menších krajinách, kde filmy s vojensko-historickou či národnooslobodzovacou tematikou môžu byť len ťažko ziskové. Na dôvažok možno dodať, že dobové zbrane zapožičal štábu zberateľ militarií Jozef Hostinský zo Starého Tekova. Po vlašskej úspešnej historickej rekonštrukcii bojov o Hron, ktoré J. Hostinský organizoval spolu s MO SR, sa spoločne podujatie, symbolizujúce boj o našu slobodu, uskutoční v ešte väčších rozmeroch tento rok v Starom Tekove v sobotu 28. júla.

PRVÉ OHLASY

Premiéra slovenského filmu býva v poslednom čase, bohužiaľ, naozaj zriedkavou udalosťou. V bratislavskom Auparku sa na uvedení Rozhovoru s nepriateľom stretlo v slávnostnom očakávaní niekoľko stoviek hostí. A aké boli ich prvé dojmy?

Anton Hykisch, spisovateľ a bývalý veľvyslanec SR v Kanade: „Keď vypuklo Povstanie mal som 12 rokov. Hoci som nebol jeho priamy účastník, situáciu som veľmi prežíval. Som veľmi rád, že opäť vznikol nový film

s tematikou SNP. Viem, že mal byť skôr filozofickou a myšlienkovou platformou plnou alegórií, ako dielom s realistickejšie podaným dynamickým dejom. Niektoré dialógy sa mi zdali príliš vykonštruované a nepravdepodobné. No i tak patrí mladým tvorcom za ich dielo úcta a kameramanovi špeciálne poďakovanie za jeho krásne obrazy slovenskej prírody.

Erika Beršelová, medzinárodné oddelenie Odborového zväzu potravinárov SR: „Len nedávno som doštudovala politológiu, takže film bol pre mňa zaujímavý aj z tohto hľadiska. Páčila sa mi hlavná myšlienka, že kým sa ľudia rozprávajú, kým existuje dialóg, dá sa predísť smrti, aj vojne.

Oľga Kmeťová – Stajková, dramaturgička a scenáristka: „Nakoľko film pripravovali predovšetkým mladí ľudia, očakávala som, že aj svojimi výpoveďami bude trochu mladší a sviežejší. No aj tak som s ním spokojná, hoci si viem predstaviť, že by bol asi o tretinu zostrihaný. V každom prípade je skvelé, že opäť vznikol slovenský film, že sa títo mladí ľudia dokázali vrátiť z ich pohľadu o dve generácie späť do našej histórie. Oceňujem najmä obrazovú prácu s detailmi a ich dynamickú kombináciu s celkovými zábermi, čo pekne dotvára psychológiu postáv.

Patrik Laňčarič, režisér: Chceli sme urobiť film o minulosti s presahom do súčasného sveta. Film o zlej energii vojen a nenávisti, ku ktorej je ako kontrapozícia postavený rozhovor a úsilie o pochopenie sa aj v situácii nepriateľstva a nevráždivosti. Hľadali sme námet, kde by bol dej z minulosti akoby zástupným poľom súčasných konfliktov. Novela Leopolda Laholu sa nám javila byť na naplnenie tohto cieľa ideálna. Teší ma, že prepojenie historického oblúka nám pomohli dotvoriť zábery zo súčasných vojnových konfliktov, na ktorých urovaní sa podieľajú aj slovenskí vojaci.

Marek Veselický, producent: Na vytvorenie filmu sme potrebovali veľa odhodlania a doslova entuziazmu. Hotový bol v priebehu jedného roka, čomu producenti trebárs na filmovom festivale v Berlíne len ťažko verili, pretože odhadovali trojnásobok. Preto sa chcem veľmi poďakovať ministerstvu obrany a ďalším, ktorí nám boli nápomocní.

František Kašícký, minister obrany: Bohužiaľ, videl som len posledných pätnásť minút filmu, no i tak môžem povedať ako ma veľmi teší, že vzniklo dielo, ktoré si pripomína Slovenské národné povstanie a zároveň nachádza prepojenia so súčasnou činnosťou našich vojakov. Krutým paradoxom je, že neskoro som prišiel preto, lebo som v Novákoch riešil situáciu po tragickom nešťastí v tamojšom Vojenskom opravárskom podniku, pričom Leopold Lahola, podľa ktorého povedky film vznikol, bol pred aktívnym zapojením sa do SNP internovaný práve v nováckom pracovnom tábore...”

Pavol VITKO
Foto **Mário PAŽICKÝ**

Zanedbávaný sval

V rámci služobnej telovýchovy je posilňovanie po futbale najrozšírenejšou aktivitou. Význam cvičenia so záťažou je všeobecne známy a okrem získanej sily je pre väčšinu mužov nezanedbateľný, ak nie dokonca dôležitejší aj efekt tvarovania tela.

Veľkou odmenou sú pre cvičencov okrem vlastného uspokojenia aj priaznivé reakcie okolia pri pohľade na súmernú svalnatú postavu prekvipujúcu zdravím. Existuje však sval, na ktorý väčšina priaznivcov „bodybuldingu“ vrátane profesionálnych vojakov zabúda. Okrem iného aj preto, že nie je viditeľný. Tým zanedbávaným svalom je srdce.

Prečo je potrebné „posilňovať“ srdce ?

Srdce – najvyťaženejší orgán ľudského tela pracuje nepretržite. V stave pokoja sa zmrští priemerne 70 krát za minútu a jeden sťah vytlačí približne 0,07 litra krvi do obehu. Predstavuje to 4200 tepov, resp. 300 litrov krvi za hodinu. Za deň je to teda 100 000 sťahov a 7000 litrov prečerpanej krvi čo už predstavuje menšiu cisternu.

Srdcový sval má schopnosť prispôbiť sa zvýšenému funkčnému zaťaženiu. Znamená to, že sa fyziologicky zväčší a zvýši sa jeho výkon. Srdce trénovaného vytrvalca môže mať v porovnaní so srdcom netrénovaného úradníka dvojnásobný objem. Z priemerného objemu 600 až 800 ml sa môže zväčšiť na 900 až 1300 ml. Vyžaduje si to však roky systematického vytrvalostného tréningu.

Prečo je dôležité merať tepovú frekvenciu ?

Lebo efektívnosť zaťažovania je podmienená tromi zložkami: intenzitou, objemom a frekvenciou tréningov. Zatiaľ čo dĺžku a frekvenciu zaťaženia je možné regulovať pomocou stopiek a kalendára, kontrola intenzity tréningu je problematická. Meranie rýchlosti behu, jazdy na bicykli, tempa cvičení, počet opakovaní či iných kvantitatívnych ukazovateľov je zavádzajúci, lebo zachytáva len vonkajšiu stránku prejavu pohybu, nie však objektívnu reakciu organizmu v danom časovom okamihu. Pritom práve intenzita je rozhodujúcim faktorom, ktorý vytvára konečný efekt nášho tréningu. Prostredníctvom kontroly srdcového tepu môžeme kontrolovať veľkosť zaťaženia organizmu. A nielen to. Na základe pokojovej srdcovej frekvencie, rýchlosti návratu do pokojovej frekvencie po predchádzajúcom zaťažení, či úrovne frekvencie u rôznych osôb pri konštantnom zaťažení môžeme pomerne jednoducho a spoľahlivo určiť tréningovosť srdca.

Ako merať tepovú frekvenciu ?

Máme na výber medzi ručným meraním a elektro-nickým. Ručné meranie je lacnejšie, nie je však také presné a nemožno ho robiť počas pohybu. Robíme ho buď na vretennej tepne na zápästí, na ktorú prikladáme štyri prsty druhej ruky, alebo na krku, prípadne priložením celej dlane na ľavú polovicu hrudníka k oblasti srdca.

Tepy potom rátame po dobu 15 sekúnd a výsledok vynásobíme štyrmi. Presnejšou a pohodlnejšou metódou je použitie snímača tepovej frekvencie tzv. sporttestra, ktorý je bežne dostupný v športových obchodoch už za pár korún. Ten meria tepovú frekvenciu na princípe snímania elektrických impulzov pomocou elektród v páse, ktorý sa umiestňuje na hrudník. Impulzy sa bezdrôtovo prenášajú do „hodínok“ na zápästí, ktoré aktuálnu tepovú frekvenciu zobrazujú. Bežnou funkciou je aj možnosť nastavenia žiadúcej zóny a akustické upozornenie prístroja, keď sa dostaneme mimo nastavený rozsah.

Pokojná tepová frekvencia (KTF)

Najlepšie je ju merať ráno po prebudení. Ako sme už spomínali netrénovaný človek ju má v rozmedzí 70 – 80 tepov za minútu. Vytrvalostným tréningom sa jej hodnota znižuje až na 40-50 tepov za minútu a v praxi sú známe prípady i pod 30 tepov. Vyskytujú sa u cyklistov a vytrvalostných bežcov. Podľa odborníkov odráža KTF aj mieru regenerácie tela po tréningu. Ak sa zvýši o 10% oproti normálu, môže to znamenať nedostatočné zotavenie po tréningu z predošlého dňa, alebo začínajúcu chorobu, prípadne stres.

Maximálna tepová frekvencia (TF max.)

Jej hodnota zodpovedá maximálnej intenzite, ktorú je organizmus jedinca schopný dosiahnuť a krátkodobu i udržať. Pohybuje sa v rozmedzí 190 – 210 tepov za minútu. Jej veľkosť závisí od veku, typológie jedinca, od tréningovosti a od celkového zdravotného stavu. S vekom sa postupne znižuje. Priame zistenie sa vykonáva pomocou testu „maximálneho zaťaženia“. Test môžu robiť len zdraví jedinci, musia byť oddýchnutí a nikdy nesmú test robiť sami. Po krátkom rozkľusaní a rozcvičke jednotliviec stupňuje beh až do maxima (5-10 minút). Alternatívne sa môže použiť stacionárny bicykel. V priebehu zaťaženia stúpa tepová frekvencia až po určitú úroveň a ďalej len stagnuje. Najvyššia dosiahnutá hodnota je maximálnou tepovou frekvenciou (TF max.).

Vzhľadom na to, že táto priama skúška môže byť do určitej miery u začiatočníkov a starších ľudí nebezpečná, využíva sa na jej orientačné zistenie vzorec:

muži TF max. = 220 - vek

ženy TF max. = 226 - vek

Ako intenzívne trénovať ?

Z hľadiska zamerania na cieľ tréningu stanovujeme tréningovú zónu tepovej frekvencie. Táto zóna sa určuje ako % z maximálnej tepovej frekvencie.

Nízka intenzita – 50-60% TF max.

Pohybové aktivity zamerané na udržiavanie telesnej pohody a predchádzanie stresom.

Nízka až stredná intenzita – 60-70% TF max.

Aktivity doporučované za účelom regulácie telesnej hmotnosti. Táto intenzita umožňuje tiež rozvoj celkovej kondície a vytvára základ všeobecnej vytrvalosti.

Stredná intenzita – 70-85% TF max.

Efektívne zvyšovanie kondície srdcovo-cievneho systému a predovšetkým aeróbnej výkonnosti.

Vysoká intenzita – 85-100% TF max.

Tréning so zameraním na dosiahnutie maximálnej výkonnosti.

Ako dlho trénovať ?

Aby sme dosiahli priaznivé účinky cvičenie by malo trvať najmenej 15 – 20 minút. Optimálna dĺžka tréningu je však v rozmedzí 40 až 60 minút.

Ako často trénovať ?

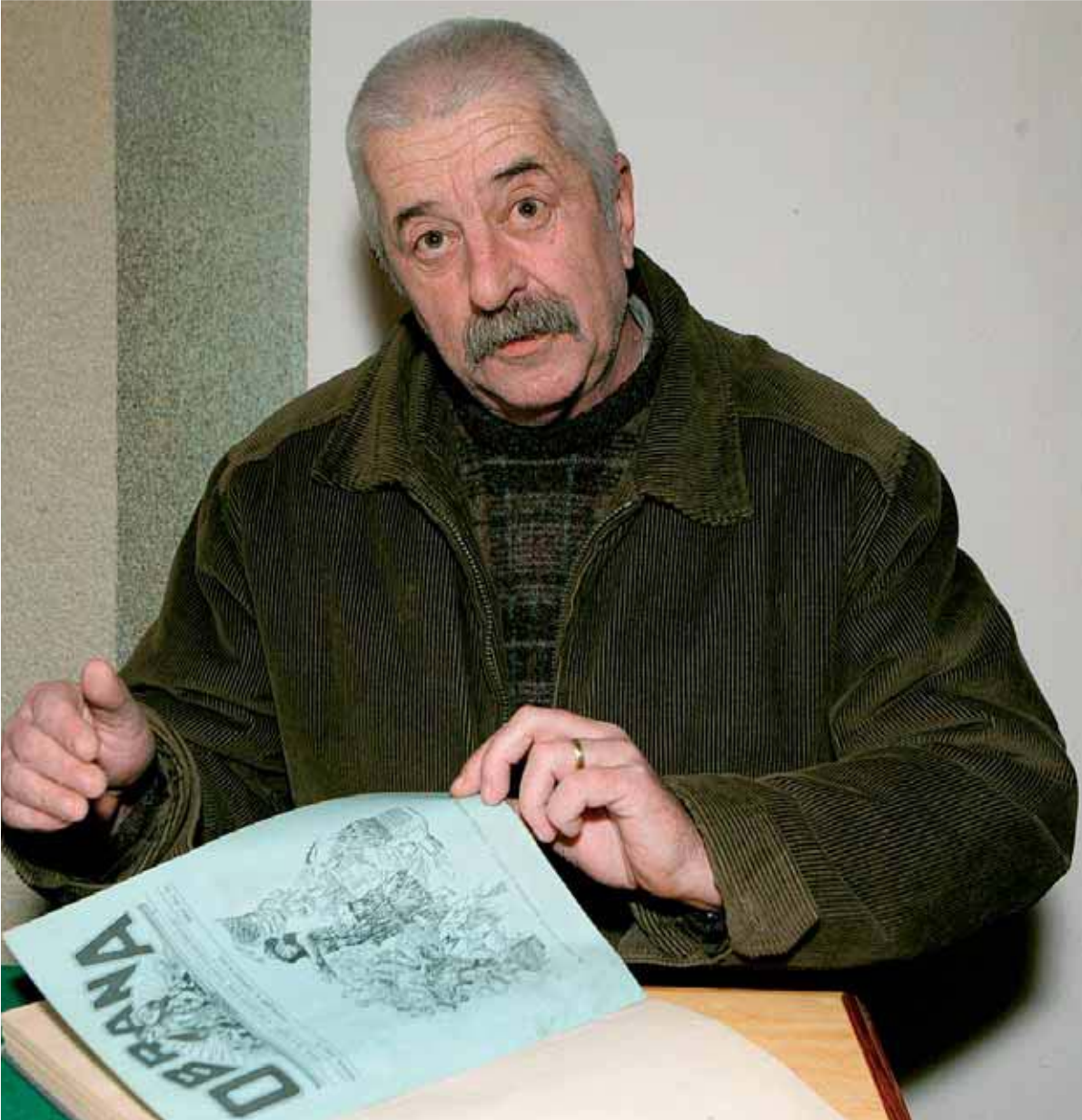
S ohľadom na vyťaženie maxima pozitívnych účinkov pohybu a s ohľadom na zabezpečenie dostatočnej regenerácie a zabráneniu pretrénovania sa ukazuje ideálne trénovať 3 až 4 krát týždenne.

Najprirodzenejšou aktivitou na tréning srdca je rýchla chôdza a beh. V letnom období je obľúbená cyklistika a korčuľovanie na kolieskových korčuľoch, plávanie a v zime môžeme behať na lyžiach. V posledných rokoch si veľkú popularitu získava šliapanie na stacionárnom bicykli tzv. spinning. Dostatočné zaťaženie je možné dosiahnuť aj aerobikom, boxom, bedmintonom, alebo obyčajným preskakovaním švihadla.

npor. Miroslav ŠTUBŇA

telovýchovný pracovník
Letecká základňa Prešov

NA POMOC RODNÉMU KRAJU

Pomáhal udržiavať národný život a v rokoch prvej svetovej vojny podnecoval Slovákov za morom, aby vstupovali do česko-slovenských jednotiek (légii) a bojovali tak za slobodu svojej rodnej vlasti a vznik štátu Slovákov a Čechov. Po vstupe USA do prvej svetovej vojny podporoval účasť Slovákov, ktorí mali americké občianstvo vo vojenských jednotkách čo odchádzali bojovať do Európy po boku Francúzska, Veľkej Británie a Talianska.

Mnoho slovenských chlapcov mužov sa aj vďaka plamenným výzvam americkej Obrany dobrovoľne prihlásilo do armády a odišlo na fronty prvej svetovej vojny. Hlavne do Francúzska a Belgicka. Spoločne s krajanými organizáciami a spolkami v USA a Kanade organizovala finančné zbierky na pomoc vznikajúcim česko-slovenským légiam i na pomoc pri zrode nového štátu. Podnecovala Slovákov, aby si kupovali body vojnových pôžičiek, nazvaných Pôžičky slobody pre potreby americkej armády bojujúcej na starom kontinente.

Na stránkach časopisu Obrana boli publikované mnohé úvahy

Naše americké korene

Bolo práve rozhranie zimy a jari roku 1994, keď sa v redakcii nášho vojenského časopisu Obrana (vtedy sme sídlili na 20. poschodí v „kukurici“) objavil pán stredného veku so zviazaným ročníkom časopisu pod pazuchou. Na jeho väzbe bolo napísané Obrana 1918. Pre nás to bolo dosť prekvapujúce. Veď časopis s takýmto názvom sme začali vydávať len pred niečo viac ako rokom, po rozdelení ČSFR a jeho federálnej armády...

Naše prekvapenie bolo ešte väčšie, keď sme nahliadli do dosiek zviazaného časopisu a zistili, že ho vydávali americkí Slováci. Založili ho v roku 1914 v americkom Clevelande, kde podnes žije početná slovenská kolónia. Vychádzal raz za dva týždne. Na svojich dvadsiatich stranách oboznamoval našich krajanov za morom s dianím vo svete a najmä informoval o 1. svetovej vojne.

o budúcom spoločnom štáte Slovákov a Čechov. Nechýbali medzi nimi ani názory hlavných predstaviteľov budúceho Česko-slovenského štátu Tomáša Gariqua Masaryka a Milana Rastislava Štefánika. Jeho súčasťou boli aj vtipné príbehy, ilustrácie, správy zo života našich krajanov a samozrejme, keďže časopis vychádzal za veľkou mlákou aj reklamy. Inzerovali prednostne firmy a služby slovenských, popri prípade slovanských živnostníkov, lekárov a podnikateľov. Ale aj napríklad aj finančných ústavov, ako bola Bosáková slovenská štátna banka.

NADVIAZANIE NA TRADÍCIU

Aby sme nadviazali na túto nečakanú tradíciu (keď sme začiatkom roka 1993 premýšľali o názve slovenského vojenského časopisu vôbec nás nenapadlo, že nejaký časopis s takým názvom a ešte v USA už vychádzal), prevzali sme upravenú hlavičku americkej Obrany

ROČNÍK (VOL.) V.

CLEVELAND, O., JANUARY 12, 1918.

ČÍSLO (No.) 101.

a v záhlaví sa písalo: Založené v Clevelande (USA) v r. 1914 – obnovené v r. 1993 v Bratislave. Prvá takto upravená Obrana vyšla 17. marca 1994. O tom, na aké periodikum nadväzujeme a k akému odkazu sa tým hlásime máme dodnes zmienku v tiráži na tretej strane. Aj keď od historickej hlavičky sme po rokoch upustili a vsadili na modernejšiu úpravu titulnej strany.

Tým pánom, ktorý k nám priniesol zviazanú americkú Obranu je inžinier Jozef Nosál z Pezinka. A ako sa k nej dostal? Jeho otec, penzionovaný učiteľ viedol kroniku mesta Pezinok. Bol známym zberateľom starých kníh. Ľudia to o ňom vedeli a tak prinášali staré knihy a časopisy, ktoré im doma zavadzali, či ich našli pri rekonštrukcii domov a bytov, alebo pri sťahovaní. Tak sa k nemu niekedy pred 40 rokmi dostala i zviazaná americká Obrana.

AKO SA OBRANA DOSTALA DO OBRANY

„Otec si v nej často listoval, lebo mu pripomínala detstvo. Veď sa narodil päť rokov pred vypuknutím prvej svetovej vojny. Po jeho smrti v roku 1987 som celú zbierku zdedil. Dlhé roky som pracoval na ministerstve výstavby. Podieľal som sa na zabezpečovaní výstavby mobilizačnej infraštruktúry na Slovensku. Po vzniku samostatnej republiky začala k nám, na odbor obrany chodiť aj slovenská Obrana. Vtedy to bol ešte čierno-bielý týždenník na novinovom papieri. Pri jej čítaní som si spomenul, že aj ja mám vlastne doma Obranu, ibaže americkú. Tak som si ju zobral pod pazuchu a vybral som sa do redakcie,“ spomína kapitán vo výslužbe 61-ročný Ing. Jozef Nosál.

Absolvent stavebnej fakulty vojenčil v Náměšti nad Oslavou. Podieľal sa na výstavbe zodolnených leteckých úkrytov na tamjšom letisku. Za mladých čias zakladal

spoločne s bratom, ktorý potom pracoval v redakcii zábavy Slovenského rozhlasu a Milanom Mlsnom časopis v Pezinku. Dodnes sa zaujíma a zbiera humorné príbehy zo života vinohradníkov a vôbec ľudí v malokarpatskom kraji. Pri častých pochôdzkach po meste a okolí ho možno stretnúť s psíkom Alfinou. S trochou, jemu vlastnej humornej nadsádzky o ňom hovorí, že je to pes obranár. Aj preto, lebo sa celý deň opiera o - bránu.

Jozef ŽIAK

foto Peter DOVINA,

reprofoto Alena MADAJOVÁ

ČESI A SLOVÁCI.

V okamžiku, keď Spojené Štáty Severo-americké vstupujú celou svojou silou do boja za práva veľkých a malých národov, Česko-slovenská Národná Rada vyslala nás k Vám Čechom a Slovákom americkým, aby sme menom Československého vojska vyzvali Vás všetkých k boju za osvobodenie našej drahej vlasti.

Na pôde Francúzska, ktoré vždy bojovalo za ideály všeludské, shromažďujú sa dnes sily všetkých kultúrnych mocností, aby zlomily nášho odvážneho vraha a konec spravily vláde hrubej moci a násilia. Tam vo Francúzsku sústredňuje sa aj naše samostatné, demokratické vojsko zo všetkých čiasok sveta, aby bojovalo za voľnosť a slobodu.

Naše vojsko je nositeľom ideí slávnych našich dávnych vojov, je posilou a nádejou nášho ľudu v porobených jeho vlastiach, je konečne pevným základom a oporou každej politickej práce, ktorú podnikajú naši vodcovia za hranicami. Len obetavosťou mnohých československých dobrovoľníkov mohlo dôjsť

k slavnostnému prehláseniu francúzskej vlády o samostatnosť nášho vojska a k významným prejavom spojeneckých vlád, ktoré uznali v poslednej dobe práva národa československého a Národnú Radu Československých zemí za našu dočasnú vládu.

Silné národné vojsko je kľúčom k našej slobode!

Vstupujte do našich radov!

Dokážme činom, že ani doba, ani cudzina nevyrvá z Vašich srdce vznešené city lásky k vlasti, pre ktorú ste odhodlaní v rozhodnom tomto okamžiku k obetiam najväčším.

Nesmie byť medzi Vami ani jeden, ktorý by nám nepomohol doniesť víťaznú zástavu do slobodného československého štátu

New York dňa 13. júna 1918.

Československá missia vo Spoj. Štátoch:

Antonín Holý, poručík 1. triedy.

Jozef Horvát, poručík 2. triedy.

Miloslav Niederle, poručík 2. triedy.

Oldřich Španiel, poručík 2. triedy.

z Whiting, Ind., člen 111. Sboru Katolíckych Sôkolov a Kat. Lesníkov, obetoval život svoj v Oddieli Strojníckom Armády Spojených Štátov v boji proti Hunom za oslobodenie všetkých národov.

Nebohý pochodil z Liptova. Vo Whitingu pre jeho milú povahu bol veľmi obľúbený. Nech ho oslávi Boh a obeť, ktorú priniesol na oltár svojej vlasti a národa, nech mu odplatí večným životom.

Krok Boha k človeku

Januárové číslo Obrany uverejnilo môj článok o prezentácii publikácie Mozaika pravdy. Pár rokov dozadu som v jednom zo svojich článkov v Obrane kritizoval aj v súčasnosti stále módny zvyk - krstiť hudobné CD, knihy, či zvieratá. A ako na potvoru, priamo v mojom článku, dokonca o knihe vojenského biskupa a ešte aj v súvislosti s apoštolským nunciom zapracoval novinársky škriatok, a z požehnaní biskupovej knihy a prezentácie sa stal jej krst. S mojim podpisom. No kombinácia neuveriteľná.

Je krátko po Veľkonočných sviatkoch. V tomto období katechúmeni (pozn. dospeli, čo sa pripravujú na krst) prijímajú prvú zo sviatostí kresťanskej iniciácie. Čítal som, že krst je krokom Boha k človeku, ktorým mu prichádza v ústrety svojou milosťou. Kristus sviatosť krstu ustanovil slovami apoštolom: „Chodte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého (Mt 28, 19). Zveril tak krst Cirkvi ako hlavný prameň Božej lásky. Je prvou a najpotrebnejšou sviatosťou. Bez nej ľudia nemôžu mať podiel na Kristovom vykúpení a večnom živote.

Nevyhnutnosť krstu potvrdzujú aj slová: „Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva“ (Jn 3,5). Okrem sviatostného krstu vodou poznáme aj náhradný krst - krst túžby (ním sú pokrstení tí, ktorí túžia po Bohu a nemali možnosť poznať Cirkev a jej sviatosť) a krst krvi (mučeníctvo nepokrsteného človeka pre vieru v Krista). Krstom človek prechádza do nového života so vzkrieseným Kristom, zapája sa do jeho veľkonočného tajomstva, stáva sa „novým stvorením“. Kristus v krste človeku daruje ovocie vykúpenia, obmýva ho z dedičného hriechu a odpúšťa mu večný trest. Hlavne však - daruje Boží život. Krstom sa človek stáva poznačený nezmazateľným znakom v duši. V krste nebeský Otec prijíma ľudí za svojich synov a dcéry. Človek sa krstom včleňuje do tajomného Kristovho tela a stáva sa členom Cirkvi. Prijatím krstu získava človek mnohé výhody. Môže prijímať ostatné sviatosti, využívať služby Cirkvi, má dedičné právo na nebo. Preberá však na seba aj záväzky a povinnosti, ako povinnosť odmietať hriech a žiť v Božej láske, záväzok milovať bratov, sestry a ochotne im slúžiť, úlohu oslavovať Boha a verejne ho uctievať, povinnosť nasledovať Krista a vo všetkom ho napodobňovať. Krstný sľub a „áno“ človeka dané Kristovi znamená, že sa zrieka hriechu a volí si život podľa viery v Krista.

V Cirkvi je od najstarších čias zvykom krstiť malé deti. Každé dieťa môže byť pokrstené, ak má zaručenú kresťanskú výchovu vierou svojich rodičov, ako aj krstných rodičov. Nemožno sa preto diviť kňazovi, ktorý odmieta pokrstiť dieťa rodičom, ktorí vieru nepraktizujú, či vôbec neveria v Boha. Pri krste totiž Boh vstupuje do života človeka a človek vstupuje do života s Bohom. Je to veľmi vážny akt v živote, ktorým sa človek zjednocuje s Kristom a začína sa nazývať kresťanom... Ja viem, že to čo som tu popísal veľmi nejde dokopy s tým dnes tak moderným krstom hudobných CD, kníh, alebo zvieracích miláčikov... Alebo, že by predsa?

Mjr. ThDr. Tíbor UJLACKÝ, PhD.

Kancelár a hovorca Ordinariátu OS a OZ SR

Nové pastoračné ústredie

Slávnostné služby Božie vo Veľkom evanjelickom kostole v Bratislave 10. marca 2007 symbolicky začali činnosť novej cirkevnej inštitúcie - Ústredia ekumenickej pastoračnej služby v Ozbroyených silách Slovenskej republiky a ozbrojených zboroch SR.

Ústredie vzniklo ako vrcholový orgán druhej štruktúry duchovnej služby v ozbrojených silách (OS) a ozbrojených zboroch (OZ). Základná Zmluva medzi Slovenskou republikou a jedenástimi cirkvami bola podkladom na uzatvorenie ich čiastkovej „Dohody medzi SR a registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami o výkone pastoračnej služby ich veriacim v OS a OZ SR“. Na čele Ústredia je generálny duchovný plukovník Th. Mgr. Tomáš Semko.

Činnosti Ústredia a Ordinariátu prebiehajú paralelne. Ústredie zastrešuje celkovo jedenásť cirkví, Ordinariát dve. „Hlavnou úlohou oboch týchto štruktúr je poskytovanie duchovných služieb pre profesionálov či už v ozbrojených silách alebo v ozbrojených zboroch,“ objasnil plukovník Semko. „Pri príprave legislatívnych podkladov nevyhnutných pre vznik Ústredia sme sa stretávali s ústretovosťou, ale aj s prietahmi. Najdlhšie trvalo získať súhlasné stanoviská a podpisy k jednotlivým krokom, ale s Božou pomocou sa všetko podarilo. Doriešif ešte musíme niektoré otázky týkajúce sa vzťahu k cirkvám, čo je v súčasnosti na dobrej ceste,“ dodal generálny duchovný.

V čase prípravy Ústredia pôsobil na Slovensku spolu štrnásť štátom registrovaných cirkví. Dve z nich už mali svoje miesto v Ordinariáte, zo zvyšných jedna záujem o duchovnú službu v OS a OZ SR neprejavila, no ostatných

jedenásť cirkví túto možnosť podieľať sa na ekumenickej pastoračnej službe privítalo.

Prínos Ústredia pre nich a pre jednotlivé rezorty spočíva predovšetkým v koordinácii činností, metodickej pomoci a podpory, sprostredkovaní kontaktov a podobne. „Naším prvotným zámerom bolo vytvorenie čisto evanjelickej duchovnej služby. Neskôr však Evanjelická a.v. cirkev zmenila svoje rozhodnutie a prijala žiadosť ďalších cirkví o spoločné pôsobenie v OS a OZ SR. Dnes už máme ekumenickú pastoračnú službu, spoločné vedenie v oblasti pôsobenia pre tieto cirkvi a jednotné postupy. Samozrejme rešpektujeme všetky cirkevné odlišnosti, ktoré sa prejavujú najmä v cirkevných úkonoch,“ doplnil generálny duchovný plk. Semko. Medzi hlavné úlohy Ústredia v súčasnosti patrí predovšetkým získavanie nových spolupracovníkov pre rezort ozbrojených síl a aj pre ostatné ozbrojené zbory. Nových duchovných čaká príprava a doškolenie nielen ich profesionality v uniforme, ale aj v duchovnej odbornosti. Absolvujú postupne kurzy týkajúce sa komunikácie, psychologického prístupu k ľuďom a rôzne teologické kurzy. V oblasti ďalšieho vzdelávania duchovných plánuje Ústredie úzko spolupracovať s cirkvami v civilnej sfére.

Súčasťou slávnostného začatia činnosti Ústredia ekumenickej pastoračnej služby v Ozbroyených silách Slovenskej republiky a ozbrojených zboroch SR bolo v ten deň aj posvätenie kaplnky, ktorú bude Ústredie na Partizánskej ulici používať.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

5 x odpovedz

- 1) Budhizmus je založený na Budhovi učení zvanom Dharmah. Vznikol:
 - a) v severnej Indii okolo roku 500 pred n. l.
 - b) v južnom Mongolsku roku 150 nášho letopočtu
 - c) v Číne okolo roku 300 pred n. l.
- 2) Jeden z najvýznamnejších umelcov konca 19. storočia bol holandský maliar Vincent van Gogh. Žil v rokoch:
 - a) 1805 - 1888
 - b) 1853 - 1890
 - c) 1862 - 1907
- 3) Slovenská republika má rozlohu:
 - a) 38 129 m²
 - b) 49 035 m²
 - c) 55 728 m²
- 4) V preklade znamená anglické spojenie „capture enemy“:
 - a) kapitulácia
 - b) nepriateľské územie
 - c) zajať nepriateľa
- 5) Konferencia pracovnej skupiny pre spoločné vzdelávanie a výcvik Nato Training Group zasadala na Slovensku druhý marcový týždeň. V SR sa toto stretnutie konalo:
 - a) po prvý krát
 - b) po druhý krát
 - c) po tretí krát

Správne odpovede: 1a, 2b, 3b, 4c, 5a.

Krvavý diamant

Pre našich veteránov z misí je iste zaujímavé pozrieť si filmy s vojenskou tematikou z oblastí, kde pôsobili. A to nielen dokumenty, ale aj hrané snímky. Možno ste aj vy už boli na Krvavý diamant, ktorý hovorí o Sierra Leone.

Táto krajina by mohla byť rajom na zemi. Kvôli dlhodobej vojne znepriatelených klanov (1991 – 1999), na pozadí ktorých bolo aj úsilie o získanie kontroly nad diamantovými ložiskami, sa stala najchudobnejším štátom sveta. Nuž – a čo teda hovorí na filmové spracovanie konfliktu Miroslav Šoter? V pozícii vojenského pozorovateľa slúžil vo viacerých afrických krajinách. Ako podplukovník OS SR bol aj pozorovateľom v misii UNAMSIL v Sierra Leone. Dnes už ako vojenský veterán pracujúci pre OSN v ukrajinskom Kyjeve hovorí: „Celý film bol nakrútený v Afrike, a všade inde, len nie v Sierra Leone. Realita sa však snažili urobiť dosť verne, až na niektoré obrazovo

vďačné motívy. Napríklad slony, ktoré v tejto krajine nežijú. Keď jeden americký filmový štáb točil horor na Slovensku, tak v rámci vymysleného deja prezentovali násilie, ktoré tu nikdy neexistovalo. No keď iný štáb mohol ukázať skutočné násilné sadistické šialenstvo v Sierra Leone, tak ako keby bol hanblivý. No keby na plátne naozaj realisticky prezentovali odtienenie končatín, hromadné znásilňovanie, upaľovanie zaživa či zabíjanie tehotných žien len kvôli stávke, tak by ten film musel byť neprístupný aspoň do 30 rokov. Krvavý diamant sa tak trochu stal akoby dobrodružným cestopisom. No aj tak je dobre, že poukázal na šialenú vojnu, ktorú sa podarilo postupne zastaviť až po roku 1999 po príchode takmer 20-tisícových medzinárodných vojenských síl.

Slovenskí pozorovatelia pôsobili v UNAMSIL až do jej stiahnutia v roku 2005. Najmä tí prví boli ešte osobne svedkami dozrievajúceho krutého násillia a extrémnej chudoby. Prehradenie cesty motúzikom a predvedenie domorodého tanca pre zahraničných vojakov (na fotografii) bolo jednou z foriem, ako sa deti snažili prísť k „zopár drobným“.

Text a foto **Pavol VITKO**

ZASMEJME SA ...

- Jano, tak prídeš mi na svadbu za svedka?
- Samozrejme. Nikdy neopúšťam priateľa v najhoršej chvíli.

...

- Moja prvá hádka s manželkou bola neobyčajne sladká...
- Hádky sladké? Netáraj!
- Skutočne. Hodila po mne svadobnú tortu.

...

- Mladoženáč, ako sa cítiš v manželstve?
- Zle. Fajčiť nesmiem, do krčmy nesmiem, za ženami sa obzrieť nesmiem...
- Takže ľutuješ, že si sa oženil!
- Nie. Ani to nesmiem.

...

- Ten Jano je ale chrapúň!
- Prečo si to myslíš?
- Predstav si, povedal žene, že je sterilizovaný, až keď otehotnela...

...

- Bola som na dovolenke, - chváli sa pani Katka, - a prežila som tam niekoľko vzrušujúcich nocí...
- Vážne? A starý ti zostal doma?

...

- Jano, prečo si myslíš, že deň oslobodenia je dvadsiateho mája?
- Pretože vtedy som sa rozviedol

...

Aj láska ku zbraniam podlieha zákonu

Každá držba strelnej zbrane podlieha povoleniaciemu konaniu a každý majiteľ zbrane, ktorá je strelby schopná musí byť držiteľom príslušného povolenia. Týka sa to aj vojakov profesionálnej služby, hoci na druhej strane v rámci svojho povolania prichádzajú do styku so strelnými zbraňami pri rôznych zamestnaniach v rámci výcviku, alebo pri plnení služobných úloh. Na túto povinnosť pozabudol kpt. Ing. Roman D., príslušník VÚ 4613 Bratislava, ktorý v presne nezistenom období v priebehu rokov 2002-2003 na presne nezistenom mieste na území Slovenskej republiky, si po náhodnom objavení ponechal v osobnej držbe po domácky vyrobenú jednovýstrelovú pištoľ kalibru 4,5 mm bez výrobného čísla a označenia o celkovej dĺžke 297 mm s výškou rukoväte 135 mm, po domácky upravenou hlavňou s drážkovaným pravotočivým vývrtom o priemere 4,5 mm, o dĺžke 225 mm. Zbraň bez povolenia držal do 6.9.2005 vo svojom prechodnom bydlisku v Bratislave.

Na takéto prípady neoprávnenej držby strelnej zbrane pamätá ustanovenie § 294 ods. 2 Tr. zák., podľa ktorého sa zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami dopustí každý, kto si zadováži, alebo drží strelnú zbraň bez povolenia. Toto bol aj prípad kpt. Ing. Romana D. Namiesto toho, aby nález ohlásil a zbraň odovzdal na prípadné expertízne skúmanie, či ňou nebol v minulosti spáchaný nejaký neobjasnený trestný čin, ponechal si ju, čím jednoznačne naplnil skutkovú podstatu hore uvedeného zločinu.

Vojenský obvodový súd Bratislava ho uznal preto vinným zo zločinu nedovoleného ozbrojovania podľa § 294 ods. 2 Tr. zák. a uložil mu trest odňatia slobody na spodnej hranici trestnej sadzby vo výmere 2 rokov, ktorý mu však vzhľadom na doterajšiu beztrestnosť a riadny život podmenečne odložil na skúšobnú dobu 5 rokov.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Wilsonville

Dňa 26. októbra (1918) došla zpráva z Prahy, že na porade medzi Slovákmi a Čechmi, Slováci proponovali a prijali, že na budúce Prešporok nebude sa menovať Prešporkom, ale Wilsonvillom, na česť prezidentovi Willsonovi, že Slovákov oslobodil a že pomocou a pričinením jeho Slováci budú zjednotení s Čechmi v jednom novom, svobodnom Česko-Slovenskom štáte.

Prešporok je najväčším mestom na Slovensku. Snáď môže sa aj to stať, že bude hlavným mestom Slovenska, hoc leží trochu príďaleko z centrumu Slováckmi obývané. Nitra bola by príručnejšia, ale tá nemá dobré železničné spojenie, ani plavnú rieku, jako má Prešporok, nový Wilsonville, ktoré mesto mohlo by skorej byť hlavným mestom Slovenska, jako ktorékoľvek iné. Belehrad, hlavné mesto Srbska, je tiež na hranici krajiny ležiace a to zaiste preto, že leží na Dunaji a má splav k otvorenému mori, urobené bolo hlavným mestom krajiny, to isté slúži Prešporku za veľikú výhodu čo žiadne iné mesto na Slovensku nemá.

Ukážka z článku v 120 čísle Obrany z roku 1918, vydávanej v Clevelande v USA

Autor výroku: JEAN- PAUL SARTRE	žiaci učňovskej školy	strom príbuzný javoru	Pomôcky: kalma, Akita, Ater, Libaj	volala sa (kníž.)	povaha (kníž.)	mesto v Japonsku	Obrana	druh mäsového jedla so zeleninou	mesto v Mauretánii	zvuková zhoda na konci veršov	značka kilometra	Obrana	2	nedospelý človek asi do 15 rokov
Univerzita Komen-ského (skr.)			zlá po poľsky osobné zámeno				meno spis. Twaina prísl. svd. Jehovových					české dráhy (skr.)		
1												okrem iného (skr.) meno Pugačevovej		
nenaná-šam vrstvu farby											esá po nemecky ráčik			
chemická značka india			cudzie muž. meno František (dom.)							bi, udieraj (expres.) veselá priho-da (expr.)				
Autor: Vojtech Kúkol	textilný podnik v Lipanoch	faraón po poľsky darca krvi						bezvetrie (geol.) slovenský maliar						
čierno-morský prístav						kričala produkt včiel							rozpráv-ková bytosť	od únavy otvára široko ústa
nadáвка hlúpej žene (pejor.)					rímska šestka planéta			druhý ex offa (skr.)				odborový zväz (skr.) rieka pri Omsku		
Elektráreň Nováky (skr.)				3 majstrovstvá Európy (skr.)										
predložka (vo vnútri)			sídlo na Morave											
česká plošná miera (100 m ²)			malá Ema					tibetské úžitkové domáce zvierat				staroegypt-ský boh sinka		

Lietajúce terče zo stíhačiek

Americké letectvo minie 26,5 milióna na likvidáciu ďalších stíhačiek F-4 Phantom. Dvadsať starých lietadiel totiž predstavujú na diaľkovo ovládané terče QF-4.

Phantomy stále používa niekoľko krajín, napríklad Grécko, Turecko či Japonsko. Americké letectvo ich definitívne vyradilo v roku 1996, námorníctvo ešte o takmer desať rokov skôr. Stroje uskladnili na známom „cintoríne lietadiel“ na základni Davis-Monthan v Arizone. Časť z nich postupne prerábajú na bezpilotné prostriedky, do septembra minulého roku takto upravili už 200 kusov. Letectvo ich má v inventári priebežne okolo 50.

Lietadlá najprv prejdú revíziou v Arizone. Keď ich uvedú do letu schopného stavu, preletia ich do Mojave v Kalifornii, kde dostanú elektronické komponenty diaľkového ovládania. Celý proces prestavby lietadla na cvičný cieľ trvá asi 160 dní. Dvadsať kusov z novej objednávky by mali dodať do júla 2009. Bývalé stíhačky potom spotrebujú pri

testoch vzdušných aj pozemných protiletadlových systémov. Stroje QF-4 predstavujú rýchlosťou i veľkosťou cieľ, ktorý sa najviac blíži reálnemu nepriateľskému lietadlu. Nie každá misia znamená koniec – používajú sa aj pri testovaní radarov, často prežijú zásah cvičnou raketou s minimálnym poškodením. Testy účinnosti skutočných protiletadlových zbraní sa však vždy končia zničením cieľa. QF-4 sa používajú aj pri výcviku pilotov zo spojeneckých letectiev na americkom území.

Technické údaje QF-4:

Dĺžka: 19,2 m

Rozpätie: 11,7 m

Rýchlosť: 2012 km/h

Vytrvalosť vo vzduchu: 2 hodiny

Miroslav BARIČ

Foto: USAF

Plná poľná

Obľúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100 tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od 3. februára tohto roku vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.20 hod. do 18.30 hod. Priebežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt sa na Vás tešia tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký.

(r)

Armádný magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 19,55 h.
a v repríze v piatok popoludní.

VOJACI OČAMI DETÍ

Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generál Ľubomír Bulík a mesačník OBRANA v spolupráci s Komunikačným odborom MO SR a organizátormi Dňa detí s ozbrojenými silami a SRO, vyhlasujú pre žiakov základných škôl 6. ročník výtvarnej súťaže Vojaci očami detí.

Súťažiaci zašlú svoje práce spolu so spiatočnou adresou, telefónnym kontaktom a dátumom narodenia najneskôr do 4. mája 2007 na adresu: Redakcia OBRANA, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava.

Autori najlepších prác získajú hodnotné ceny a ich práce uverejníme na internetovej stránke Ministerstva obrany SR. Zároveň ich pozveme na vojenský Deň detí, ktorý sa tento rok uskutoční 26. mája v Dohňanoch pri Púchove.

(r)

„hudba, adrenalin, vojáci“

**8. máj
2007**

od
10.00 h

**Prešov,
Hlavná
ulica**

Program:

koncerty vojenských hudieb -

Ľ dr j ö cplot akj` +

L`i` qj ö cplot akj` +

Rkudm j ö cplot akj` +

Onä j ö cplot akj` +

No Name,

L` qmĭ dj nur j E+

t j ö f j x ani` yalöj` +cxmĭ l ĩj ä t j ö f j x Unidm j di onkÖtd * uEöulj r k f nanEpg or nu+

oqpkdsx uqst ängĕ nu+t j ö f j x unidm j di sdbgmĭ x+

enĭj ĩÖqrd r äanox ĩ ömüĕ ` Ū` qũ` m+

s mĭ nř j t ohmĭ Fqĭ ĩ x+

at mf dd it ĩ ohmf +o` ĩmsa` ĩk` ĩq nes+

m ĕ j nu` cĭö

Ministerstvo obrany SR

v spolupráci

s mestom Prešov

Vás pozývajú na oslavy

Dňa víťazstva nad fašizmom

**a výročia vstupu Slovenskej
republiky do NATO**